

**UNIVERSITATEA ECOLOGICĂ DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT**

Program de studii universitare de licență: Drept
**Forma de învățământ: învățământ cu frecvență redusă (IFR), învățământ la distanță (ID),
învățământ cu frecvență (IF)**

**Suport de curs pentru disciplina:
DREPT COMERCIAL 1**

**Titular de disciplină:
Conf.univ.dr. Sorana Popa**

București
2026

CUPRINS

Introducere.....	4
a. Date privind titularul de disciplină.....	4
b. Date despre disciplină.....	4
c. Obiectivele disciplinei.....	4
d. Competențe acumulate după parcurgerea cursului.....	5
e. Resurse și mijloace de lucru.....	5
f. Structura cursului.....	6
g. Cerințe preliminare.....	6
h. Durata medie de studiu individual.....	6
i. Evaluarea.....	7
CAPITOLUL 1. Noțiuni introductive privind dreptul comercial.....	7
1.1. Introducere.....	7
1.2. Competențe.....	7
1.3. Conținutul unității de învățare.....	7
1.4. Rezumat.....	11
1.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	11
CAPITOLUL 2. Profesiuni comercianți.....	12
2.1. Introducere.....	12
2.2. Competențe.....	12
2.3. Conținutul unității de învățare.....	12
2.4. Rezumat.....	16
2.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	16
2.6. Temă de control.....	16
CAPITOLUL 3. Fondul de comerț, Auxiliarii comercianților.....	17
3.1. Introducere.....	17
3.2. Competențe.....	17
3.3. Conținutul unității de învățare.....	17
3.4. Rezumat.....	18
3.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	20
CAPITOLUL 4. Reguli generale privind înființarea societăților.....	22
4.1. Introducere.....	22
4.2. Competențe.....	22
4.3. Conținutul unității de învățare.....	22
4.4. Rezumat.....	35
4.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	36
CAPITOLUL 5. Reguli generale privind funcționarea societăților.....	36
5.1. Introducere.....	36
5.2. Competențe.....	36
5.3. Conținutul unității de învățare.....	36
5.4. Rezumat.....	44
5.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	46
CAPITOLUL 6. Reguli generale privind modificarea societăților.....	47
6.1. Introducere.....	47
6.2. Competențe.....	47
6.3. Conținutul unității de învățare.....	47
6.4. Rezumat.....	49

6.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	49
CAPITOLUL 7.Reguli generale privind dizolvarea societăților	50
7.1. Introducere.....	50
7.2. Competențe.....	50
7.3. Conținutul unitații de învățare	50
7.4. Rezumat.....	52
7.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	53
CAPITOLUL 8. Reguli generale privind lichidarea societăților	54
8.1. Introducere.....	54
8.2. Competențe.....	54
8.3. Conținutul unitații de învățare	54
8.4. Rezumat.....	57
8.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	58
CAPITOLUL 9. Societatea cu răspundere limitată.	59
9.1. Introducere.....	59
9.2. Competențe.....	59
9.3. Conținutul unitații de învățare	59
9.4. Rezumat.....	65
9.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	66
CAPITOLUL 10. Societatea pe acțiuni	67
10.1. Introducere.....	67
10.2. Competențe.....	67
10.3. Conținutul unitații de învățare	67
10.4. Rezumat.....	74
10.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	75
10.6. Temă de control	75
CAPITOLUL 11. Societatea în comandită pe acțiuni.	77
11.1. Introducere.....	77
11.2. Competențe.....	78
11.3. Conținutul unitații de învățare	78
11.4. Rezumat.....	81
11.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	81
CAPITOLUL 12. Societatea în nume colectiv	81
12.1. Introducere.....	81
12.2. Competențe.....	81
12.3. Conținutul unitații de învățare	81
12.4. Rezumat.....	86
12.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	86
CAPITOLUL 13. Societatea în comandită simplă.....	87
13.1. Introducere.....	87
13.2. Competențe.....	87
13.3. Conținutul unitații de învățare	87
13.4. Rezumat.....	90
13.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	90
CAPITOLUL 14. Grupul de Interes Economic	91
14.1. Introducere.....	91
14.2. Competențe.....	91
14.3. Conținutul unitații de învățare	92
14.4. Rezumat.....	97
14.5. Test de autoevaluare a cunostințelor.....	97

Introducere

Cursul este destinat, în principal, studenților Facultății de Drept din cadrul Universității Ecologice din București – învățământ cu frecvență redusă/la distanță (IFR/ID), dar poate constitui un util material de studiu și pentru studenții la învățământ cu frecvență (IF).

a. Date privind titularul de disciplină

Nume și prenume:	POPA SORANA
E-mail:	sorana.popa@uebeducation.onmicrosoft.com

b. Date despre disciplină

Anul de studiu:	III
Semestrul:	1

c. Obiectivele disciplinei

Obiectivul general al disciplinei	<p>Dreptul comercial reglementează raporturile patrimoniale, de drept privat, la care participa persoanele fizice sau juridice, ca profesioniști, în legătura cu exploatarea unei întreprinderi. Deși, potrivit prevederilor noului Cod civil, s-a renunțat la dualitatea drept civil-drept comercial, autonomia dreptului comercial poate fi susținută în continuare, datorită existenței unui mare număr de reglementări specifice care stabilesc regimul juridic al comercianților (Legea nr. 31/1990, O.U.G. nr. 44/2008, Legea nr. 85/2014 s.a.), precum și al contractelor speciale. Explicarea termenilor din dreptul comercial se face gradual, în funcție de tematica abordată.</p> <p>Am apelat în acest scop inclusiv la exemple din practica judiciară și la definiții ori explicații ale doctrinei de specialitate. Analiza comparativă a unor instituții comune diverselor ramuri de drept va ajuta să aveți o perspectivă mai amplă asupra temelor abordate și va determina reactualizarea cunoștințelor dobândite în anii anteriori de studiu.</p>
	<p>Cursul este astfel structurat în scopul de a fi util atât dumneavoastră ca studenți, cât și dumneavoastră ca viitori absolvenți, indiferent dacă veți lucra strict în domeniul dreptului comercial sau dacă veți aborda domenii adiacente.</p>

Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Explicarea noțiunilor de: comerț, activitate comercială, activități de producție, comerț și prestări servicii, profesioniști-comercianți, societăți, contracte, titluri de valoare, insolvența, faliment, bancruta frauduloasă. • Introducerea în domeniul activităților desfășurate de către comercianții persoane fizice și persoane juridice, societăți, în special, în domeniul regulilor specifice de formare și executare a obligațiilor în raporturile juridice la care participă profesioniștii-comercianți, al titlurilor de valoare (cambie, bilet la ordin, cec) și în domeniul procedurii insolvenței. • Dezvoltarea abilităților de lucru pe Internet în funcție de specificul dreptului comercial, prin completarea cunoștințelor teoretice cu rezolvarea testelor de autoevaluare, stimularea activităților de căutare pe Internet a legislației comerciale, precum și a unor soluții ale jurisprudenței.
-----------------------	--

d. Competențe acumulate după parcurgerea cursului

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea conceptelor și a teoriilor aplicabile în materia dreptului comercial • Utilizarea limbajului juridic și a instrumentelor de logică juridică în scopul elaborării unor argumentări specifice dreptului comercial, în scris, dar și oral, cu prilejul unor dezbateri pe o anumită temă • Identificarea și interpretarea normelor juridice cu relevanță în materia dreptului comercial din legislația națională, europeană și internațională prin utilizarea unor metode comparative • Identificarea, interpretarea și aplicarea surselor de informare din domeniul dreptului (legislație, doctrină, jurisprudență) pentru soluționarea unor situații de speță • Folosirea metodei comparative în vederea determinării raportului dintre dreptul intern și dreptul european al contractelor • Realizarea unor proiecte sau studii cu privire la problemele de drept comercial întâlnite în diverse situații de fapt • Elaborarea actelor necesare înființării societăților
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Îndeplinirea obiectivelor profesionale, inclusiv prin abordarea unor teme de cercetare propuse • Însușirea și aplicarea tehnicii lucrului în echipă, inclusiv prin participarea la procesele simulate organizate de către facultate • Participarea la proiecte științifice și utilizarea resurselor de comunicare și de informare inclusiv într-o limbă de circulație internațională

e. Resurse și mijloace de lucru

Pentru o pregătire temeinică, vă sugerăm să efectuați toate testele de evaluare, astfel încât rezultatul pregătirii dumneavoastră să fie cât mai obiectiv. De asemenea, vă sugerăm să vă alcătuiți propriile dumneavoastră planuri și scheme, acestea ajutându-vă la o mai bună sistematizare a cunoștințelor dobândite.

Fiecare curs debutează cu prezentarea obiectivelor pe care trebuie să le atingeți – din punctul de vedere al nivelului de cunoștințe – prin studierea temei respective. Vă recomandăm să le citiți cu atenție și apoi, la sfârșitul cursului, să le revedeți pentru a verifica dacă le-ați atins în întregime.

Testele de evaluare prezente la sfârșitul fiecărui curs vă vor ajuta să verificați modalitatea specifică de învățare și să vă îmbunătățiți cunoștințele. Timpul recomandat rezolvării testelor este de 30 de minute. Rezolvați testele numai după studierea în întregime a unui curs și nu vă uitați la răspunsuri decât după rezolvarea testului și numai dacă nu reușiți să găsiți răspunsul prin recitirea cursului.

La fiecare curs există indicată o bibliografie selectivă pe care vă sfătuim să o parcurgeți.

f. Structura cursului

Cursul de Drept comercial 1 este alcătuit din **14 de unități de învățare**:
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 1. Noțiuni introductive privind dreptul comercial
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 2. Profesiuniști-comercianți
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 3. Fondul de comerț. Auxiliarii comercianților
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 4. Reguli generale privind înființarea societăților
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 5. Reguli generale privind funcționarea societăților
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 6. Reguli generale privind modificarea societăților
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 7. Reguli generale privind dizolvarea societăților
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 8. Reguli generale privind lichidarea societăților
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 9. Societatea cu răspundere limitată
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 10. Societatea pe acțiuni
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 11. Societatea în comandită pe acțiuni
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 12. Societatea în nume colectiv
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 13. Societatea în comandită simplă
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 14. Grupul de Interes Economic

La sfârșitul fiecărui capitol beneficiați de modele de teste de autoevaluare care vă vor ajuta să stabiliți singuri ritmul de învățare și necesitățile proprii de repetare a unor teme. Totodată, sunt formulate **2 teme de control**, în vederea evaluării pe parcurs, astfel:

Tema 1 – Unitatea de învățare 2: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați elementele definitorii ale dreptului comercial”;

Tema 2 – Unitatea de învățare 10: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați administrarea societăților pe acțiuni”

Cursul de drept comercial poate fi studiat atât în întregime, potrivit ordinii prestabilite a unităților de învățare, dar se poate și fragmenta în funcție de interesul propriu mai accentuat pentru anumite teme. În vederea susținerii examenelor din semestrul 1 este obligatorie parcurgerea tuturor celor 14 de unități de învățare și efectuarea temelor de control.

g. Cerințe preliminare

Pentru o mai bună înțelegere a materiei, este necesară coroborarea cunoștințelor dobândite în cadrul acestei discipline cu cele acumulate la Drept civil. Teoria generală, Drept civil. Persoanele și la Drept civil. Obligații, având în vedere că disciplina se studiază în anul III, semestrele 1 și 2.

h. Durata medie de studiu individual

Durata medie de învățare estimăm a fi de aproximativ 28 de ore pentru fiecare semestru.

În vederea susținerii examenului semestrial considerăm necesar, de regulă, un studiu de o săptămână.

Studierea fiecărui capitol necesită un efort de cca. 2 ore, astfel încât cunoștințele specifice acestui domeniu să se fixeze temeinic.

i. Evaluarea

La finalizarea studierii celor 14 unități de învățare aferente fiecărui semestru, în vederea susținerii examenului, este obligatorie realizarea celor 2 teme de control semestriale.

Înainte de fiecare examen este indicat să parcurgeți din nou toată materia, cu atenție, durata estimată pentru această activitate fiind de aproximativ o săptămână.

Forma de evaluare (E-examen, C-colocviu/test final, LP-lucrări de control)		E
	- evaluarea finală	50
Stabilirea notei finale (procentaje)	- activități aplicative /laborator/lucrări practice/proiect etc.	-
	- teste pe parcursul semestrului	40
	- teme de control	10

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 1. Noțiuni introductive privind dreptul comercial

1.1. Introducere

Acest capitol are drept scop prezentarea noțiunilor specifice dreptului comercial și a locului acestei ramuri de drept în cadrul științelor juridice (definirea dreptului comercial, obiectul reglementării, subiectele, metoda de reglementare, corelația cu alte ramuri de drept, dobândirea calității de profesionist, obligații profesionale).

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

1.2. Conținut

Definirea dreptului comercial. Dreptul comercial reprezintă un ansamblu de norme juridice (ramura de drept), care reglementează raporturile juridice născute între persoane fizice și/sau juridice în legătură cu acte și fapte juridice pe care legea le definește ca fiind acte de comerț, producție sau prestări servicii sau în calitatea lor de profesioniști.

Subiectele raporturilor juridice de drept comercial sunt persoane fizice sau persoane juridice, care pot avea sau nu calitatea de profesionist. Totodată, statul, ca subiect de drept privat (*de jure gestionis*), aflat pe o poziție de egalitate juridică cu cealaltă parte, poate avea calitatea de subiect al raportului juridic comercial.

Metoda de reglementare în ramura dreptului comercial, atât în situația în care la raporturile juridice participă numai persoane fizice sau juridice, cât și atunci când la aceste raporturi participă și

statul, ca subiect de drept privat, este egalitatea juridica a partilor.

Corelația cu alte ramuri de drept.

a) Dreptul comercial si dreptul civil.

Dreptul civil este acea ramura de drept care, asa cum a fost definita în doctrina, reglementeaza raporturile patrimoniale si personal - nepatrimoniale stabilite între persoane fizice si/sau persoane juridice, aflate pe poziții de egalitate juridica.

Asemanarile dintre cele doua ramuri de drept sunt importante, având în vedere ca principalele instituții din dreptul comercial sunt preluate din dreptul civil. Pentru acestea, în dreptul comercial exista, de regula, reglementari speciale, iar în lipsa unor astfel de reglementari, dreptul civil reprezinta legea generala sau dreptul comun.

Principalele asemanari si deosebiri dintre dreptul civil si dreptul comercial sunt urmatoarele:

- ambele ramuri de drept reglementeaza raporturi patrimoniale si nepatrimoniale, ultimele dobândind un pronunțat caracter patrimonial în dreptul comercial în cazul intentarii unor acțiuni în justiție (acțiunea în despăgubire, acțiunea în concurența neloiala etc.);
- în ambele ramuri de drept metoda de reglementare este egalitatea juridica a partilor;
- în ambele ramuri de drept la raporturile juridice participa persoane fizice si /sau juridice, inclusiv statul;
- în cazul neexecutarii obligațiilor contractuale, consecințele sunt similare, dar exista si sancțiuni proprii dreptului comercial;
- exista atât principii comune, desprinse din dreptul civil, dar si principii specifice, proprii dreptului comercial.

b) Dreptul comercial si dreptul comerțului internațional.

Dreptul comerțului internațional reprezinta ansamblul normelor juridice care reglementeaza raporturile patrimoniale cu caracter de comercialitate si internaționalitate, stabilite între persoanele fizice si/sau juridice române si straine, inclusiv statul când acționeaza *de jure gestionis*, raporturi în care partile se afla pe poziție de egalitate juridica.

Legatura dintre aceste doua ramuri de drept consta în faptul ca ambele au caracter patrimonial si comercial, implica savârsirea de fapte de comerț, iar subiecte pot fi atât persoane fizice, cât si persoane juridice, care pot avea calitatea de comercianți. Normele juridice de drept comercial se aplica si în dreptul comerțului internațional. Astfel, de exemplu, se aplica în dreptul comerțului internațional normele Codului civil, prevederile Legii nr. 31/1990 privind societățile, ale Legii nr. 15/1990 etc. Dreptul comercial reprezinta dreptul comun față de dreptul comerțului internațional, acesta din urma manifestându-si constant autonomia.

Dreptul comerțului internațional se caracterizeaza prin existența elementului de extraneitate care determina apariția unui conflict de legi. Soluționarea acestuia de catre normele juridice conflictuale poate duce la aplicarea legii române daca aceasta este *lex causae* în raportul juridic respectiv.

c) Dreptul comercial si dreptul financiar.

Dreptul financiar este ramura de drept care reglementeaza raporturile juridice nascute în procesul de formare a bugetului de stat, precum si în legatura cu folosirea acestor sume în diferite scopuri, potrivit legii.

Deoarece principalele surse de venit la bugetul statului sunt impozitele, iar principalii platitori de impozite sunt comercianții, între cele doua ramuri de drept exista legaturi strânse. Ca si în dreptul comercial, în dreptul financiar majoritatea raporturilor juridice au un caracter patrimonial. În schimb, partile, în dreptul financiar, se afla pe poziții de subordonare, deoarece, în raporturile de drept financiar, una dintre parti este un organ al statului cu atribuții fiscale. Normele de drept financiar au un caracter imperativ. Sancțiunile difera în cele doua ramuri de drept. De exemplu, în dreptul financiar, distingem ca sancțiune majorarile pentru întârziere la plata impozitelor.

d) Dreptul comercial si dreptul familiei.

Dreptul familiei este un ansamblu de norme juridice care reglementeaza „raporturile personale

si patrimoniale ce izvorasc din casatorie, rudenie, adoptie si raporturile asimilate de lege, sub anumite aspecte, cu raporturile de familie, în scopul ocrotirii si întaririi familiei”.

Raporturile de dreptul familiei interefereaza cu cele de drept comercial în situația în care unul sau ambii soți au calitatea de comerciant ori de asociați/acționari la o societate comerciala, precum si în cazul în care participarea soților la activități comerciale în forme asociative presupune efectuarea unor aporturi constând în bunuri comune. De asemenea, actele juridice referitoare la persoana si patrimoniul comerciantului persoana fizica sau asociat al unei societăți comerciale, în legatura cu viața sa de familie, influențeaza si activitatea sa comerciala si sunt supuse publicității prin registrul comerțului. Cu toate ca în ambele armuri de drept exista raporturi patrimoniale si nepatrimoniale, în dreptul comercial preponderente sunt raporturile patrimoniale, în timp ce, în dreptul familiei, exista mai ales raporturi nepatrimoniale. Metoda de reglementare în ambele ramuri de drept este egalitatea juridica a părților. Fiecare ramura de drept are sancțiuni specifice (de exemplu, în dreptul familiei exista decaderea din drepturile parintesti). În dreptul familiei, subiectele au o anumita calitate (soț, parinte, copil etc.). Aceasta calitate poate influența si participarea la raporturile juridice comerciale, astfel cum este cazul soților asociați la o societate comerciala.

e) Dreptul comercial si dreptul muncii.

Dreptul muncii reprezinta „acea ramura a sistemului de drept alcatuita din ansamblul normelor juridice care reglementeaza relațiile individuale si colective de munca, atribuțiile organizațiilor sindicale si patronale, conflictele de munca si controlul aplicarii legislației muncii”.

Principalele asemanari si deosebiri sunt urmatoarele:

- obiectul ambelor ramuri de drept îl formeaza raporturile patrimoniale, dar si nepatrimoniale; în dreptul comercial, preponderente sunt raporturile patrimoniale;
- în ceea ce priveste poziția de egalitate juridica a părților, în dreptul muncii aceasta egalitate exista doar la momentul încheierii contractului de munca; pe parcursul desfasurarii raporturilor de munca, disciplina muncii implica subordonarea salariatului față de angajator, care are dreptul de a-l controla si de a-i da instrucțiuni;
- în dreptul muncii exista si o raspundere disciplinara, în afara de raspunderea materiala.

f) Dreptul comercial si dreptul penal.

Dreptul penal reprezinta „sistemul normelor juridice care reglementeaza relațiile de aparare sociala prin interzicerea ca infracțiuni, sub sancțiuni specifice denumite pedepse, a faptelor periculoase pentru valorile sociale, în scopul apararii acestor valori fie prin prevenirea infracțiunilor, fie prin aplicarea pedepselor celor care le savârsesc”. Dreptul penal ocroteste anumite valori ce formeaza obiectul unor drepturi subiective civile *lato sensu* (de exemplu, dreptul de proprietate). În circuitul comercial, încălcarea unor prevederi speciale poate implica sancțiuni penale. Mai mult, atât persoanele fizice, cât si persoanele juridice – comercianți pot fi subiect activ al savârsirii unor infracțiuni. În cazul societăților comerciale, personalul acestora poate fi sancționat în cazul savârsirii unor infracțiuni potrivit dispozițiilor Codului penal, ale Legii nr. 31/1990 sau ale altor legi speciale.

g) Dreptul comercial si dreptul procesual penal.

Dreptul procesual penal este format din totalitatea normelor juridice care reglementeaza procesul penal. Desi deosebirile sunt evidente, anumite instituții ale dreptului procesual penal sunt aplicabile în cazul angajarii raspunderii penale a comerciantului persoana fizica sau a societății comerciale.

h) Dreptul comercial si dreptul procesual civil.

Dreptul procesual civil este „acea ramura de drept, alcatuita din ansamblul normelor juridice care reglementeaza organizarea judiciara, competența organelor de jurisdicție, activitatea de judecata si cea de executare silita, precum si raporturile care se nasc între participanții la aceste activități, desfasurate în scopul soluționarii proceselor si cererilor privind drepturile civile ori interesele legitime care se pot realiza numai pe calea justiției. Norme juridice cu caracter procesual se gasesc si în Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului, în Legea nr. 58/1934 asupra cambiei si biletului la ordin etc. Acestea au un caracter special, derogatoriu de la dreptul comun cuprins în Codul de procedura

civila.

Evoluția dreptului comercial în dreptul român

1. Perioada antica.

Forma primitiva a comerțului, caracterizată de ideea de schimb, a apărut în strânsă legătură cu ideea de proprietate. Diversificarea și creșterea volumului schimburilor datorate creșterii producției au determinat apariția și, ulterior, intensificarea circulației monedelor. Inițial, geto-dacii au folosit monede grecești și romane (tetradrahme, dinari), pentru ca mai apoi aceștia să folosească și monede proprii. Intensificarea schimburilor comerciale și a circulației monedei proprii a dacilor au implicat și existența unor norme specifice în materia obligațiilor și a contractelor, dar nu s-au transmis până la noi informații cu privire la acestea. Primele elemente de drept, cu o identitate daco-română proprie, distinctă atât de dreptul civil roman, cât și de dreptul ginților, sunt prezente în actele juridice conținute în Tripticele din Transilvania, descoperite între anii 1786 – 1855, la Rosia Montana (Alburnus Maior). Acestea conțin reglementări originale în materia contractelor de vânzare, contractelor de societate, contractelor de depozit, contractelor de împrumut, precum și un proces-verbal de desființare a unei asociații funciare ori acte juridice ce consfințesc raporturile de muncă. Actele juridice descoperite au fost datate în sec. II d.Chr.

2. Perioada feudala

Creșterea producției a determinat înlesnirea schimburilor comerciale pe întreg teritoriul locuit de români – popor a cărui identitate s-a afirmat în secolele IX – XIV, fiind descoperite monede, obiecte din argint provenind din Imperiul Bizantin, Ungaria, Balcani, chiar și din ținuturile controlate de mongoli. Dezvoltarea ideii de proprietate privată, creșterea cantității de marfuri produse în târguri și centre orășenești au dus la practicarea mai intensă a raporturilor contractuale, acesta fiind începutul dreptului comercial.

Regulamentele organice din țara Românească (1831) și Moldova (1832) au instituit tribunalele comerciale și au definit actele de comerț, cum sunt, de exemplu: vânzarea de marfuri, comision, transport, navigație, cambie etc. Se făcea trimitere chiar la Codul comercial francez în măsura în care dispozițiile sale erau potrivite cu starea de fapt din Moldova, iar aceste reglementări traduse în românește, urmau a fi considerate principii de drept „în toate pricinile neguțătorești”.

Codul comercial a contribuit, prin prevederile sale, la dezvoltarea tranzacțiilor comerciale desfasurate până în prima jumătate a secolului al XX-lea. După cel de-al doilea război mondial, Codul comercial nu s-a mai aplicat în raporturile dintre agenții economici din cauza schimbării relațiilor sociale. Începând cu perioada de după Revoluția din 1989, Codul comercial a fost pus din nou în practică, redevenind reglementarea generală a activității comerciale în România, apoi a fost abrogat, în temeiul art. 230 alin. 1 lit. c) din Noul Cod Civil – Legea nr. 287/2009, odată cu intrarea în vigoare a acestuia, la data de 1 octombrie 2011.

Aplicarea normelor juridice de drept comercial

Aplicarea în timp a normelor juridice de drept comercial

Orice normă juridică se aplică pe perioada de timp cât aceasta normă este în vigoare, ceea ce înseamnă că orice lege, inclusiv cea comercială, produce efecte pe toată durata de timp cuprinsă între intrarea în vigoare și ieșirea acesteia din vigoare. Intrarea în vigoare a legii comerciale are loc, potrivit art. 78 din Constituție, la 3 zile după publicarea acesteia în Monitorul Oficial sau la o dată ulterioară prevăzută în textul său. Ziua în care legea a fost publicată în Monitorul Oficial nu se ia în calcul, iar prima zi în care legea va produce efecte juridice va începe după ora 24.00 a celei de-a treia zi de la publicare. Ieșirea din vigoare a legii comerciale se produce prin abrogare expresă ori implicită. Desuetudinea, rezultat al neaplicării timp îndelungat a unei legi, nu reprezintă o modalitate de ieșire din vigoare a legii.

Aplicarea legii comerciale în spațiu

Pe plan intern, aplicarea legii comerciale în spațiu are loc la nivelul întregii țări, ca efect al supremației legii. Însă, în raporturile comerciale cu elemente de extraneitate, există un conflict de legi care se rezolvă prin aplicarea normelor conflictuale. Astfel, există norme juridice conflictuale în

Codul civil, în art. 2, conform caruia:

- imobilele sunt supuse legilor din țara unde acestea se afla (*lex rei sitae*);
- capacitatea civilă, în sens larg, a persoanelor fizice este supusă legii cetățeniei (*lex personalis est lex patriae*), iar capacitatea persoanei juridice este guvernata de legea naționalității, determinată în funcție de locul unde se afla sediul acesteia.

Aplicarea legii comerciale asupra persoanelor

Potrivit art. 2 alin. 2 NCC, “Prezentul cod este alcătuit dintr-un ansamblu de reguli care constituie dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul dispozițiilor sale”, iar în temeiul art. 3 NCC: „(1) Dispozițiile prezentului cod se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil. (2) Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere. (3) Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu ca scop obținerea de profit.” Potrivit art. 6 alin.1 NCC: „Legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare. Aceasta nu are putere retroactivă.”

Legea comercială se aplică atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice, în raport de obiectul reglementării.

Deoarece Legea fundamentală prevede, în art. 16 alin. 1, faptul că cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, acest principiu se va aplica în toate ramurile de drept. Principiul egalității în fața legii se aplică nu numai cetățenilor români, ci și cetățenilor străini sau apatrizilor. Astfel, potrivit art. 18 alin. 1 din Constituție, cetățenii străini și apatrizii care locuiesc în România se bucură de protecția generală a persoanelor și a averilor.

Din punctul de vedere al subiectelor cărora li se aplică, distingem:

- acte normative izvoare de drept comercial, aplicabile persoanelor fizice și persoanelor juridice: Codul civil, Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului etc.;
- legi comerciale aplicabile numai persoanelor juridice: Legea nr. 31/1990 privind societățile, Legea nr. 15/1990 privind transformarea unităților economice de stat în regii autonome și societăți comerciale;
- legi comerciale aplicabile numai persoanelor fizice: Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfasurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale.

Să ne reamintim

Intrarea în vigoare a legii comerciale are loc, potrivit art. 78 din Constituție, la 3 zile după publicarea acesteia în Monitorul Oficial sau la o dată ulterioară prevăzută în textul său, în timp ce ieșirea din vigoare a legii comerciale se produce prin abrogare expresă ori implicită.

Pe plan intern, aplicarea legii comerciale în spațiu are loc la nivelul întregii țări, ca efect al supremației legii. În raporturile comerciale cu elemente de extraneitate, există un conflict de legi care se rezolvă prin aplicarea normelor conflictuale.

Legea comercială se aplică atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice, în raport de obiectul reglementării.

Exemplu: O societate comercială care își stabilește sediul în România este supusă legii române, întrucât este persoana juridică română.

1.3. Rezumat

Dreptul comercial reprezintă un ansamblu de norme juridice (ramură de drept), care reglementează raporturile juridice născute între persoane fizice și/sau juridice în legătură cu acte și fapte juridice pe care legea le definește ca fiind acte de comerț, producție sau prestări servicii sau în calitatea lor de profesioniști.

1.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Care este definiția dreptului comercial?
2. Enumerați izvoarele dreptului comercial.

1.5. Bibliografie recomandată

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Sorana Popa, Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 1, Biblioteca electronică, 2026

3. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019
4. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019
5. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
6. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020
7. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020
8. Codul civil, Legislație comercială la zi.
9. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 2. Profesioniștii-comercianți

2.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la profesioniștii-comercianți, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale desfășurării activității comerciale.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

2.2. Conținut

2.2.1. Dobândirea, dovada și încetarea calității de profesionist.

Potrivit art. 3 alin. 2 și 3 NCC: “(2) Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere. (3) Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ.”

A. Persoanele fizice dobândesc calitatea de comerciant dacă îndeplinesc condițiile generale

prevazute în O.U.G. nr. 44/2008.

Consideram ca persoanele fizice trebuie sa îndeplineasca alte doua condiții, si anume:

1) sa **aiba capacitate de exercițiu deplina**;

2) sa **nu faca parte din categoriile de persoane carora le este interzisa savârsirea actelor de comerț cu caracter profesional**.

1. Capacitatea de exercițiu deplina reprezinta „aptitudinea omului de a dobândi si exercita drepturile civile si de a-si asuma si executa obligațiile civile prin încheierea – personal si singur – a tuturor actelor juridice civile”.

În prezent, în temeiul O.U.G. nr. 44/2008 privind desfasurarea activitaților economice de catre persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale si întreprinderile familiale, au calitatea de comerciant si pot desfasura activități economice ca membri ai unei întreprinderi familiale, inclusiv minorii de 16 ani.

O problema distincta exista în cazul în care minorul mosteneste un fond de comerț. În mod tradițional, doctrina a considerat ca, în cazurile în care comerțul ar fi profitabil, continuarea comerțului, în numele minorului, de catre reprezentanții legali ai acestuia, constituie un mijloc de ocrotire a minorului. Continuarea comerțului în aceste condiții s-ar face cu autorizarea instanțelor judecatoresti, menționata în registrul comerțului. În acest caz, minorul va dobândi calitatea de comerciant, iar nu reprezentantul sau legal. În schimb, raspunderea pentru faptele penale fiind personala, sancțiunile vor fi suportate de catre reprezentantul legal daca acesta a comis infrațiuni. În mod excepțional, minorul, indiferent de sex, care a împlinit vârsta de 16 ani poate dobândi calitatea de comerciant în condițiile în care, în temeiul art. 8 alin. 1 lit. a coroborat cu art. 31 din O.U.G. nr. 44/2008, este membru al unei întreprinderi familiale.

Tot de incapacitatea de a deveni comercianți sunt lovite si persoanele puse sub tutelă specială, precum si cele cu privire la care s-a luat masura de ocrotire a instituirii curatelei.

Persoanele puse sub tutelă specială printr-o hotarâre judecatoreasca definitiva nu pot încheia personal acte juridice deoarece, din cauza alienarii sau a debilitații mintale, nu au discernamânt. Persoanele asupra carora s-a dispus aceasta masura nu pot încheia nici acte de comerț, cu atât mai puțin în condiții profesionale.

Spre deosebire de punerea sub tutelă specială, curatela este o masura de ocrotire care se ia în cazul persoanelor care, din cauza bolii, batrâneții sau a unei infirmitați fizice, desi capabile, nu pot încheia singure anumite acte juridice si nici nu-si pot desemna un reprezentant . În aceste cazuri, autoritatea tutelara va desemna un curator pentru a reprezenta interesele acestor persoane. Desi curatela are un caracter temporar, iar masura nu aduce atingere persoanei în cauza, din cauza necesitații de a se asigura prezența permanenta a curatorului la toate actele ce se încheie, exercițiul faptelor de comerț ar deveni în mod sensibil îngreunat, daca nu imposibil. Pentru aceste motive, se considera ca aceasta masura afecteaza capacitatea de a fi comerciant a persoanei fizice.

2. În ceea ce priveste cea de-a doua condiție generala pentru dobândirea calitații de comerciant, ne referim la situațiile în care fie prestigiul unor funcții ori demnitați publice ar putea fi afectat de savârsirea cu caracter profesional a faptelor de comerț, fie, dimpotriva, ar putea exista banuiala folosirii atribuțiilor funcției publice pentru influențarea actelor comerciale, precum si la situațiile în care anumite domenii de activitate sunt excluse, prin lege, liberei inițiative, constituind asa-zisele „domenii rezervate” exclusiv statului, prin institutiile sale. Astfel, savârsirea faptelor de comerț cu caracter profesional este incompatibila cu urmatoarele funcții si demnitați publice:

- funcția de judecator, procuror sau judecator al Curții Constituționale;
- calitatea de deputat, senator, membru al Guvernului, membru al administrației publice locale, funcționar public; aceste persoane, potrivit Legii nr. 161/2003, nu pot fi comercianți persoane fizice, dar pot fi asociați ai societăților comerciale;
- calitatea de funcționar public;
- ofiterii si diplomații;
- persoanele care exercita profesii liberale, precum avocații, notarii publici, arhitecții, medicii etc.

În situația încălcării acestor incompatibilități, se vor aplica prevederile legii speciale în fiecare domeniu de activitate în vederea antrenării răspunderii profesionale sau disciplinare, după caz.

Aplicarea sancțiunii disciplinare nu afectează însă valabilitatea faptelor de comerț savârsite cu încălcarea acestor incompatibilități, astfel încât, așa cum s-a aratat, aceste persoane vor putea totuși dobândi calitatea de comerciant.

Calitatea de comerciant nu poate fi dobândită de către persoana fizică în domeniile care sunt excluse liberei inițiative fie datorită interesului ocrotit (cel general, reprezentat prin stat ca putere suverană), fie datorită riscurilor posibile. Astfel, unele activități au fost considerate monopol de stat, obiectul acestora fiind foarte variat de-a lungul timpului, pe măsura liberalizării economiei, în timp ce altele nu puteau forma obiect de activitate al societăților comerciale, sub sancțiunea nulității actului constitutiv. În temeiul Hotărârii Guvernului nr. 1323/1990, nu pot forma obiect de activitate al societății comerciale: activitățile care constituie infracțiuni, conform legii penale, sau sunt contrare dispozițiilor imperative ale legii, activitățile pentru care s-a instituit un monopol de stat, fabricarea și comercializarea de droguri, narcotice, substanțe psihotrope și anabolizante în alt scop decât cel medicamentos, imprimarea hașurilor militare, fabricarea aparatelor de emisie-recepție și de interceptare a convorbirilor telefonice etc.

Nu pot avea calitatea de comercianți nici acele persoane față de care s-a aplicat sancțiunea decaderii din dreptul de a exercita o profesiune comercială, ca pedeapsă complementară aplicată de a alături de pedeapsa principală în cazul savârșirii unor infracțiuni reglementate de legi comerciale speciale.

Persoanele fizice pot desfășura, cu caracter profesional, activitatea comercială fie individual și independent, fie ca întreprinzători titulari ai unei întreprinderi individuale, fie ca membri ai unei întreprinderi familiale, în baza unei rezoluții administrative, eliberată în conformitate cu prevederile O.U.G. nr. 44/2008, de către directorul oficiului registrului comerțului. Adoptarea ordonanței a fost motivată de necesitatea reducerii birocrăției, combaterea corupției și scurtarea termenelor de eliberare a autorizațiilor, fiind stabilite criterii care nu lasă loc interpretării arbitrare și fiind mutată procedura de autorizare și înregistrare în totalitate la registrul comerțului. Prevederile ordonanței nu se aplică:

- persoanelor care exercită profesii liberale;
- activităților economice care se desfășoară în cadrul unui regim special sau cu privire la care sunt prevăzute prin alte acte normative anumite restricții de desfășurare sau interdicții;
- activităților de formare profesională prin ucenicie la locul de muncă reglementate prin legi speciale;
- serviciilor prestate în contextul art. 49 din Tratatul de instituire a Comunității Europene. De prevederile O.U.G. nr. 44/2008 beneficiază orice persoană fizică, cetățean român sau străin, aparținând unui stat membru al Uniunii Europene ori al Spațiului Economic European care desfășoară activități economice pe teritoriul României (art. 3 din ordonanța).

Persoanele fizice pot desfășura activități economice, potrivit O.U.G. nr. 44/2008, într-una din următoarele forme:

- a) individual și independent, ca persoane fizice autorizate (PFA);
- b) ca întreprinzători titulari ai unei întreprinderi individuale;
- c) ca membri ai unei întreprinderi familiale.

B. Persoanele juridice dobândesc calitatea de comerciant prin înființarea lor în condițiile prevăzute de reglementările speciale în materie, urmata de înregistrarea acestora în registrul comerțului.

În afara de societățile comerciale, au calitatea de comerciant și alte persoane juridice, precum:

- regiile autonome, înființate în domenii strategice ale economiei naționale (industria de armament, industria energetică, exploatarea minereurilor și a gazelor naturale, posta, transporturi feroviare);
- organizațiile cooperatiste;
- grupurile de interes economic ș.a.

Nu vor putea dobândi calitatea de profesionist statul și unitățile administrativ-teritoriale, cu toate că aceste entități intervin în prezent în raporturi de drept privat, ca titulari ai dreptului de

proprietate cu privire la domeniul privat ce le aparține.

Dovada calității de profesionist.

În cazul persoanelor fizice, dovada calității de profesionist se realizează în mod diferit, în funcție de forma de desfășurare a activității prin certificatul de înregistrare emis în condițiile O.U.G. nr. 44/2008. Persoanele juridice dobândesc calitatea de profesionist din momentul înregistrării lor în registrul comerțului. De aceea, în acest caz, dovada calității de profesionist se va face prin certificatul de înmatriculare (înregistrare) în registrul comerțului.

Încetarea calității de profesionist are loc în cazul persoanelor fizice în mod similar dobândirii, precum și în cazurile prevăzute de O.U.G. nr. 44/2008. Persoanele juridice își încetează existența și, prin urmare, pierd calitatea de profesionist în urma radierei din evidențele registrului comerțului. De exemplu, potrivit art. 260 din Legea nr. 31/1990, ca urmare a dizolvării și lichidării, societățile comerciale vor fi radiate din registrul comerțului, la cererea lichidatorului sau din oficiu.

2.2.2. Obligațiile profesionistilor:

1. Obligația de a se înregistra în registrul comerțului. Profesionistii, atât persoane fizice, cât și persoane juridice, au obligația de a se înregistra în registrul comerțului atât la începutul desfășurării activității, cât și pe parcursul acesteia, dacă au intervenit acte sau fapte juridice noi sau care sunt de natură să modifice înregistrarea inițială. Această obligație, cât și conținutul ei sunt reglementate de către Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului. Sancțiunea neefectuării publicității acestor acte constă în inopozabilitatea față de terți a actelor și a faptelor neînregistrate.

2. Obligația de desfășurare a activității comerciale în limitele unei concurențe loiale. Libera concurență și accesul neîngrădit al profesionistilor pe piața reprezintă fundamentele unei economii de piață. Concurența între profesioniști care oferă produse și servicii identice ori similare este un principiu constituțional prin care se asigură libertatea comerțului. Astfel, potrivit art. 135 alin. 1 din Constituție, „economia României este o economie de piață, bazată pe libera inițiativă și pe concurență”, iar statul are obligația de a asigura „libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție”.

Asa cum a fost definită în doctrină, concurența reprezintă o confruntare între agenții economici pentru câștigarea și conservarea clientelei, în scopul rentabilizării propriei activități. Această confruntare între agenții economici în scopul atragerii clientelei trebuie să aibă loc în condițiile legii și potrivit uzanțelor cinstite în activitatea comercială. Astfel, sunt interzise faptele prin care se urmărește suprimarea liberului acces al comercianților pe piața ori practicile anticoncurențiale (monopoliste) care restrâng sau denaturează concurența (Legea nr. 21/1996, a concurenței). De asemenea, sunt interzise mijloacele frauduloase de atragere a clientelei săvârșite sub forma faptelor de concurență neloială (Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale).

3. Obligația de a ține registrele contabile potrivit legii. Registrele comerciale reprezintă o oglindă a activității comerciantului, în sensul că toate operațiunile comerciale se înregistrează în ordinea efectuării lor. Acest lucru permite profesionistilor să dețină evidența propriei lor activități, în raport cu care vor întocmi situațiile financiare anuale. De asemenea, în cazul ivirii unui litigiu, registrele comerciale pot fi folosite ca mijloace de probă în litigiile dintre profesioniști, inclusiv de către persoanele fizice sau juridice de la care provin.

4. Respectarea drepturilor consumatorilor. Respectarea drepturilor consumatorilor este o obligație ce incumbă profesionistilor în temeiul unor legi speciale, precum Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor, care reprezintă prima reglementare de acest gen din momentul trecerii României la economia de piață după anul 1989. Această reglementare cuprinde măsuri de protecție a drepturilor consumatorilor – aceste drepturi fiind strict determinate prin ordonanța -, precum și atribuțiile care revin autorităților care asigură respectarea acestor drepturi.

Să ne reamintim

Obligațiile profesionistilor sunt următoarele: obligația de înregistrare în registrul comerțului,

obligația de a ține registrele contabile, obligația desfasurarii comerțului în limitele concurenței loiale, obligația de a respecta drepturile consumatorului.

2.3. Rezumat

Persoanele fizice pot desfasura activități economice, potrivit O.U.G. nr. 44/2008, într-una din următoarele forme:

- a) individual și independent, ca persoane fizice autorizate (PFA);
- b) ca întreprinzatori titulari ai unei întreprinderi individuale;
- c) ca membri ai unei întreprinderi familiale.

2.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Persoana fizică autorizată poate cumula această calitate cu cea de:

- magistrat
- salariat
- parlamentar
- funcționar public

2. PFA folosește, în principal, în realizarea activității economice:

- forța de muncă și aptitudinile sale profesionale
- clientela
- forța de muncă a angajaților săi
- publicitatea

3. Poate deveni PFA persoana fizică:

- având vârsta de 16 ani și capacitate deplină de exercițiu
- având vârsta de 18 ani și capacitate deplină de exercițiu
- având calitatea de funcționar public
- pusă sub tutelă specială

2.5. Bibliografie recomandată

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 1*, Biblioteca electronică

3. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019
4. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019
5. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
6. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020
7. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020
8. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
9. Codul civil, legislația specială la zi.

2.6. Temă de control: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați elementele definitorii ale dreptului comercial”

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 3. Fondul de comerț. Auxiliarii comercianților

3.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la fondul de comerț, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale desfășurării activității comerciale cu ajutorul auxiliarilor comercianților.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

3.2. Conținut

Noțiunea și elementele componente ale fondului de comerț.

Definiția legală a fondului de comerț este cuprinsă în art. 11 lit. c din Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale, articol introdus prin Legea nr. 298/2001. Potrivit legii, fondul de comerț reprezintă „ansamblul bunurilor mobile și imobile, corporale și necorporale (marci, firme, embleme, brevete de invenții, vad comercial), utilizate de un comerciant în vederea desfășurării activității sale”.

Elementele necorporale ale fondului de comerț conferă comerciantului anumite drepturi, denumite și „drepturi privative”, în virtutea cărora comerciantul poate exploata în mod exclusiv aceste bunuri. Principalele elemente corporale ce fac parte din fondul de comerț al unui comerciant sunt, asadar, firma, emblema, vadul comercial și drepturile de proprietate industrială și de autor.

1. Firma este un element obligatoriu de identificare a comerciantului și constă în numele sau, după caz, denumirea sub care un comerciant își exercită comerțul și sub care semnează. Așa cum s-a aratat, datorită faptului că firma reprezintă un element de atragere a clientelei, ea dobândește o valoare economică și conferă titularului un drept patrimonial, drept de proprietate incorporală ce poate fi

transmis, în condițiile legii. Firma nu poate fi înstrăinată separat de fondul de comerț.

2. Emblema reprezintă un element facultativ de identificare a comerciantului și constă într-un semn sau o denumire care deosebește un comerciant de un altul de același gen. S-a opinat că „emblema își justifică recunoașterea ca element de identificare în măsura în care asigură un supliment de individualizare, printr-un semn sau o denumire, între comercianții care exercită activitatea comercială în același domeniu”. Ca și firma, emblema trebuie să se caracterizeze prin noutate. Dacă prin folosirea fără drept a unei embleme s-ar crea în mod intenționat o confuzie cu emblema folosită în mod legitim de un alt comerciant, fapta ar putea constitui infracțiunea de concurență neloială (art. 5 din Legea nr. 11/1991).

3. Vadul comercial a fost definit în doctrină fiind aptitudinea fondului de comerț de a atrage clientela. Aceasta este compusă din persoanele fizice sau juridice care folosesc sau procură în mod constant marfurile și serviciile produse de un comerciant.

4. Drepturile de proprietate industrială și de autor.

Drepturile de proprietate industrială pot avea ca obiect creații noi (invenții, inovații, desene și modele industriale, know-how) ori semne noi (marci de fabrică, de comerț sau de serviciu, indicații de proveniență).

Să ne reamintim

Elementele corporale ale fondului de comerț sunt bunurile imobile (clădiri, terenuri) pe care comerciantul le folosește pentru desfășurarea activității sale, precum și bunurile mobile destinate aceluiași scop (marfurile, materiile prime, materialele), în timp ce elementele necorporale sunt firma, emblema, clientela și vadul comercial, drepturile de autor și de proprietate industrială.

3.3. Rezumat

Dreptul comercial reprezintă o ramură de drept autonomă în contextul dreptului privat, întrucât dispune de o serie de reglementări specifice ale unor instituții proprii (activitățile de producție, comerț, și prestări servicii, profesioniștii-comercianți, societățile comerciale). Față de aceste reglementări, dreptul civil reprezintă regula generală, dreptul comun aplicabil în lipsa unor prevederi specifice.

Profesioniștii-comercianți sunt, potrivit reglementărilor în vigoare, persoanele fizice care au comerțul ca activitate profesională și societățile comerciale. În legătură cu activitatea desfășurată, comercianții sunt obligați să se înregistreze la Registrul comerțului, să țină registrele comerciale obligatorii, să desfășoare comerțul în limitele concurenței loiale și să respecte drepturile consumatorilor și sunt ajutați de persoane auxiliare, clasificate drept auxiliari autonomi (mijlocitori, agenți de comerț) sau dependenți.

3.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

Testul I

1. Raporturile juridice de drept comercial sunt:

- a) raporturi juridice patrimoniale
- b) raporturi juridice personal-nepatrimoniale

- c) raporturi juridice obligaționale.
- 2. Subiect al raporturilor juridice de drept comercial poate fi:
 - a) persoana fizica
 - b) persoana juridica
 - c) statul.
- 3. Dreptul comun în reglementarea relațiilor comerciale este:
 - a) dreptul comerțului internațional
 - b) dreptul procesual civil
 - c) dreptul civil.
- 4. Constituie izvor de drept în materie comerciala:
 - a) actele normative interne
 - b) regulamentele comunitare
 - c) jurisprudența.
- 5. Aplicarea legii comerciale are loc:
 - a) la 3 zile dupa publicarea în Monitorul Oficial
 - b) din ziua publicarii în Monitorul Oficial
 - c) la data prevazuta în textul de lege.
- 6. Interpretarea normelor juridice de drept comercial în funcție de rezultatul interpretarii poate fi:
 - a) literala
 - b) extensiva
 - c) exhaustiva.
- 7. Principiul aplicarii imediate a legii noi înseamna:
 - a) aplicarea legii noi la situațiile nou-aparute dupa intrarea în vigoare a acesteia
 - b) aplicarea legii comerciale cu efect retroactiv
 - c) aplicarea legii comerciale noi în toate situațiile.
- 8. Conținutul raportului juridic de drept comercial este format din:
 - a) drepturile si obligațiile părților
 - b) conduita părților
 - c) persoane fizice si persoane juridice.
- 9. Uzurile comerciale sunt:
 - a) reguli de conduita obligatorii, nascute dintr-o practica sociala îndelungata
 - b) moduri de folosința a unor bunuri aflate în comerț
 - c) izvoare interpretative ale dreptului comercial.
- 10. Interpretarea contractelor comerciale se face potrivit:
 - a) voinței reale a părților
 - b) sensului literal al termenilor
 - c) interesului general.

Testul II

- 1. Înregistrările în registrul comerțului au rolul de a asigura:
 - a) publicitatea actelor si faptelor juridice
 - b) opozabilitatea față de terți
 - c) o evidența a contractelor încheiate de comercianți.
- 2. Registrele comerciale obligatorii sunt:
 - a) registrul-jurnal, registrul-inventar si registrul cartea mare
 - b) registrul-jurnal, registrul-inventar si registrul-copier
 - c) registrul-inventar, registrul-copier si registrul cartea mare.
- 3. Dovada calitații de profesionist pentru persoana fizica se face prin:
 - a) certificatul de înregistrare

- b) orice mijloc de proba
- c) acte autentice.
- 4. Pot avea calitatea de profesionist :
 - a) persoana fizica
 - b) persoana juridica
 - c) statul si unitațile administrativ teritoriale.
- 5. Pentru a dobândi calitatea de profesionist, persoana fizica este obligata:
 - a) sa se înregistreze în registrul comerțului
 - b) sa plateasca taxe si impozite
 - c) sa efectueze fapte de comerț cu caracter profesional.
- 6. Întrerinderile familiale își înceteaza activitatea:
 - a) când mai mult de jumătate din membrii acesteia au decedat
 - b) prin decesul titularului
 - c) prin pierderea firmei.
- 7. Profesionistii sunt obligați din punct de vedere profesional:
 - a) sa plateasca taxele, impozitele si alte cheltuieli aferente
 - b) sa respecte drepturile consumatorilor
 - c) sa ceara radierea terților din registrul comerțului.
- 8. Înțetarea calitații de profesionist a persoanei fizice are loc:
 - a) prin radierea din registrul comerțului
 - b) prin încetarea de a mai savârși fapte de comerț
 - c) când sediul comercial nu este cunoscut de catre terți.
- 9. Constituie infrațiune fapta de:
 - a) confuzie
 - b) denigrare
 - c) dezorganizare.

3.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023

2. Popa Sorana, Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 1, Biblioteca electronică

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cârpenaru, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019

2. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019

3. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021

4. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020

5. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020

6. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012

7. Codul civil, Legea nr. 31/1990, legislația specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 4. Reguli generale privind înființarea societăților

4.1. Introducere

Această unitate de învățare tratează istoricul societăților comerciale, noțiunea de „societate” și elementele definitorii ale actului constitutiv al societății. Totodată, sunt prezentate înființarea și funcționarea societăților, precum și cazurile generale de dizolvare a acestor persoane juridice.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

4.2. Conținut

1. Istoricul societăților comerciale

1.1. Necesitatea înființării societăților comerciale și evoluția acestora

Încă din antichitate oamenii și-au manifestat dorința de a obține anumite marfuri și servicii și astfel au apărut și persoanele pregătite pentru a oferi aceste lucruri contra cost. Deoarece nevoile oamenilor s-au diversificat, schimbul inițial s-a transformat în activitate aducătoare de profit, iar această activitate a necesitat anumite reglementări juridice. Astfel, în Babilon, Codul lui Hammurabi reglementa diverse activități comerciale, între care se afla camata, negustorii profesioniști, contractele de împrumut, locațiune și împrumut.

Societatea comercială, alături de celelalte instituții de drept, a apărut ca urmare a progresului economic și social. Negustorii, prin efortul lor individual, nu mai erau în măsură să satisfacă necesitățile sporite de consum ale oamenilor. Astfel, în dreptul roman societatea comercială a fost definită ca fiind un contract consensual prin care două sau mai multe persoane se obligau să pună ceva în comun pentru a obține un câștig. Asociații puteau aduce în societate bunurile lor prezente și viitoare (*societas omnium bonorum*), un singur bun (*societas unius rei*) sau puteau să pună în comun veniturile lor (*societas questus*). În dreptul roman însă, societățile comerciale astfel înființate nu aveau personalitate juridică. Perioada Evului Mediu a adus o înflorire a comerțului în republicile italiene Genova, Veneția și Florența unde activitatea economică a cunoscut o înflorire reflectată atât în comerțul pe mare, cât și pe uscat. Aici au apărut primele societăți în comandită, care permiteau nobililor, militarilor și persoanelor aparținând clerului să speculeze asupra sumelor de bani deținute desfășurând acte de comerț prin persoane interpușe (comanditarii), deoarece aceste categorii de persoane aveau tutelă specială de a desfășura activități comerciale în nume propriu. Înființarea coloniilor de către Anglia, Olanda și Franța a determinat înființarea societăților anonime pe acțiuni, cum sunt Compania Olandeză a Indiilor Orientale (1602), Compania Insulelor Americii (1626), Compania Noii Franțe (1628) etc. Reglementarea sistematică a societăților comerciale a fost realizată

pentru prima data de catre Codul Comercial francez din anul 1807, care reglementeaza societatile în nume colectiv, în comandita si societatile anonime (societatea pe acțiuni si în comandita pe acțiuni). Aceasta reglementare a fost preluata si de alte țari si a fost consacrata si de Codul comercial român (1887), dar prin filiera Codului comercial italian (1882). Societatea cu raspundere limitata a fost reglementata la sfârșitul secolului al XIX-lea, mai întâi în Germania, de unde a fost preluata de Franța si, ulterior, de alte țari europene.

1.2. Reglementarea societăților comerciale în România

Primele reglementari distincte ale societăților comerciale s-au facut în Codul comercial, titlul VII – „Despre societăți si despre asociațiuni comerciale”, si erau avute în vedere societatea în nume colectiv, societatea în comandita simpla, societatea în comandita pe acțiuni, societatea anonima (societatea pe acțiuni) si asociația în participație.

Legea nr. 31/1990 privind societatile a abrogat parțial dispozițiile Codului comercial în materie de societăți, ramânând în vigoare numai dispozițiile referitoare la asociația în participațiune (art.251-256) si la asigurarile mutuale (art.257-263).

Normele juridice cuprinse în Legea nr.31/1990 au un caracter general, aplicându-se, ca regula generala, tuturor formelor de societate, dar cuprind si reguli speciale, aplicabile fiecărei forme de societate în parte. Legea societăților comerciale cuprinde anumite dispoziții imperative, de la care asociații nu pot deroga prin actul constitutiv pe care îl încheie. Dispozițiile Legii nr. 31/1990 se completeaza cu prevederile Codului civil în materie, precum si cu dispozițiile Codului muncii, ale Codului fiscal si ale Codului de procedura fiscala. Reglementari speciale în materie de societăți comerciale sunt cuprinse si în Legea nr.265/2022 privind registrul comerțului si care reglementeaza formalitățile privind înmatricularea societăților comerciale în registrul comerțului, Legea nr.82/1991 a contabilității – care stabileste registrele comerciale obligatorii, Legea nr.85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, Hotărârea Guvernului nr. 1323/1990 – enumera tipurile de activități ce nu pot face obiectul de activitate al societăților comerciale, iar H.G. nr. 656/1997 – Clasificarea activităților din economia naționala – C.A.E.N.. Totodata, Legea nr.15/1990 privind reorganizarea unităților economice de stat ca regii autonome si societăți comerciale, Ordonanța de Urgența a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit si adecvarea capitalului, care a abrogat Legea nr. 58/1998 – legea bancara si Ordonanța de Urgența a Guvernului nr. 97/2000 privind organizațiile cooperatiste de credit, Legea nr. 297/2004 – privind piața de capital si Legea nr.32/2000 – privind societatile de asigurare sunt reglementari speciale în materia societăților comerciale.

2. Noțiunea de „societate comerciala” si elementele defintorii ale actului constitutiv

2.1. Definirea societății comerciale

Structura si scopul societății comerciale o califica drept o entitate implicata în activități din sfera producției si a consumului de bunuri si servicii.

Noțiunea de societate comerciala poate fi desprinsa din ansamblul reglementarilor legale atât de drept comun (drept civil), cât si din reglementarile specifice în materie comerciala. În primul rând, societatile comerciale sunt incluse în sfera de reglementare a comercianților. Astfel, comercianții sunt persoanele fizice si asociațiile familiale, care efectueaza în mod obisnuit acte de comerț, societatile comerciale, companiile naționale si societatile naționale, regiile autonome, grupurile de interes economic cu caracter comercial si organizațiile cooperatiste. În al doilea rând, trebuie reținut caracterul legal al activității comerciale care constituie obiectul de activitate al societății, caracter desprins din prevederile art.2 din Ordonanța Guvernului nr.106/1999, conform carora societatea, ca si comerciantul persoana fizica, trebuie sa acționeze în cadrul activității sale autorizate conform legii. În al treilea rând, art.1 din Legea nr.31/1990 prevede caracterul asociativ în care se realizeaza faptele de comerț, motivația practica a constituirii societăților comerciale: „În vederea desfășurării de activități cu scop lucrativ, persoanele fizice si persoanele juridice se pot asocia si pot constitui societăți cu personalitate juridică (...)”. Exista însa dispoziții speciale care reglementeaza desfasurarea anumitor fapte de comerț doar în cadrul societăților comerciale, excluzând persoanele fizice chiar

daca acestea ar avea calitatea de comerciant. Clasificarea activitaților din economia națională – C.A.E.N., aprobată prin H.G. nr.656/1997, exclude inițiativei particulare exercitate de persoanele fizice activitățile de cumparare în scop de revânzare a produselor industriale sau agricole care, potrivit dispozițiilor legale, nu pot face obiectul comerțului particular și cumpararea produselor industriale sau agricole, în scop de prelucrare în vederea revânzării, dacă ceea ce ar rezulta din prelucrare nu poate face, potrivit dispozițiilor legale, obiectul comerțului particular. Concluzionăm astfel că numai societățile comerciale pot savârși fapte de comerț în domeniile arătate în această clasificare.

Societatea comercială poate fi definită ca fiind o *entitate constituită pe baza de contract sau act unilateral – denumit generic „act constitutiv”*-, în virtutea căreia se creează o persoană juridică și în care asociații (persoane fizice sau juridice) stabilesc să pună în comun anumite bunuri (o valoarea patrimonială) pentru savârșirea de activități cu scop lucrativ în vederea realizării și împărțirii profitului obținut.

2.2. Personalitatea juridică a societății comerciale

Potrivit art.1 alin.1 din Legea nr.31/1990, „în vederea efectuării de activități cu scop lucrativ, persoanele fizice și persoanele juridice se pot asocia și pot constitui societăți cu personalitate juridică, cu respectarea dispozițiilor prezentei legi”, iar alin.2 prevede că „societățile cu sediul în România sunt persoane juridice române”.

Patrimoniul societății, ca universalitate de drepturi și obligații cu conținut patrimonial aparținând acesteia, este distinct de patrimoniile asociaților. Datorită acestei autonomii patrimoniale, în doctrină se apreciază că se produc următoarele consecințe:

- 1) bunurile aduse ca aport de către asociați trec din patrimoniul acestora și formează patrimoniul societății;
- 2) nu poate opera compensația între obligațiile societății față de terți și obligațiile terților față de asociați;
- 3) aplicarea procedurii falimentului față de societate implică doar patrimoniul acesteia;
- 4) bunurile aduse ca aport de către asociați garantează față de creditorii societății executarea obligațiilor de către aceasta (constituie gajul general al creditorilor sociali).

Fiind persoana juridică, societatea comercială are următoarele drepturi și obligații:

- societatea comercială poate participa în nume propriu la raporturi juridice;
- în cazul neexecutării obligațiilor față de creditori, răspunderea va aparține în principal societății; răspunderea asociaților comanditați și a asociaților la societatea în nume colectiv este subsidiară;
- societatea comercială are calitatea procesuală activă și pasivă, - societatea comercială își va exercita drepturile și își va îndeplini obligațiile cu bună-credință și potrivit scopului pentru care a fost înființată.

2.3. Aporturile asociaților

Prin „aport” înțelegem *cota de participare a fiecărui asociat la formarea și majorarea capitalului social al societății, valoarea patrimonială cu care acesta participă la capitalul social*.

Potrivit art.16 din Legea nr.31/1990, aporturile pot fi *în numerar* (obligatorii la toate formele de societate, dar nu sunt purtătoare de dobânzi), *în natura* (permise la toate formele de societate) sau *în industrie* (prestații în munca sau servicii permise numai asociaților la societatea în nume colectiv și asociaților comanditați).

Asumarea obligației de a efectua aportul poartă denumirea de *subscriere* și ia naștere la momentul semnării actului constitutiv, iar executarea efectivă a acestei obligații se numește *varsământ*.

Capitalul social este format din suma aporturilor asociaților și are atât o semnificație contabilă (cifra stabilită de asociați care înscrie în contabilitate la pasiv, deoarece se va restitui asociaților), cât și o semnificație juridică (reprezintă limita gajului general al creditorilor sociali). Astfel, în patrimoniul societății trebuie să existe bunuri de o valoare cel puțin egală cu cea a capitalului social. Aceste bunuri garantează creditorilor executarea obligațiilor de către societate, deoarece pot fi urmărite.

În cazul societății pe acțiuni și în comandita pe acțiuni, plafonul minim legal al capitalului social este de 90.000 lei, care va putea fi modificat de Guvern, în funcție de rata de schimb, astfel încât să reprezinte echivalentul în lei al sumei de 25.000 euro, iar în cazul societății cu răspundere limitată capitalul social este cel stabilit de asociați.

Pentru a asigura valorificarea drepturilor creditorilor, capitalul social trebuie să fie *fix* pe toată durata existenței societății, iar modificarea nu se va putea face decât dacă se modifică actul constitutiv; de asemenea, capitalul trebuie să fie *real* - bunurile ce formează patrimoniul societății trebuie să intre în mod efectiv în patrimoniul societății într-o valoare cel puțin egală cu cea a capitalului social și *intangibil* – deoarece nu se pot distribui dividende din capitalul social.

Capitalul social este divizibil în fracțiuni egale ca valoare, denumite *acțiuni* la societățile pe acțiuni și în comandita pe acțiuni, *partii sociale* la societățile cu răspundere limitată și *partii de interes* – în cazul societății în nume colectiv și al societății în comandita simplă.

2.4. Affectio societatis

Constituirea societăților comerciale are ca punct de plecare un element volițional – „*affectio societatis*” -, constând în dorința de a se asocia și de a desfășura o activitate comună, asociații urmărind realizarea aceluiași interes: bunul mers al societății în vederea maximizării profitului.

Pentru ca societatea comercială să existe, actul constitutiv al acesteia trebuie să prevadă colaborarea în exercitarea activității comerciale, care este scopul societății. Spre deosebire de comercianții persoane fizice, la care *affectio societatis* lipsește, societățile comerciale nu pot exista în lipsa acestui element volițional. Intenția de colaborare voluntară a asociaților în cadrul societății se bazează pe egalitatea juridică a acestora. Libertatea de asociere este reglementată atât la nivel constituțional, cât și de legislația comercială, în special în ceea ce privește libertatea de alegere a formei viitoare societăți comerciale.

2.5. Realizarea și împărțirea profitului

Noțiunea de „profit” cuprinde orice câștig material rezultat al activității economice, dar și evitarea unor pierderi (societățile de asigurare mutuală) ori bunurile și serviciile procurate de o societate în condiții mai avantajoase decât acelea care s-ar obține individual. Profitul se distribuie anual între asociați, sub forma de dividende, „proporțional cu cota de participare la capitalul social varsat”. Asadar, dreptul la dividende aparține în primul rând asociaților. Au dreptul la dividende rezultând din constituirea dreptului de uzufruct cu privire la acțiunile societății pe acțiuni și uzufructuarii. Nudul proprietar va păstra însă dreptul de a vota în adunarea generală extraordinară. De asemenea, „nu se vor putea distribui dividende decât din profituri determinate potrivit legii”.

Pentru a fi legal distribuite dividendele, profitul trebuie să fie real, ceea ce înseamnă că în activitatea comercială a societății trebuie să înregistreze un excedent, un plus de valoare. Astfel, potrivit art.73 alin. 1, „administratorii sunt solidar răspunzători față de societate pentru: (...) existența reală a dividendelor plătite”.

Anterior distribuirii dividendelor, este obligatorie reîntregirea capitalului social sau reducerea acestuia la nivelul minim legal, dacă activitatea societății a înregistrat pierderi ale activului net.

Dacă se încalca prevederile legale referitoare la modul de distribuire a dividendelor și societatea dovedește că asociații au cunoscut nelegalitatea distribuirii, societatea are la dispoziție acțiunea în restituirea dividendelor, acțiune care se prescrie în termen de 3 ani de la data distribuirii, iar administratorii pot fi sancționați cu închisoarea.

Din momentul în care adunarea generală a asociaților stabilește dividendele convenite asociaților, dreptul de a participa la împărțirea profitului devine un drept de creanță al asociatului față de societate. Obligația societății de a plăti asociaților dividendele devine exigibilă la termenul stabilit în adunarea generală sau de către legile speciale, dar nu mai târziu de 6 luni de la data aprobării situației financiare anuale. Sancțiunea nerespectării termenului legal de plată a dividendelor constă în plata de despăgubiri calculate la nivelul dobânzii legale, pentru prejudiciul cauzat prin întârziere, dacă prin actul constitutiv sau prin hotărârea adunării generale nu s-a stabilit o dobândă mai mare (art.67 alin.2). În obligațiile comerciale, daunele moratorii, sub forma dobânzii, au menirea de a repara

prejudiciul cauzat prin simpla întârziere în executarea obligației ce are ca obiect plata unei sume de bani. Prin convenția părților, înscrisă în actul constitutiv sau în acte adiționale ulterioare acestuia, se poate deroga de la regula distribuirii dividendelor proporțional cu cota de participare la formarea capitalului social a fiecărui asociat. Este interzisă însă stabilirea prin actul constitutiv a unor clauze în baza cărora s-ar rezerva în favoarea unuia dintre asociați totalitatea profitului sau prin care unii dintre asociați ar fi scutiți de obligația de a suporta pierderile din activitatea societății, clauzele fiind considerate ca fiind „leonine” și lovite de nulitate (art.1513 C. civ.). Nulitatea clauzelor așa-zise „leonine” nu afectează însă valabilitatea actului constitutiv, deoarece există interesul protejării terților care au contractat cu societatea și ale caror interese ar fi prejudiciate în cazul declarării nulității actului constitutiv al acesteia. Suntem de acord cu opinia potrivit căreia, în cazul în care clauza leonină a fost cauza determinanta a încheierii actului constitutiv, atunci acesta va fi nul.

Dacă actul constitutiv nu prevede modul de distribuire a dividendelor, se consideră ca acestea vor fi distribuite în raport de cota de participare a fiecărui asociat la formarea capitalului social.

Pot fi însă incluse în contractul de societate unele avantaje rezervate fondatorilor, dar care nu pot depăși 6% din profitul net și nu pot fi repartizate pe o perioadă mai mare de 5 ani de la constituirea societății.

3. Formele în care se pot înființa societăți comerciale.

Potrivit art.2 din Legea nr.31/1990, societățile se vor constitui într-una din următoarele forme:

a) societate în nume colectiv; b) societate în comandita simplă; c) societate pe acțiuni; d) societate în comandita pe acțiuni și e) societate cu răspundere limitată.

Enumerarea din lege nu are un caracter exemplificativ, ci limitativ, deoarece nu este permisă constituirea de societăți comerciale decât într-una din aceste forme. Asociații au însă libertatea de a alege forma viitoare a societății, cu excepția unor activități comerciale a căror importanță impune reglementarea legală a formei de societate (de exemplu, în domeniul asigurărilor se constituie numai societăți pe acțiuni sau societăți cu răspundere limitată, iar în domeniul bancar – numai societăți pe acțiuni).

Societatea în nume colectiv are un caracter *intuituu personae*, deoarece se constituie dintr-un număr relativ restrâns de asociați, care se cunosc, iar asocierea se bazează pe deplină încredere dintre asociați și pe calitățile personale ale fiecăruia dintre ei. Conform art.85 alin.1 „asociații sunt obligați nelimitat și solidar pentru operațiunile îndeplinite în numele societății de persoanele care o reprezintă”. Răspunderea asociaților are un caracter subsidiar și nu înlătură răspunderea directă a societății cu patrimoniul propriu. Capitalul social al societății în nume colectiv se divide în părți de interes.

Societatea în comandita simplă cunoaște două categorii de asociați: asociații comanditari – care răspund în limita aportului la capitalul social și asociații comandați – care răspund nelimitat și solidar. Obligațiile sociale sunt garantate cu patrimoniul social, iar dacă acesta nu este îndestulător, creditorii sociali se pot îndrepta împotriva asociaților comandați.

Societatea pe acțiuni este forma tipică a societăților de capitaluri. Obligațiile sociale sunt garantate cu patrimoniul societății, acționarii răspunzând numai în limita aportului lor. Capitalul social se divide în acțiuni.

Societatea în comandita pe acțiuni este forma de societate în care răspunderea pentru obligațiile societății revine în principal acesteia, iar în subsidiar asociaților comandați, care răspund nelimitat și solidar; asociații comanditari răspund în limita aportului.

Societatea cu răspundere limitată are un caracter mixt, fiind atât o societate de capitaluri, cât și o societate de persoane, numărul asociaților, ca și transferul părților sociale fiind limitate. Obligațiile sociale sunt garantate cu patrimoniul propriu, asociații răspunzând în limita aportului lor. Capitalul social se divide în părți sociale.

Potrivit art. 1888 NCC: „După forma lor, societățile pot fi:

- a) simple;
- b) în participație;

- c) în nume colectiv;
- d) în comandita simplă;
- e) cu răspundere limitată;
- f) pe acțiuni;
- g) în comandita pe acțiuni;
- h) cooperative;
- i) alt tip de societate anume reglementat de lege.”

4. **Actul constitutiv al societății comerciale. Condiții de fond și condiții de formă.**

Intenția persoanelor fizice sau juridice de a constitui societăți comerciale sau de a se asocia în cadrul acestora pentru desfășurarea de activități comerciale generatoare de profit se materializează în contracte sau în acte juridice unilaterale (statutul societății cu răspundere limitată cu asociat unic). Contractul, ca act juridic bi- sau multilateral, exprimă voința părților contractante de a da naștere, de a modifica sau de a stinge raporturi juridice. Încheierea contractelor și conținutul acestora sunt guvernate de principiul libertății de voință, care nu este limitat decât de dispozițiile de ordine publică și de principiile moralei (bunele moravuri). Încheierea unui contract cu încălcarea oricărei norme juridice imperative, chiar dacă acea normă nu ar avea la prima vedere o legătură directă cu ordinea publică este sancționată cu nulitatea absolută. Noțiunea de „ordine publică” evoluează în funcție de evoluția statului de la noțiuni de natură morală și politică la noțiuni de ordin economic – ordine publică economică – și, odată cu integrarea în Uniunea Europeană a României, - noțiuni de ordine publică europeană. Contractele astfel încheiate sunt obligatorii pentru părți întocmai ca și legea (*pacta sunt servanda*). Doctrina statuează faptul că voința asociaților, exprimată în contractul de societate, este izvorul întregii țesături de raporturi juridice care se nasc înăuntrul și în jurul societății comerciale. Legea nu vine decât să confere acestei manifestări de voință toate efectele juridice create de societatea comercială.

Manifestarea de voință a unei singure persoane de a se angaja din punct de vedere juridic este caracteristică actelor juridice unilaterale.

Potrivit art.5 din Legea nr.31/1990, societatea în nume colectiv și societatea în comandita simplă se constituie prin contract de societate, iar societatea pe acțiuni, societatea în comandita pe acțiuni sau societatea cu răspundere limitată se constituie prin contract de societate și statut. Când se constituie o societate cu răspundere limitată cu asociat unic, actul de voință fiind al unei singure persoane, se va încheia numai statutul.

Atât contractul de societate, cât și statutul, pot fi încheiate sub forma înscrisului unic sau sub forma a două înscrisuri separate. În ambele situații aceste acte juridice vor purta denumirea de „act constitutiv”.

Dacă se încheie acte distincte, statutul va cuprinde în mod obligatoriu datele de identificare ale asociaților și clauze reglementând organizarea, funcționarea și desfășurarea activității societății (art.5 alin.5).

Contractul de societate. Condiții de fond. Contractul de societate trebuie să respecte condițiile de validitate ale actelor juridice, și anume: capacitatea de a contracta, consimțământul părților, un obiect determinat și o cauză licită.

Potrivit art. 1179 NCC: „Condițiile esențiale pentru validitatea unui contract sunt:

1. capacitatea de a contracta;
2. consimțământul părților;
3. un obiect determinat și licit;
4. o cauză licită și morală.”

În ceea ce privește *capacitatea de a contracta*, potrivit art. 6 alin.2 din Legea nr.31/1990, așa cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 82/2007, „nu pot fi fondatori persoanele care, potrivit legii, sunt incapabile sau care au fost condamnate pentru gestiune frauduloasă, abuz de încredere, fals, uz de fals, înșelăciune, delapidare, marturie mincinoasă, dare sau luare de mită, pentru infracțiunile prevăzute de Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și sancționarea

spalarii banilor, precum si pentru instituirea unor masuri de prevenire si combaterea a finanțării actelor de terorism, cu modificarile si completarile ulterioare”, precum si pentru alte infracțiuni prevazute de Legea nr.31/1990 sau de Legea nr.85/2014, asa cum au fost modificate si completate. Fondatorii sunt acele persoane care au avut un rol determinant în constituirea societății, precum si cele care semneaza actul constitutiv. Fiind vorba despre acte de dispoziție datorita necesității de a efectua aportul la capitalul social al societății, semnatarii actului constitutiv trebuie sa aiba capacitate de exercițiu deplina sau, în cazul minorilor, sa fie reprezentați legal cu acordul prealabil si special al autorității tutelare. De asemenea, persoanele puse sub curatela pot avea calitatea de asociați la o societate comerciala, deoarece aceasta nu implica pentru aceasta categorie de persoane dobândirea de catre ele însele a calității de comerciant.

Potrivit art. 56 lit. b) din Legea nr.31/1990, nulitatea unei societăți înmatriculate în registrul comerțului poate fi declarata de tribunal când toți fondatorii au fost, potrivit legii, incapabili la data constituirii societății. Daca incapacitatea unui asociat a intervenit pe parcursul desfasurarii activității societății, acesta poate fi exclus din societatea în nume colectiv, în comandita simpla sau cu raspundere limitata (art.222 alin.1 lit. b) din lege).

Persoanele care, desi au capacitate deplina de exercițiu, au fost condamnate prin hotărâre judecatoreasca definitiva pentru savârșirea infracțiunilor menționate în art.6 alin.2 din Legea nr.31/1990, sunt decazute din dreptul de a se asocia si de a constitui societăți comerciale.

O alta condiție de fond a contractului de societate o reprezinta *consimțământul părților*. Aceasta condiție este o aplicație a principiului libertății contractuale în materia societăților comerciale si reprezinta manifestarea intenției de a se angaja prin contract si de a conlucra în vederea desfasurarii unei activități comerciale comune. Semnarea contractului de societate ca forma de exprimare a consimțământului este, de fapt, exteriorizarea elementului *affectio societatis*.

Partile contractante (fondatorii), fie persoane fizice, fie persoane juridice, trebuie sa exprime un consimțământ valabil, neafectat de vicii de consimțământ (eroare, dol sau violența).

În temeiul art. 1180 NCC: “Poate contracta orice persoana care nu este declarata incapabila de lege si nici oprita sa încheie anumite contracte”, iar potrivit art. 1882 alin.1 NCC: „Poate fi asociat orice persoana fizica sau persoana juridica, afara de cazul în care prin lege se dispune altfel. Un soț nu poate deveni asociat prin aportarea de bunuri comune decât cu consimțământul celuilalt soț, dispozițiile art. 349 aplicându-se în mod corespunzator.”

Potrivit art. 1206 NCC: „(1) Consimțământul este viciat când este dat din eroare, surprins prin dol sau smuls prin violența. (2) De asemenea, consimțământul este viciat în caz de leziune.”

Potrivit art. 1207 NCC: „(1) Partea care, la momentul încheierii contractului, se afla într-o eroare esențiala poate cere anularea acestuia, daca cealalta parte stia sau, dupa caz, trebuia sa stie ca faptul asupra caruia a purtat eroarea era esențial pentru încheierea contractului. (2) Eroarea este esențiala: 1. când poarta asupra naturii sau obiectului contractului; 2. când poarta asupra identității obiectului prestației sau asupra unei calități a acestuia ori asupra unei alte împrejurari considerate esențiale de catre părți în absența careia contractul nu s-ar fi încheiat; 3. când poarta asupra identității persoanei sau asupra unei calități a acesteia în absența careia contractul nu s-ar fi încheiat. (3) Eroarea de drept este esențiala atunci când priveste o norma juridica determinanta, potrivit voinței părților, pentru încheierea contractului. (4) Eroarea care priveste simplele motive ale contractului nu este esențiala, cu excepția cazului în care prin voința părților asemenea motive au fost considerate hotărâtoare.”

Asadar, nulitatea contractului pentru eroare asupra identității persoanei asociaților este cauza de nulitate numai la societățile de persoane (societatea în nume colectiv si societatea n comandita simpla), nu si la societățile de capitaluri sau la societatea cu raspundere limitata.

Dolul determina anularea contractului numai daca provine de la cealalta parte din contract si daca, fara aceste mijloace viclene sau masinații, partea din contract la care ne referim nu ar fi contractat. În materia societăților comerciale, în cazul în care sunt mai mult de doi asociați, manoperele dolosive trebuie sa provina de la toți ceilalți asociații persoanei care reclama dolul pentru

ca sa determine nulitatea societății si sa fie grav. În caz contrar, asociatul are la dispoziție o acțiune în despăgubiri pentru acoperirea prejudiciului cauzat de autorul dolului. Potrivit art. 1214 NCC: „(1) Consimțământul este viciat prin dol atunci când partea s-a aflat într-o eroare provocata de manoperele frauduloase ale celeilalte părți ori când aceasta din urma a omis, în mod fraudulos, sa îl informeze pe contractant asupra unor împrejurari pe care se cuvenea sa i le dezvaluie. (2) Partea al carei consimțământ a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului, chiar daca eroarea în care s-a aflat nu a fost esențială. (3) Contractul este anulabil si atunci când dolul provine de la reprezentantul, prepusul ori gerantul afacerilor celeilalte părți. (4) Dolul nu se presupune.”

Violența, desi nu a fost întâlnita în practica, se poate manifesta sub doua forme: violența fizica (*vis*) sau violența psihica (*metum*) si poate fi îndreptata asupra persoanei asociatului sau asupra membrilor familiei acestuia (soț/soție, descendenți sau ascendenți. Potrivit art. 1216 NCC: „(1) Poate cere anularea contractului partea care a contractat sub imperiul unei temeri justificate induse, fara drept, de cealalta parte sau de un terț. (2) Exista violența când temerea insuflata este de asa natura încât partea amenințata putea sa creada, dupa împrejurari, ca, în lipsa consimțământului sau, viața, persoana, onoarea sau bunurile sale ar fi expuse unui pericol grav si iminent. (3) Violența poate atrage anularea contractului si atunci când este îndreptata împotriva unei persoane apropiate, precum soțul, soția, ascendenții ori descendenții părții al carei consimțământ a fost viciat. (4) În toate cazurile, existența violenței se apreciaza ținând seama de vârsta, starea sociala, sanatatea si caracterul celui asupra caruia s-a exercitat violența, precum si de orice alta împrejurare ce a putut influența starea acestuia la momentul încheierii contractului.”

Contractul încheiat în condițiile existenței viciilor de consimțământ nu este nul de drept, ci da loc numai acțiunii de nulitate

Obiectul contractului de societate este reprezentat, pe de o parte, de catre prestația la care părțile se obliga, iar de cealalta parte, strict în materia societăților comerciale, de catre activitatea desfasurata de catre societate, si anume faptele de comerț pe care asociații le-au stabilit ca obiect de activitate.

Potrivit art. 1225 NCC: „(1) Obiectul contractului îl reprezinta operațiunea juridica, precum vânzarea, locațiunea, împrumutul si altele asemenea, convenita de părți, astfel cum aceasta reiese din ansamblul drepturilor si obligațiilor contractuale. (2) Obiectul contractului trebuie sa fie determinat si licit, sub sancțiunea nulității absolute. (3) Obiectul este ilicit atunci când este prohibit de lege sau contravine ordinii publice ori bunelor moravuri.”

Obiectul de activitate trebuie stabilit în stricta concordanța cu Nomenclatorul de clasificare a activităților din economia națională – CAEN, aprobat prin H.G. nr.656/1997, revizuit. Asociații sunt liberi sa stabileasca obiectul de activitate al societății, dar acesta trebuie sa întruneasca urmatoarele condiții cumulative : sa fie determinat, sa fie licit si sa fie moral.

Poate fi vorba despre un obiect de activitate principal si obiecte secundare de activitate. Potrivit H.G. nr.1323/1990, nu pot face obiectul de activitate al unei societăți comerciale:

- activitățile care, potrivit legii penale, constituie infracțiuni sau sunt contrare altor dispoziții legale imperative;

- activitățile care constituie, în condițiile stabilite de lege, monopol de stat;

- fabricarea sau comercializarea de droguri sau narcotice în alt scop decât ca medicament;

- remedii secrete (vrajitorie, ghicitorie);

- imprimarea harților cu caracter militar.

De asemenea, nu pot constitui obiect de activitate al societăților comerciale activitățile care constituie monopol de stat, conform Legii nr. 31/1996: fabricarea si comercializarea armamentului, munițiilor si explozibililor; producerea si comercializarea stupefiantelor si a medicamentelor care conțin stupefiante; extracția, producerea si prelucrarea în scopuri industriale a metalelor prețioase si a pietrelor prețioase; producerea si importul de marci postale si timbre fiscale; fabricarea, importul si comercializarea alcoolului si a bauturilor spirtoase; fabricarea si importul în vederea comercializării a produselor din tutun si a hârtiei pentru țigarete; organizarea si exploatarea sistemelor de joc cu miza,

directe si disimulate; organizarea si exploatarea pronosticurilor sportive. Pentru desfasurarea de activitati comerciale în aceste domenii se elibereaza licențe, contra unor tarife prestabilite.

Cauza contractului reprezinta scopul încheierii acestuia, ceea ce, în materia societăților comerciale, înseamna dorința de a obține profit si de a-l împarți cu ceilalți asociati. Cauza trebuie sa fie licita si morala, respectând legea si bunele moravuri. Lipsa cauzei echivaleaza cu lipsa obligatiei, aceasta neavând nici un efect. Tocmai de aceea existența cauzei se prezuma. Potrivit art. 1235-1236 NCC: „Art. 1.235. - Cauza este motivul care determina fiecare parte sa încheie contractul.

Art. 1.236. - (1) Cauza trebuie sa existe, sa fie licita si morala.

(2) Cauza este ilicita când este contrara legii si ordinii publice.

(3) Cauza este imorala când este contrara bunelor moravuri.”

Sanțiunea nerespectarii condițiilor de fond ale actului juridic este nulitatea contractului de societate. În cazul incapacității, sanțiunea nulității va afecta întregul contract daca toți fondatorii au fost incapabili la momentul constituirii societății (art.56 lit. b din Legea nr.31/1990). Daca viciile de consimțământ si lipsa capacității se gasesc numai în persoana unuia sau a unora dintre asociati, exista posibilitatea salvarii contractului de societate prin utilizarea acțiunii în daune de catre asociatul prejudiciat.

Condițiile de forma ale contractului de societate

Regula generala, potrivit art.5 alin. 6 din Legea nr.31/1990, este ca actul constitutiv al societății comerciale se încheie sub forma înscrisului sub semnatura privata, care se semneaza de catre toți asociati sau numai de catre fondatori, în cazul societății pe acțiuni constituita prin subscripție publica. Numai în mod excepțional, într-unul din urmatoarele cazuri, contractul trebuie sa aiba forma autentica:

- a) când printre bunurile subscribe ca aport la capitalul social se afla un imobil;
- b) când se constituie o societate în nume colectiv sau în comandita simpla;
- c) când societatea pe acțiuni se constituie prin subscripție publica.

Forma înscrisului sub semnatura privata este ceruta *ad probationem*, iar forma autentica este ceruta de lege sub sanțiunea nulității (*ad nulitatem*) în conformitate cu prevederile art.56 lit. a din lege.

Potrivit art. 1884 alin. 2 NCC: „Sub sanțiunea nulității absolute, contractul prin care se înființeaza o societate cu personalitate juridica trebuie încheiat în forma scrisa si trebuie sa prevada asociati, aporturile, forma juridica, obiectul, denumirea si sediul societății.”

Actul constitutiv al societăților comerciale trebuie sa cuprinda anumite clauze contractuale obligatorii în funcție de tipul de societate. Astfel, art. 7 din Legea societăților comerciale prevede clauzele obligatorii ale actului constitutiv în cazul societății în nume colectiv, în comandita simpla sau cu raspundere limitata, în timp ce art. 8 reglementeaza astfel de clauze în privința societății pe acțiuni si în comandita pe acțiuni.

Clauzele contractuale obligatorii comune pentru toate formele de societate sunt urmatoarele:

- clauze privind identificarea asociatilor, persoane fizice (nume si prenume, codul numeric personal, locul si data nasterii, domiciliul, cetățenia) sau persoane juridice (denumirea, sediul si naționalitatea, codul unic de înregistrare); la societățile în comandita simpla si pe acțiuni trebuie menționați si asociati comanditați;
- clauze privind identificarea societății comerciale nou-înființate: forma, denumirea (firma societății si, eventual, emblema) si sediul social;
- clauze determinate de specificul societății (obiectul de activitate principal si cel secundar, capitalul social - inclusiv valoarea, numarul si modul de repartizare a părților sociale sau a acțiunilor, partea fiecarui asociat la beneficii si la pierderi – cu interzicerea clauzelor leonine, precum si aporturile în natura si modul de evaluare a acestora, durata de funcționare a societății);
- clauze privind conducerea, administrarea si controlul gestiunii societății (luarea hotarârilor în adunarea generala, modul de lucru al administratorilor, organizarea acestora conform unui anumit sistem de administrare, puterile conferite acestora, persoana cenzorului sau a primului

auditor financiar);

- clauze privind sediile secundare ale societății (sucursale, agenții, reprezentanțe sau alte asemenea unități fara personalitate juridica) atunci când se înființează odata cu societatea sau condițiile pentru înființarea lor ulterioara;
- clauze privind avantajele rezervate fondatorilor;
- clauze privind dizolvarea si lichidarea societății;
- clauze privind modul de soluționare a litigiilor.

5. Înmatricularea (înregistrarea) societăților comerciale

Înființarea societăților comerciale parcurge, așa cum s-a observat în doctrina dreptului comercial, trei etape:

- etapa consensuală, în care viitorii asociați sau fondatorii redactează actul constitutiv potrivit voinței lor comune și în concordanță cu dispozițiile imperative ale legii;
- etapa administrativă, când registratorul verifică îndeplinirea condițiilor legale de către viitoarea societate și admite înregistrarea acesteia prin încheiere;
- etapa de publicitate, în care încheierea registratorului și actul constitutiv se publică în Monitorul Oficial și, ulterior, societatea se înregistrează și la organele fiscale.

Regula în materia actelor constitutive o reprezintă înscrisul sub semnatura privată, care este redactat de către asociați și poartă semnatura acestora, iar în cazul subscripției publice, se semnează de către fondatori. Actul constitutiv încheiat sub forma înscrisului sub semnatura privată dobândește data certa și prin depunerea la registrul comerțului (art. 5 alin.7). În situațiile în care legea impune forma autentică se va proceda la autentificarea înscrisului în condițiile Legii privind notariii publici și activitatea notarială (Legea nr.36/1995), asociații desemnând persoana împuternicită să reprezinte societatea.

În vederea dării de data certa sau pentru autentificarea actului constitutiv, asociații trebuie să prezinte dovada eliberată de registrul comerțului cu privire la disponibilitatea firmei și, eventual, a emblemei, precum și declarația pe proprie răspundere privind deținerea calității de asociat unic într-o singură societate cu răspundere limitată, potrivit art.17 alin.1 din lege.

Din momentul întocmirii actului constitutiv în forma cerută de lege, societatea comercială dobândește o capacitate de folosință restrânsă limitată la drepturile și obligațiile legate de înființarea valabilă a societății (denumită în doctrina „mica personalitate juridică”).

În termen de 15 zile de la întocmirea actului constitutiv, reprezentanții societății au obligația de a cere înmatricularea societății la registrul comerțului în a cărui rază teritorială își va avea sediul societatea (art.36 alin.1).

Cererea trebuie însoțită de următoarele acte:

- actul constitutiv al societății;
- dovada efectuării varsamentelor în condițiile actului constitutiv;
- dovada sediului declarat și a disponibilității firmei;
- în cazul aporturilor în natura subscrise și varsate la constituire, actele privind proprietatea, iar în cazul în care figurează și imobile, certificatul constatator al sarcinilor de care sunt grevate;
- actele constatatoare ale operațiunilor încheiate în contul societății și aprobate de asociați;
- declarația pe propria răspundere a fondatorilor, a primilor administratori, respectiv a primilor membri ai directoratului și ai consiliului de supraveghere, și, dacă este cazul, a cenzorilor, ca îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta lege;
- alte acte sau avize prevăzute de legi speciale în vederea constituirii.

Controlul legalității cererii de înmatriculare se realizează de către registratorul de registrul comerțului.

Pentru admiterea cererii de înregistrare, registratorul va putea dispune, prin încheiere motivată, administrarea unor dovezi suplimentare, precum și efectuarea unei expertize, pe cheltuielile părților (art.37 alin.3). În cazul societăților pe acțiuni, aporturile în natura, avantajele rezervate fondatorilor, precum și operațiunile încheiate de către aceștia în contul societății vor putea fi

expertizate de catre experți. Raportul întocmit de experți, depus la registrul comerțului prin grija fondatorilor, va fi publicat în Monitorul Oficial. Legea prevede ca nu pot fi numiți experți dintre persoanele care sunt rude sau afini pâna la gradul IV ori soții celor ce au efectuat aporturi în natura, între persoanele salariate ori remunerate de catre fondatori sau de cei ce au constituit aporturi în natura, precum si orice persoana careia îi lipseste independența datorita unor relații de afaceri, de munca sau de familie.

Oficiul Registrului comerțului va refuza înmatricularea unei societăți comerciale atunci când cererea de înmatriculare nu cuprinde toate mențiunile prevazute de lege, când firma nu se conformeaza dispozițiilor imperative ale Legii nr.265/2022, obiectul de activitate este contrar prevederilor H.G. nr.1323/1990, este ilicit sau imoral. Daca registratorul constata ca sunt îndeplinite cerințele legale privind constituirea societăților comerciale, va autoriza înființarea societății si va dispune, prin încheiere, înmatricularea acesteia în registrul comerțului, în conformitate cu Legea nr. 265/2022.

Înmatricularea societății se va efectua în 24 de ore de la pronunțarea de catre registrator a încheierii prin care se autorizeaza înmatricularea societății. De la data înmatricularii, societatea comerciala dobândește personalitate juridica (art.41). Certificatul de înregistrare, conținând codul unic de înregistrare, constituie dovada ca societatea comerciala a fost înmatriculata în registrul comerțului si a fost înregistrata în evidențele organului fiscal, precum si dovada calității de comerciant a persoanei juridice.

În scopul asigurarii publicității constituirii societății în mod eficient pentru o categorie larga de public, legea prevede obligativitatea publicarii în Monitorul Oficial, Partea a IV- a, a încheierii registratorului, în extras, pe cheltuiala societății. La cererea societății si pe cheltuiala acesteia, încheierea privind autorizarea înmatricularii va putea fi publicata în întregime. Sancțiunea neîndeplinirii cerințelor legale de publicitate prin Monitorul Oficial este inopozabilitatea față de terți a înregistrării societății. Din momentul înregistrării societății si al eliberării certificatului de înmatriculare ce cuprinde codul unic de înregistrare, se va realiza si înregistrarea societății la organele fiscale.

Daca mai înainte de înmatricularea societății, fondatorii sau reprezentanții acesteia au încheiat în contul viitoareii societăți anumite acte juridice se pune problema naturii juridice si a efectelor actelor încheiate în asemenea condiții. Potrivit dispozițiilor art. 35 alin.2 lit.e din Legea nr.31/1990, la cererea de înmatriculare trebuie anexate si „actele constatatoare ale operațiunilor încheiate în contul societății si aprobate de asociați”. Aceasta aprobare din partea asociaților se poate efectua fie prin actul constitutiv, fie printr-un alt act subsecvent.

Fondatorii si reprezentanții persoanei juridice nu vor fi exonerati de raspundere pentru aceste acte decât în situația în care societatea le-a preluat asupra sa: „fondatorii, reprezentanții si alte persoane, care au lucrat în numele unei societăți în curs de constituire, raspund solidar si nelimitat față de terți pentru actele juridice încheiate cu acestia în contul societății, în afara de cazul în care societatea, dupa ce a dobândit personalitate juridica, le-a preluat asupra sa. Actele astfel preluate sunt considerate a fi fost ale societății înca de la data încheierii lor” (art.53 alin.1). Desi reprezentanții societății încheie actele juridice în nume propriu, operațiunea facându-se în contul societății, aceste acte vor fi considerate chiar din momentul încheierii ca fiind ale societății.

6. Cazuri de nerespectare a dispozițiilor Legii nr. 31/1990 privind înființarea societăților comerciale. Nerespectarea termenului pentru depunerea cererii de înmatriculare la Registrul Comerțului. În conformitate cu prevederile art. 36 alin. 1 din Legea nr.31/1990, în termen de 15 zile de la data încheierii actului constitutiv în forma prevazuta de lege pentru fiecare tip de societate, fondatorii, primii administratori sau primii membri ai directoratului sau ai consiliului de supraveghere ori un împuternicit ar acestora au obligația de a depune cererea de înmatriculare la registrul comerțului în a carui raza teritoriala își va avea sediul societatea. Daca reprezentantul societății sau fondatorii acesteia nu au depus cererea în termenul legal, oricare dintre asociați poate adresa o notificare sau poate formula o scrisoare recomandata prin care îi pune în întârziere. Daca persoana desemnata pentru

înființarea societății nu se conformează notificării în termen de 8 zile de la primirea acesteia, oricare asociat poate cere Oficiului Registrului comerțului efectuarea înmatriculării. Societatea va fi astfel înființată în mod valabil, dobândind personalitate juridică, cu toate consecințele care decurg din această calitate. Dacă cei împuterniciți să înființeze societatea nu s-au conformat notificării sau asociații au rămas în pasivitate și au trecut 3 luni de la data autentificării actului constitutiv, asociații vor fi eliberați de obligațiile ce decurg din subscripțiile lor (art. 47 alin.2).

Deși legea folosește termenul de „autentificare” atunci când se calculează cele 3 luni în care asociații mai pot acționa în vederea înființării legale a societății, considerăm, pentru identitate de rațiune, ca prevederea legală se aplică și societăților comerciale înființate prin înscris sub semnatura privată. Dacă asociații nu staruie în înființarea valabilă a societății, pe cale de consecință putem considera că nu mai există un element esențial al actului constitutiv, și anume *affectio societatis*.

În caz de neîndeplinire a obligației de a depune cererea de înmatriculare și documentele aferente în termenul legal de 15 zile de la întocmirea actului constitutiv, răspunderea fondatorilor, a primilor administratori ori a primilor membri ai directoratului și ai consiliului de supraveghere, după caz, pentru orice prejudiciu cauzat va fi o răspundere solidară și nelimitată (art.49)..

Termenul de 15 zile pentru depunerea cererii de înmatriculare este prevăzut și în Legea nr. 265/2022, art. 17, care arată că acest termen se calculează pentru societățile comerciale de la data actului constitutiv, iar pentru regiile autonome, companiile naționale, societățile naționale și organizațiile cooperatiste, de la data actului de înființare.

Incalcări ale dispozițiilor legale constatate după efectuarea înregistrării. În cazul unor neregularități constatate după înmatricularea societății în Registrul Comerțului, legea permite înlăturarea acestor neregularități printr-o acțiune în justiție, acțiunea în regularizare. Dacă este vorba însă despre încălcări grave ale legii în constituirea societăților comerciale, datorită repercusiunilor pe care o societate astfel înființată le-ar putea avea asupra certitudinii raporturilor comerciale, Legea nr.31/1990 reglementează și posibilitatea intentării acțiunii în anulare.

Acțiunea în regularizare se poate introduce dacă, în cazul constatării unor neregularități după înmatricularea societății, au trecut 8 zile și asociații nu le-au înlăturat. În această situație, orice persoană interesată (asociații societății, creditorii acesteia ori salariații) poate cere tribunalului înlăturarea acestor neregularități, sub sancțiunea plății de daune cominatorii (art.48 alin.1 și 2).

Potrivit art. 1886 alin. 1 NCC: „Asociații fondatori și primii administratori numiți prin contract răspund solidar pentru prejudiciul cauzat prin nerespectarea unei condiții de formă a contractului de societate sau a unei formalități necesare pentru constituirea societății ori, dacă este cazul, pentru dobândirea personalității juridice de către aceasta.”

Potrivit art. 1934 NCC: „(1) În cazul anulabilității societății pentru vicierea consimțământului sau incapacitatea unui asociat și atunci când regularizarea este posibilă, orice persoană interesată poate să pună în întârziere pe acela care este îndreptățit să invoce nulitatea, fie pentru a se face regularizarea, fie pentru a exercita acțiunea în anulare în termen de 6 luni de când a fost pus în întârziere, sub sancțiunea decaderii. Despre punerea în întârziere va fi înștiințată și societatea. (2) Societatea sau orice asociat poate, în termenul prevăzut la alin. (1), să propună instanței investite cu acțiunea în anulare orice măsuri de acoperire a nulității, în special prin rascumpararea drepturilor sociale care aparțin reclamantului. În acest caz, instanța poate fie să pronunțe nulitatea, fie să declare obligatorii măsurile propuse, dacă acestea din urmă

Deoarece legea nu cuprinde dispoziții speciale, rezulta că acțiunea în regularizare poate fi folosită pentru înlăturarea oricărui tip de neregularitate. Dreptul la acțiunea în regularizare se prescrie prin trecerea unui an de la data înmatriculării societății a cărei regularizare se cere (art.48 alin.3). Și în acest caz, fondatorii, reprezentanții societății și primii membri ai organelor de conducere, administrare și control ale societății răspund nelimitat și solidar, în condițiile prevăzute de art. 49, deoarece aveau obligația de a înlătura neregularitățile în termen de 8 zile de la constatarea acestora.

Acțiunea în anularea societății poate fi intentată pentru neregularități care, de regulă, se referă la încălcarea dispozițiilor imperative ale legii referitoare fie la forma actului constitutiv, fie la

condițiile de validitate ale actului juridic. Si în aceasta situație, în scopul protejării intereselor terților și al salvării actului juridic, nulitatea deroga de la regulile generale.

Cazurile în care se poate cere nulitatea unei societăți deja înmatriculate sunt, conform art. 56, următoarele:

- a) lipsește actul constitutiv sau nu a fost încheiat în forma autentică în situațiile prevăzute de art. 5 alin.6;
- b) toți fondatorii au fost, potrivit legii, incapabili, la data constituirii societății;
- c) obiectul de activitate al societății este ilicit sau contrar ordinii publice;
- d) lipsește încheierea registratorului de înmatriculare a societății;
- e) lipsește autorizarea legală administrativă de constituire a societății;
- f) actul constitutiv nu prevede denumirea societății, obiectul sau de activitate, aporturile asociaților sau capitalul social subscris;
- g) s-au încălcat dispozițiile legale privind capitalul social minim, subscris și varsat;
- h) nu s-a respectat numărul minim de asociați prevăzut de lege.

Având în vedere faptul că prin reglementarea cazurilor în care se poate introduce acțiunea în anulare, putem considera că se protejează un interes general, titular al dreptului la acțiune este orice persoană interesată. Instanța competentă este tribunalul în a cărui rază teritorială își are sediul societatea.

Deoarece legea nu reglementează un termen de prescripție pentru acțiunea în anulare, precum și datorită interesului general ocrotit, acțiunea în anulare este imprescriptibilă.

Potrivit art. 58 din lege, pe data la care hotărârea judecătorească de declarare a nulității a devenit irevocabilă, societatea își încetează existența și intra în lichidare. Nulitatea produce efecte numai pentru viitor, deoarece declararea nulității nu aduce atingere actelor încheiate în numele său, iar nulitatea nu poate fi opusă terților de bună-credință. Deși s-a intentat o acțiune în anulare, asociații mai pot salva societatea dacă, până la punerea concluziilor pe fond la tribunal, înlătură cauza de nulitate (art. 57).

Potrivit art. 1932 alin. 1 NCC: „Nulitatea societății poate rezulta exclusiv din încălcarea dispozițiilor imperative ale prezentului capitol, stipulate sub sancțiunea nulității, sau din nesocotirea condițiilor generale de validitate a contractelor, dacă legea specială nu prevede altfel.”

Potrivit art. 1933 alin. 3 NCC: „Dreptul la acțiune, cu excepția nulității pentru obiectul ilicit al societății, se prescrie în termen de 3 ani de la data încheierii contractului.”

Potrivit art. 1935 alin. 1 NCC: „Societatea încetează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care a fost constatată sau, după caz, declarată nulitatea și intra în lichidarea patrimoniului social.”

Potrivit art. 1935 alin. 3 NCC: „Nici societatea și nici asociații nu se pot prevala de nulitate față de terții de bunăcredință.”

Potrivit art. 1933 alin. 1 și 2 NCC: „(1) Nulitatea se acoperă și nu va fi constatată sau declarată în cazul în care cauza nulității a fost înlăturată înainte de a se pune concluzii în fond în fața instanței de judecată. (2) Instanța, sesizată cu o cerere în constatarea sau declararea nulității, este obligată să pună în discuția părților posibilitatea de remediere a cauzelor de nulitate care afectează contractul de societate și să fixeze un termen util pentru acoperirea nulității, chiar dacă părțile se împotrivesc.”

O particularitate a hotărârii de declarare a nulității este și aceea că prin această hotărâre vor fi numiți și lichidatorii societății comerciale, deoarece, prin rămânerea irevocabilă a hotărârii, societatea intra în lichidare. Practic, declararea nulității societății produce aceleași efecte ca și dizolvarea. Tribunalul, după pronunțarea hotărârii de declarare a nulității, are obligația de a o comunica Oficiului Registrului comerțului, care, după menționare, o va publica în extras în Monitorul Oficial. Dacă în urma neregularităților constatate după înmatriculare s-au produs prejudicii unor terțe persoane, deși legea nu reglementează în mod expres acest lucru, prin interpretarea teleologică a dispozițiilor art.49 putem deduce că acestea se vor aplica și în situația de față. În plus, dacă pentru acoperirea prejudiciului cauzat de unele neregularități mai puțin importante art. 49 reglementează răspunderea nelimitată și solidară a fondatorilor, reprezentanților societății și a primilor membri ai organelor de

conducere, administrare si control, *a fortiori* trebuie sa consideram ca aceasta raspundere agravata este cu atât mai necesara în situația declarării nulității societății comerciale.

Obligațiile sociale asumate până în momentul declarării nulității societății sunt garantate cu patrimoniul social, asociații raspunzând în funcție de tipul de societate din care fac parte (art. 3).

Să ne reamintim

Sociațiile comerciale pot fi înființate, potrivit Legii nr. 31/1990, într-una din următoarele forme: societate cu raspundere limitata, societate pe acțiuni, societate în nume colectiv, societate în comandita pe acțiuni si societate în comandita simpla. Actul constitutiv al oricarei societăți comerciale prezinta următoarele elemente esențiale: intenția asociaților de a desfasura în comun o activitate comerciala (*affectio societatis*), aporturile asociaților, realizarea si împărțirea profitului.

4.3. Rezumat

Sociațtea comerciala poate fi definita ca fiind o *entitate constituita pe baza de contract sau act unilateral – denumit generic „act constitutiv”*-, în virtutea caruia se creeaza o persoana juridica si în care asociații (persoane fizice sau juridice) stabilesc sa puna în comun anumite bunuri (o valoarea patrimoniala) pentru savârsirea de fapte de comerț în vederea realizarii si împărțirii profitului obținut.

Potrivit art.2 din Legea nr.31/1990, „sociațiile comerciale se vor constitui într-una din următoarele forme: a) societate în nume colectiv; b) societate în comandita simpla; c) societate pe acțiuni; d) societate în comandita pe acțiuni si e) societate cu raspundere limitata.”

Înființarea societăților comerciale parcurge trei etape:

- etapa consensuala, în care viitorii asociați sau fondatorii redacteaza actul constitutiv potrivit voinței lor comune si în concordanța cu dispozițiile imperative ale legii;
- etapa administrativă, când registratorul verifica îndeplinirea condițiilor legale de catre viitoarea societate si admite înregistrarea acesteia prin încheiere;
- etapa de publicitate, în care încheierea registratorului si actul constitutiv se publica în Monitorul Oficial si, ulterior, societatea se înregistreaza si la organele fiscale.

Regula în materia actelor constitutive o reprezinta înscrisul sub semnatura privata, care este redactat de catre asociați si poarta semnatura acestora, iar în cazul subscripției publice, se semneaza de catre fondatori. Actul constitutiv încheiat sub forma înscrisului sub semnatura privata dobândește data certa si prin depunerea la registrul comerțului (art. 5 alin.7). În situațiile în care legea impune forma autentica se va proceda la autentificarea înscrisului în condițiile Legii privind notarii publici si activitatea notariala (Legea nr.36/1995), asociații desemnând persoana împuternicita sa reprezinte societatea.

Cererea de înregistrare a societății comerciale la registrul comerțului se depune în termen de 15 zile de la întocmirea actului constitutiv.

În cazul unor neregularități constatate dupa înregistrarea societății, asociații, precum si orice persoana interesata, au dreptul de a opta între acțiunea în regularizare si acțiunea în declararea nulității societății.

4.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

Daca nu s-a prevazut altfel prin actul constitutiv, acțiunile sunt:

- a. nominative;
- b. nevotante;
- c. nominative cu dividend prioritar;
- d. la purtator;
- e. privilegiate.

Aporturile in numerar sunt obligatorii:*

- a. doar in cazul societatii cu raspundere limitata;
- b. doar in cazul societatii pe actiuni;
- c. doar in cazul societatii in comandita pe actiuni;
- d. doar in cazul societatii in nume colectiv;
- e. la constituirea oricarei forme de societate comerciala.

4.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 1, Biblioteca electronică

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cârpenaru, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019
3. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
4. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020
5. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020
6. Codul civil, legislația specială la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 5. Reguli generale privind funcționarea societăților

Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la funcționarea societăților, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale organelor statutare.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

5.1. Conținut

Organele statutare ale societăților comerciale

§ 1. Adunarea generala a asociațiilor

Adunarea generala a asociațiilor reprezintă organul de deliberare și de luare a deciziilor în cadrul societăților comerciale. La adunarile generale participă toți asociații pentru a-și exprima punctul de vedere în legătură cu modul de realizare a obiectului de activitate al societății. Colaborarea voluntară a asociațiilor în cadrul societății (*affectio societatis*), exprimată inițial prin semnarea actului constitutiv, se manifestă pe toată durata de funcționare a societății prin participarea activă și interesată la sesiunile adunării generale a asociațiilor.

Potrivit legii, adunarea generala exprimă voința socială și are dreptul de a hotărâ în toate problemele privind viața societății. Adunarea generala apare ca fiind organul suprem de conducere al societății, având o plenitudine de competențe și atribuții (numește și revocă administratorii și cenzorii, stabilește în sarcina celorlalte organe ale societății anumite competențe speciale etc.).

Potrivit art. 1911 NCC: „ (1) Hotărârile sunt adoptate de asociații reuniți în adunarea asociațiilor. Contractul poate prevedea modul de convocare și desfășurare a acesteia, iar în lipsa, hotărârea poate fi adoptată și prin consultarea scrisă a acestora. (2) Hotărârile pot, de asemenea, rezulta din consimțământul tuturor asociațiilor exprimat în actul încheiat de societate.”

Limitele puterilor conferite adunării generale sunt stabilite de către lege sau, în condițiile în care legea permite, de către actul constitutiv.

Adunarea generala a asociațiilor, ca instituție, este reglementată de Legea nr.31/1990 doar în privința societăților pe acțiuni și în comandita pe acțiuni și a societăților cu răspundere limitată. Luarea deciziilor în cadrul societăților de persoane – societatea în nume colectiv și societatea în comandita simplă – se realizează cu votul tuturor asociațiilor, fără a exista un organ deliberativ instituționalizat.

Adunarea generala ordinara. Adunarea generala ordinara se întrunește cel puțin o dată pe an, în cel mult 5 luni de la încheierea exercițiului financiar și poate decide în toate problemele privind viața societății care nu sunt în sarcina adunării extraordinare. Potrivit legii, adunarea este obligată să dezbate și să hotărască, în afara problemelor înscrise pe ordinea de zi, cu privire la următoarele aspecte: modificarea situațiilor financiare anuale, numirea și revocarea administratorilor și a cenzorilor, a auditorului financiar, remunerația convenită acestor persoane, descarcarea de gestiune a administratorilor și a directorilor, stabilirea bugetului de venituri și cheltuieli, gajarea, închirierea sau desființarea unei sau a mai multor unități ale societății (art. 111 din Legea nr. 31/1990). Datorită importanței acestui organ de deliberare și decizie, legea stabilește modul de convocare a asociațiilor, desfășurarea sesiunilor adunării, publicitatea privind hotărârile care de atac. Potrivit art. 117 din lege, în convocare trebuie să se arate locul și data ținerii adunării, precum și ordinea de zi, menționându-se explicit toate problemele care vor fi dezbătute în adunare.

În societatea în nume colectiv și în societatea în comandita simplă, hotărârile se iau cu votul adunarea generala se iau cu respectarea principiului majorității, care înseamnă jumătate plus unu, raportat la capital, de regulă. În mod excepțional, la societatea cu răspundere limitată, legea cere o dublă majoritate – de capital și de asociați.

Adunarea generala extraordinara. Adunarea extraordinara se întrunește ori de câte ori este nevoie pentru a lua hotărâri în probleme ce implică modificarea actului constitutiv (art.113):

- schimbarea formei juridice a societății;
- mutarea sediului social;
- schimbarea obiectului de activitate;
- înființarea sau desființarea sediilor secundare;
- prelungirea duratei societății;

- majorarea capitalului social;
- reducerea capitalului social sau reîntregirea lui prin emisiune de noi acțiuni;
- fuziunea sau divizarea;
- dizolvarea anticipată a societății;
- conversia acțiunilor dintr-o categorie în cealaltă;
- conversia unei categorii de obligațiuni în alta categorie sau în acțiuni;
- emisiunea de obligațiuni.

Adunarea generală a societăților de capitaluri poate delega o parte dintre atribuții care nu privesc domeniul de activitate principal către consiliul de administrație sau către directorat (art.114), spre exemplu: schimbarea sediului și a obiectului de activitate al societății, cu excepția domeniului și a activității principale, înființarea sau desființarea sediilor secundare, majorarea capitalului social.

Potrivit art. 1910 alin. 1 și 2 NCC: „(1) Asociații, chiar lipsiți de dreptul de administrare, au dreptul să participe la luarea hotărârilor colective ale adunării asociaților. (2) Hotărârile cu privire la societate se iau cu majoritatea voturilor asociaților, dacă prin contract sau prin lege nu se stabilește altfel.”

În societatea cu răspundere limitată, hotărârile adunării de modificare a actului constitutiv se iau cu votul unanim al asociaților, dacă legea sau actul constitutiv nu prevăd altfel. Datorită specificului societăților de persoane, regula unanimității de voturi se menține și în cazul hotărârilor luate de asociați pentru modificarea actului constitutiv.

Adunarea specială. Aceasta adunare există numai la societățile pe acțiuni și în comandita pe acțiuni, în condițiile în care prin actul constitutiv al acestor societăți s-a prevăzut emiterea de acțiuni preferențiale cu dividend prioritar fără drept de vot (art.95). Hotărârile pronunțate de această adunare nu pot influența viața societății în ansamblu, acționarii luând parte la aceste adunări pentru discutarea problemelor specifice acestei categorii de acțiuni. Convocarea acționarilor, cvorumul și desfășurarea adunării speciale vor respecta regulile prevăzute de lege pentru adunarile generale (116 alin.2).

La societățile cu răspundere limitată cu asociat unic, rolul adunarilor generale este preluat de către asociatul unic, care emite decizii scrise pentru exprimarea hotărârilor luate cu privire la viața societății.

În ceea ce privește societățile în nume colectiv și societățile în comandita simplă, asociații vor decide cu majoritatea absolută a capitalului social (art.77 corob. pe art.90).

Potrivit Legii nr.31/1990, în exercitarea dreptului de vot se aplică principiul „orice acțiune platită da dreptul la un vot în adunarea generală, dacă prin actul constitutiv nu s-a prevăzut altfel” (art.101). Principiul se aplică în mod similar și în societățile cu răspundere limitată, unde, potrivit art.193, fiecare parte socială da dreptul la un vot.

Deoarece, în cazul societăților de persoane nu este reglementat dreptul de vot în adunarile generale, acest aspect trebuie stabilit prin voința asociaților reflectată în actul constitutiv. Se va ține însă cont de participarea fiecărui asociat la formarea capitalului social.

Dacă în actul constitutiv al societății pe acțiuni s-a prevăzut emiterea de către societate a unor acțiuni preferențiale cu dividend prioritar, titularii acestor acțiuni nu vor avea drept de vot în adunarea generală. Acești acționari vor înființa, pentru protejarea intereselor lor, adunarea specială.

Votul în adunarea generală este, de regulă, deschis, votul secret fiind obligatoriu numai în cazurile expres și limitativ prevăzute de lege: alegerea membrilor consiliului de administrație, respectiv a membrilor consiliului de supraveghere și a cenzorilor/auditorilor, demiterea sau revocarea acestora și luarea hotărârilor referitoare la răspunderea membrilor organelor de administrare, de conducere și de control ale societății.

Pentru opozabilitate față de terți, hotărârile adunării generale a acționarilor se depun la registrul comerțului pentru a fi menționate și a spre se publica în Monitorul Oficial, în termen de 15 zile de la data ținerii adunării generale.

Hotarârile adunarilor generale sunt obligatorii pentru toți asociații, chiar dacă nu au participat la adunare sau au votat împotriva, cu condiția ca aceste hotarâri să respecte legea și prevederile actului constitutiv. Acționarii nemulțumiți – care au lipsit de la adunare sau care, fiind prezenți, au votat contra și acest lucru s-a consemnat în procesul-verbal al ședinței – pot intenta acțiunea în anularea hotarârilor adunării generale. Din interpretarea textului legal (art.132 alin.2) rezulta că nu au acest drept acționarii care au participat la adunare, dar s-au abținut de la vot.

Dreptul de a ataca hotarârile adunării generale aparține și asociațiilor de la celelalte tipuri de societăți. Totodată, membrii consiliului de administrație, respectiv ai consiliului de supraveghere pot ataca hotarârile adunării generale, cu excepția celor referitoare la revocarea lor din funcție.

Potrivit art. 1910 alin. 3 NCC: „Prin excepție de la prevederile alin. (2), hotarârile privind modificarea contractului de societate sau numirea unui administrator unic se iau cu consimțământul tuturor asociațiilor.”

Hotarârile adunării generale pot fi atacate în justiție, pentru motive de nulitate relativă, în termen de 15 zile de la data publicării acestora în Monitorul Oficial, iar dacă se invocă motive de nulitate absolută, dreptul la acțiune este imprescriptibil. Potrivit art. 1912 NCC: „(1) Asociațul nemulțumit de o hotarâre luată cu majoritate o poate contesta la instanța judecătorească, în termen de 15 zile de la data la care a fost luată, dacă a fost prezent, și de la data comunicării, dacă a fost lipsă. Dacă hotarârea nu i-a fost comunicată, termenul curge de la data la care a luat cunoștința de aceasta, dar nu mai târziu de un an de la data la care a fost luată hotarârea. (2) Termenul de 15 zile prevăzut la alin. (1) este termen de decadere.”

Acțiunea în anularea hotarârilor adunării generale se soluționează de către tribunalul în a cărui rază teritorială își are sediul societatea în camera de consiliu. Tribunalul, la cererea reclamantului, poate dispune, pe cale de ordonanță prezidențială, suspendarea hotarârii atacate, în schimbul unei cauțiuni.

După rămânerea definitivă a hotarârii de anulare, aceasta va fi menționată în Registrul Comerțului și publicată în Monitorul Oficial. De la data publicării, hotarârea va fi opozabilă tuturor acționarilor (art. 132 alin.10).

§ 2. Administrarea societăților comerciale

Pentru ca voința asociațiilor, exprimată în cadrul adunarilor generale, să producă efecte trebuie concretizată în fapte și acte juridice, operațiuni economice de natură a îndeplini obiectul și scopul societății comerciale. Aceste operațiuni, de natură a crește profitul societății, se fac în interesul societății și, în cele din urmă, al asociațiilor.

Administrarea reprezintă o formă de exercitare a atributelor dreptului de proprietate societară (posesie, folosință și dispoziție), în vederea atingerii obiectului și scopului social. Administratorul este cel care are exercițiul „dreptului de proprietate socială”, putând face orice act sau operațiune necesară pentru aducerea la îndeplinire a obiectului societății. Modalitățile concrete de administrare diferă, în concepția Legii nr.31/1990, în funcție de tipul de societate comercială. Astfel, societatea pe acțiuni are cel mai complex sistem de administrare, legea consacrand două sisteme în cazul pluralității de administratori: sistemul unitar (consiliul de administrație) și sistemul dualist (directorat și consiliu de supraveghere) – art.137- 151. În societatea în comandita pe acțiuni, dacă sunt mai mulți administratori, aceștia se recrutează dintre asociații comanditați și se pot organiza în consilii de administrație, aplicându-se prevederile legii referitoare la societățile pe acțiuni, art. 137-152. La societățile cu răspundere limitată, administrarea se realizează de către unul sau mai mulți administratori, asociați sau neasociați (art.197). În cadrul societăților în comandita simplă, administrarea poate fi încredințată unuia sau mai multor asociați comanditați (art. 88), iar în ceea ce privește societatea în nume colectiv, administrarea este asigurată de unul sau mai mulți administratori, fiecare având dreptul să reprezinte societatea, afara de stipulație contrară prin actul constitutiv, în condițiile și în limitele impuse de acest act (art. 75-76).

2.1 Administratorii sunt desemnați fie prin actul constitutiv, odata cu înființarea societății, fie, ulterior, prin hotărârea adunării generale ordinare. În doctrina s-au exprimat și pareri potrivit cărora desemnarea administratorilor s-ar putea face și de către adunarea extraordinară, potrivit principiului *qui potest plus potest minus*. Considerăm însă ca adunarea generală extraordinară are un caracter excepțional și condiții de întrunire deosebite. Atribuțiile adunarilor fiind clar delimitate de către lege, nu considerăm ca, datorită caracterului excepțional și al condițiilor superioare de cvorum și de vot specifice acestei adunări, atribuțiile adunării ordinare ar putea fi preluate de către adunarea extraordinară. Adunarea extraordinară nu „poate mai mult”, ci are atribuții specifice pe care le exercită în condiții speciale datorită efectelor pe care exercitarea acestor atribuții le –ar putea avea pentru societate. Dacă societatea pe acțiuni sau în comandita pe acțiuni se constituie prin subscripție publică, membrii consiliului de administrație sau ai consiliului de supraveghere vor fi numiți de adunarea constitutivă a subscriitorilor (art.28 pct.e).

Potrivit art. 7 din lege, actul constitutiv al societății în nume colectiv, în comandita simplă și al societății cu răspundere limitată trebuie să prevadă asociații care reprezintă și administrează societatea sau administratorii neasociați, datele lor de identificare, puterile ce li s-au conferit și dacă ei urmează să le exercite împreună sau separat.

În ceea ce privește societatea pe acțiuni, actul constitutiv trebuie să prevadă datele de identificare a primilor membri ai consiliului de administrație, respectiv a primilor membri ai consiliului de supraveghere, clauze privind administrarea, numărul membrilor consiliului de administrație și modul de stabilire a acestui număr, puterile conferite administratorilor, directorilor și membrilor directoratului și dacă ei urmează să le exercite împreună sau separat (art.8).

În cazul societăților în nume colectiv și în comandita simplă, pentru alegerea administratorilor de către asociați ulterior încheierii actului constitutiv este necesar votul asociaților care reprezintă majoritatea absolută a capitalului social (art. 77 și 90).

La societățile cu răspundere limitată, administratorii numiți prin actul constitutiv se aleg de către adunarea asociaților cu majoritatea absolută a asociaților și a părților sociale (art. 192 alin.1).

Administratorii pot fi asociați sau neasociați (art.7 și art. 1382 alin.2 pct. a și d), persoane fizice sau persoane juridice. Deși prin Legea nr. 441/2006 s-au abrogat dispozițiile art.139 referitoare la administratorii persoane juridice, posibilitatea numirii unor astfel de persoane ca administratori reiese din interpretarea dispozițiilor art.7 și 8 coroborate cu prevederile art.81 care arată datele de identificare obligatorii atât pentru administratorii persoane fizice, cât și pentru administratorii persoane juridice care urmează să fie clauze în actul constitutiv. Mai mult, doar cu excepția directorilor societății pe acțiuni, în sistemul unitar, respectiv a membrilor directoratului, în sistemul dualist, administratorii și membrii consiliului de supraveghere pot fi persoane juridice. Odata cu numirea, persoana juridică trebuie să-și desemneze un reprezentant persoană fizică, aceasta fiind supusă aceluși condiții, obligații și răspunderi ca și ceilalți administratori. Potrivit art. 1913 alin. 1 NCC: „Numirea administratorilor, modul de organizare a acestora, limitele mandatului, precum și orice alt aspect legat de administrarea societății se stabilesc prin contract sau prin acte separate.”

Potrivit art. 1913 alin. 2 NCC: „Administratorii pot fi asociați sau neasociați, persoane fizice ori persoane juridice, române sau străine.”

Persoana juridică nu va fi exonerată de răspundere prin numirea reprezentantului împreună cu care va avea o răspundere solidară față de societate. Reprezentantul persoanei juridice poate fi revocat oricând de către aceasta și va fi desemnat concomitent un înlocuitor.

Administratorii pot fi cetățeni români sau străini și trebuie să aibă capacitatea de exercițiu deplină, deoarece urmează să încheie acte de dispoziție în numele societății.

Totodată, administratorii trebuie să îndeplinească și anumite condiții referitoare la onorabilitate.

Pentru exercitarea efectivă a atribuțiilor impuse de funcția de administrare, legea limitează

cumulul funcției de administrator la cel mult 5 mandate de administrator si/sau membru în consiliul de supraveghere în societăți pe acțiuni având sediul în România. În schimb, aceste persoane sunt obligate sa nu faca concurența societății, sub sancțiunea revocării si a răspunderii pentru daune, prin exercitarea funcției de administrator sau asociat la o societate concurenta (art. 153¹⁵).

În privința societății cu raspundere limitata, pentru a exercita funcția de administrator în alte societăți concurente sau pentru a desfasura pe cont propriu sau al altei persoane un comerț similar, este necesar acordul adunării asociaților (art.197).

La societățile pe acțiuni si în comandita pe acțiuni, exista interdicția cumulului între calitatea de administrator si cea de salariat : „Pe durata îndeplinirii mandatului, administratorii nu pot încheia cu societatea un contract de munca. În cazul în care administratorii au fost desemnați dintre salariații societății, contractul individual de munca este suspendat pe perioada mandatului” (art. 137¹ alin.3). Acest articol reglementeaza situația contractelor de munca încheiate pentru alte poziții decât cea de administrator sau director. Cu alte cuvinte, atunci când administratorul este desemnat dintre salariații societății, contractul de munca încheiat pentru poziția salarizata (inginer, informatician, director de producție), deținuta anterior numirii ca administrator de catre adunarea generala a acționarilor, este suspendat.

Administratorii sunt numiți pentru o perioada de cel mult 4 ani, daca actul constitutiv nu prevede o durata mai mica, cu excepția primilor membri ai consiliului de administrație, respectiv ai consiliului de supraveghere al caror mandat nu poate depasi 2 ani. Administratorii pot si realesi.

În societățile în nume colectiv si în comandita simpla, precum si în societățile cu raspundere limitata, în momentul în care asociații, întrunind majoritatea legala, desemneaza administratorii, le fixeaza acestora durata însarcinării, daca prin actul constitutiv nu se prevede altfel (art.77 si art.197 alin.3).

Pentru ca numirea administratorilor sa fie valabila, acestia trebuie sa o accepte în mod expres.

Odata numiți administratorii, societățile trebuie sa îndeplineasca condițiile de publicitate a numirii, cerute de lege.

Pentru activitatea pe care o desfasoara, administratorii sunt remunerați, conform deciziei asociaților. În privința societăților de persoane si a societăților cu raspundere limitata, cuantumul remunerației este stabilit de catre adunarea asociaților (art.77 si art.197 alin.3).

2.2. Natura juridica a funcției de administrator este aceea a unui mandat.

Concluzia se bazeaza pe dispozițiile exprese ale Legii nr.31/1990, art.72 : „Obligațiile si raspunderea administratorilor sunt reglementate de dispozițiile referitoare la mandat si cele special prevazute de aceasta lege”.

2.3. Atribuțiile administratorilor sunt urmatoarele:

- efectuarea formalităților prevazute de lege în vederea înființării societății (art.36) si depunerea semnaturilor la registrul comerțului (obligația revine administratorului desemnat ca reprezentant al societății (art.45);
- pastrarea documentelor privind constituirea societății (art.30 alin.2);
- verificarea existenței reale a varsamentelor efectuate de catre asociați (art. 73);
- întocmirea bilanțului societății si a contului de profit si pierderi, supravegherea respectării legii în distribuirea dividendelor;
- ținerea registrelor societății în conformitate cu legea;
- aducerea la îndeplinire a hotarârilor adunării generale;
- îndeplinirea obligațiilor prevazute de lege si de actul constitutiv, în limitele prevazute de acestea.

Potrivit legii, administratorii pot face toate actele de conservare, administrare si dispoziție prevazute de natura funcției lor. Administratorii pot face toate operațiunile cerute pentru aducerea la îndeplinire a obiectului de activitate al societății, în limitele actului constitutiv (art.70). Puterile administratorilor sunt limitate si de hotarârile adunării asociaților.

2.4. Raspunderea administratorilor deriva din natura juridica a funcției. Conform legii, raspunderea administratorilor se bazeaza pe regulile de la mandat si pe dispozițiile speciale ale Legii nr.31/1990. În ceea ce priveste raspunderea civila a administratorilor, aceasta poate fi angajata pentru fapte ce privesc constituirea sau funcționarea societății, conform atribuțiilor date acestor persoane de catre lege sau prin actul constitutiv. În situația în care exista mai mulți administratori, indiferent de forma de organizare, acestia vor raspunde solidar față de societate pentru actele si faptele efectuate în legatura cu: existența reala a varsamintelor efectuate de asociați, modul de distribuire a dividendelor, ținerea registrelor comerciale, îndeplinirea hotarârilor adunarii generale, stricta îndeplinire a obligațiilor pe care legea sau actul constitutiv le impun (art.73). Administratorii mai sunt raspunzatori si pentru fapta altor persoane, aflate sub directa lor supraveghere (art.1442 alin.2). Potrivit acestor dispoziții, administratorii raspund față de societate pentru prejudiciile cauzate prin actele îndeplinite de catre directori sau de personalul încadrat, când dauna nu s-ar fi produs daca ei ar fi exercitat supravegherea impusa de îndatoririle funcției lor. Acest tip de raspundere indirecta a administratorilor nu înlatura raspunderea persoanei care a savârsit fapta cauzatoare de prejudicii; dimpotriva, având un caracter subsidiar, administratorii vor raspunde numai daca prejudiciul nu a fost recuperat de catre societate de la persoana vinovata. În acest caz de raspundere pentru fapta altei persoane, daca exista mai mulți administratori, vorbim despre o raspundere divizibila, iar nu solidara. Pentru a produce efecte, solidaritatea trebuie prevazuta de lege sau sa rezulte din convenția părților. Deoarece legea nu a prevazut pentru acest caz solidaritatea, înseamna ca raspunderea va fi divizibila si va aparține administratorului caruia îi revenea obligația de supraveghere a celui ce a cauzat prejudiciul. Exista si un caz special de raspundere a administratorilor, în mod solidar cu predecesorii lor imediați, daca, având cunostința despre neregulile savârsite de acestia, nu le-au comunicat cenzorilor sau auditorilor (art.144² alin.4).

Asadar, raspunderea poate fi angajata atât pentru fapte comise, cât si pentru omisiuni. În cazul pluralității de administratori, raspunderea nu va aparține si administratorilor care s-au opus la actele prejudiciabile si opoziția lor a fost menționata în registrul deciziilor consiliului de administrație. Chiar daca au lipsit de la sedința respectiva, administratorii trebuie sa-si consemneze în scris opoziția față de actul prejudiciabil.

Deoarece administratorii sunt remunerați, raspunderea lor va fi angajata pentru culpa cea mai usoara, deoarece diligențele pe care trebuie sa le depuna aceste persoane în îndeplinirea mandatului lor sunt cele ale unui bun administrator (art.1080 C.civ.). Culpa va fi apreciata *in abstracto* dupa criteriul bunului proprietar; administratorul va raspunde indiferent de gravitatea culpei (art. 1540 C.civ.).

Acțiunea în raspundere este o acțiune sociala si se exercita prin hotarârea adunarii generale ordinară împotriva fondatorilor, administratorilor, directorilor, membrilor directoratului si consiliului de supraveghere pentru daune cauzate societății de acestia datorita încălcării obligațiilor pe care le au față de societate (art.155). Chiar daca au fost aprobate situațiile financiare anuale de catre adunarea generala, aceasta nu este decazuta din dreptul de a exercita acțiunea în raspundere (art.186).

Potrivit art. 1915 NCC: „(1) Administratorii raspund personal față de societate pentru prejudiciile aduse prin încălcarea legii, a mandatului primit sau prin culpa în administrarea societății. (2) Daca mai mulți administratori au lucrat împreuna, raspunderea este solidara. Cu toate acestea, în privința raporturilor dintre ei, instanța poate stabili o raspundere proporționala cu culpa fiecaruia la savârsirea faptei cauzatoare de prejudicii.”

Directorii pot fi revocați oricând de catre consiliul de administrație. Acțiunea împotriva directorilor atrage suspendarea de drept a acestora din funcție pâna la ramânerea definitiva a hotarârii.

Acțiunea în raspundere împotriva membrilor consiliului de supraveghere se decide cu majoritatea prevazuta de lege pentru adunarea generala extraordinara, iar mandatul membrilor respectivi ai consiliului de supraveghere înceteaza de drept si se va trece la înlocuirea lor.

Administratorii, în cazul neîndeplinirii mandatului încredințat cu buna-credință și cu diligența bunului proprietar, pot fi revocați din funcție în orice moment, prin voința asociaților.

Potrivit legii, decizia de revocare a administratorilor se ia cu votul secret al asociaților, ca și hotărârea referitoare la angajarea răspunderii acestora (art. 130 alin. 2).

Răspunderea penală a administratorilor va putea fi angajată în cazul săvârșirii unor infracțiuni prevăzute de Codul penal și de Legea nr.31/1990 (art.271-282). Acțiunea penală se pune în mișcare la inițiativa procurorului.

2.5. Funcția de administrator încetează prin renunțare, revocare, incapacitate sau deces. În cazul societăților de capitaluri, revocarea este dată în competența adunării generale ordinare (art. 111).

§ 3. Controlul gestiunii societății comerciale

În scopul funcționării armonioase și profitabile a societăților comerciale, în virtutea legii și prin voința asociaților, activitatea organelor care administrează bunurile societății și gestionează operațiunile comerciale ale acesteia este supusă unei supravegheri atât din partea asociaților, cât și prin intermediul unor organe specializate.

În societățile de persoane, datorită mai ales numărului restrâns de asociați și încrederii existente între aceștia, controlul se exercită de către toți asociații, cu excepția celor care au atribuții de administrare.

La societățile cu răspundere limitată, controlul gestiunii va fi efectuat de către auditori financiari (persoane fizice sau persoane juridice) dacă societatea este obligată să se supună auditului, conform art. 33 alin. 1 din Legea nr.82/1991 coroborat pe prevederile art. 160 din Legea nr.31/1990, în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară. Dacă societatea cu răspundere limitată nu este supusă obligației legale de auditare, controlul se va efectua de către cenzori, de către auditori financiari sau de către asociați, ca și în cazul societăților de persoane. În schimb, dacă societatea are mai multe de 15 asociați, numirea cenzorilor devine obligatorie, aplicându-se în privința acestora prevederile legale referitoare la cenzorii societăților pe acțiuni (art.199 alin.3 și 4).

Conform prevederilor art. 194 lit. b din Legea nr.31/1990, adunarea generală a asociaților în cadrul societății cu răspundere limitată este obligată să desemneze cenzorii, să îi revoce/demita și să le dea descarcare de activitate, precum și să decida contractarea auditului financiar, atunci când acesta nu are caracter obligatoriu potrivit legii.

În societățile în comandita pe acțiuni, controlul gestiunii se realizează fie prin cenzori, fie de către asociații comanditari, ca și la societatea în comandita simplă.

În privința societăților pe acțiuni, organele de control al gestiunii diferă în funcție de sistemul de administrare adoptat de către asociați. Dacă s-a adoptat sistemul unitar, controlul gestiunii va fi asigurat de către cenzori sau auditori financiari. În schimb, dacă asociații au optat pentru sistemul dualist, controlul gestiunii societății va fi asigurat de către auditori financiari și de către asociați, prin consiliul de supraveghere.

Cenzorii sunt desemnați la începutul desfășurării activității prin actul constitutiv (art. 7 și 8 din Legea nr.31/1990) care va cuprinde datele de identificare a primilor cenzori sau a primului auditor financiar. Ulterior, următorii cenzori, respectiv auditori vor fi desemnați prin hotărârea adunării generale ordinare.

În societățile cu răspundere limitată cenzorii și auditorii interni sunt aleși de adunarea asociaților, în condițiile art. 194 alin.1 lit. b. Durata mandatului cenzorilor este de 3 ani, cu posibilitatea de a fi realeși. Potrivit legii, mandatul cenzorilor are un caracter personal și cel puțin unul dintre ei trebuie să fie contabil autorizat sau expert contabil. Numărul cenzorilor trebuie să fie de fiecare dată impar. Cenzorii pot fi acționari, cu excepția cenzorului expert contabil sau contabil autorizat, care poate fi terț ce exercită profesia individual ori în forme asociative (art.160 alin.1).

Atribuțiile cenzorilor și ale auditorilor interni sunt următoarele : supravegherea gestiunii

societății, verificarea conformității cu legea a situațiilor financiare, a modului de ținere a registrelor contabile și a modului de evaluare a patrimoniului. Situațiile financiare anuale vor putea fi aprobate de către adunarea generală numai dacă acestea sunt însoțite de raportul cenzorilor sau al auditorilor financiari.

Neregulile constatate în administrație vor fi aduse la cunoștința membrilor consiliului de administrație, iar încălcarile importante ale legii și ale actului constitutiv vor fi prezentate adunării generale.

În exercitarea atribuțiilor lor, cenzorii au dreptul să obțină lunar de la administratori o situație despre mersul operațiunilor, dar pe care nu au voie să le comunice în particular asociaților sau terților.

Activitatea cenzorilor este remunerată cu o indemnizație fixă, determinată prin actul constitutiv sau prin hotărârea adunării generale (art.161 alin.3).

Răspunderea cenzorilor se determină conform regulilor de la mandat, în condiții similare ca și răspunderea administratorilor. Răspunderea cenzorilor poate fi civilă sau penală, după caz.

Situațiile financiare ale societăților de capitaluri care optează pentru sistemul dualist sau ale societăților care sunt supuse obligațiilor legale de auditare vor fi auditate de către auditori financiari, persoane fizice sau persoane juridice (art.160). Acelor societăți nu li se aplică dispozițiile art.159 alin. 1 referitoare la numărul cenzorilor și a auditorilor financiari.

Controlul gestiunii în cazul societății în comandita pe acțiuni se realizează prin cenzori sau auditori financiari, ca și la societățile pe acțiuni administrate în sistem unitar, deoarece, potrivit art. 187 din Legea nr.31/1990, societăților în comandita pe acțiuni nu li se aplică prevederile art.153-1551 din lege referitoare la sistemul dualist.

În cazul societăților pe acțiuni administrate în sistem dualist, controlul gestiunii este asigurat și de către consiliul de supraveghere, în temeiul art.153¹⁰ din Legea nr.31/1990. Datorită faptului că membrii consiliului de supraveghere sunt numiți de către acționari fie prin actul constitutiv, fie prin hotărârea adunării generale se asigură un control mai strict al acestora asupra gestiunii societății.

Pentru o corectă informare și pentru exercitarea efectivă a activității de supraveghere, consiliul poate crea comitete consultative, formate din cel puțin 2 membri ai consiliului și însărcinate cu desfășurarea de investigații și cu elaborarea de recomandări pentru consiliu, în domenii precum auditul (art.153¹⁰). În cazul societăților pe acțiuni ale caror situații financiare fac obiectul unei obligații legale de auditare financiară, crearea unui comitet de audit în cadrul consiliului de supraveghere este obligatorie (art.153¹⁰ alin.4). Cel puțin un membru al comitetului consultativ de investigare a activității de audit trebuie să fie independent, conform legii și să aibă experiența profesională relevantă în aplicarea principiilor contabile și de audit financiar.

Să ne reamintim

Adunările generale ale acționarilor pot fi de două tipuri:

- adunare generală ordinară și
- adunare generală extraordinară,

la care se adaugă o adunare specială (a titularilor de acțiuni preferențiale cu dividend prioritar fără drept de vot).

5.2. Rezumat

Voința socială se exprimă în cadrul adunărilor asociaților. Adunarea generală ordinară se întrunește cel puțin o dată pe an, în cel mult 5 luni de la încheierea exercițiului financiar și poate decide în toate problemele privind viața societății care nu sunt în sarcina adunării extraordinare.

Ca regula generala, hotarârile în adunarea generala se iau cu respectarea principiului majoritații, care înseamna jumătate plus unu, raportat la capital, de regula. În mod excepțional, la societatea cu raspundere limitata, legea cere o dubla majoritate – de capital si de asociați.

Adunarea extraordinara se întruneste ori de câte ori este nevoie pentru a lua hotarâri în probleme ce implica modificarea actului constitutiv :

- schimbarea formei juridice a societății;
- mutarea sediului social;
- schimbarea obiectului de activitate;
- înființarea sau desființarea sediilor secundare;
- prelungirea duratei societății;
- majorarea capitalului social;
- reducerea capitalului social sau reîntregirea lui prin emisiune de noi acțiuni;
- fuziunea sau divizarea;
- dizolvarea anticipata a societății;
- conversia acțiunilor dintr-o categorie în cealalta;
- conversia unei categorii de obligațiuni în alta categorie sau în acțiuni;
- emisiunea de obligațiuni.

Adunarea speciala. Aceasta adunare exista numai la societățile pe acțiuni si în comandita pe acțiuni, în condițiile în care prin actul constitutiv al acestor societăți s-a prevazut emiterea de acțiuni preferențiale cu dividend prioritar fara drept de vot (art.95). Hotarârile pronunțate de aceasta adunare nu pot influența viața societății în ansamblu, acționarii luând parte la aceste adunari pentru discutarea problemelor specifice acestei categorii de acțiuni. Convocarea acționarilor, cvorumul si desfasurarea adunarii speciale vor respecta regulile prevazute de lege pentru adunarile generale (116 alin.2).

La societățile cu raspundere limitata cu asociat unic, rolul adunarilor generale este preluat de catre asociatul unic, care emite decizii scrise pentru exprimarea hotarârilor luate cu privire la viața societății.

Administrarea societăților comerciale se poate realiza de catre administratori persoane fizice sau juridice, cetățeni români sau straini, asociați sau neasociați. Atribuțiile administratorilor sunt urmatoarele:

- efectuarea formalităților prevazute de lege în vederea înființarii societății (art.36) si depunerea semnăturilor la registrul comerțului (obligația revine administratorului desemnat ca reprezentant al societății (art.45);
- pastrarea documentelor privind constituirea societății (art.30 alin.2);
- verificarea existenței reale a varsamentelor efectuate de catre asociați (art. 73);
- întocmirea bilanțului societății si a contului de profit si pierderi, supravegherea respectarii legii în distribuirea dividendelor;
- ținerea registrelor societății în conformitate cu legea;
- aducerea la îndeplinire a hotarârilor adunarii generale;
- îndeplinirea obligațiilor prevazute de lege si de actul constitutiv, în limitele prevazute de acestea.

În societățile de persoane, datorita mai ales numarului restrâns de asociați si încrederii existente între acestia, controlul gestiunii se exercita de catre toți asociații, cu excepția celor care au atribuții de administrare.

La societățile cu raspundere limitata, controlul gestiunii va fi efectuat de catre auditori financiari (persoane fizice sau persoane juridice) daca societatea este obligata sa se supuna auditului, conform art. 33 alin. 1 din Legea nr.82/1991 coroborat pe prevederile art. 160 din Legea nr.31/1990, în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiara.

Daca societatea cu raspundere limitata nu este supusa obligației legale de auditare, controlul se va efectua de catre cenzori, de catre auditori financiari sau de catre asociați, ca si în cazul

societăților de persoane. În schimb, dacă societatea are mai multe de 15 asociați, numirea cenzorilor devine obligatorie, aplicându-se în privința acestora prevederile legale referitoare la cenzorii societăților pe acțiuni (art.199 alin.3 și 4).

În societățile în comandita pe acțiuni, controlul gestiunii se realizează fie prin cenzori, fie de către asociații comanditari, ca și la societatea în comandita simplă.

În privința societăților pe acțiuni, organele de control al gestiunii diferă în funcție de sistemul de administrare adoptat de către asociați. Dacă s-a adoptat sistemul unitar, controlul gestiunii va fi asigurat de către cenzori sau auditori financiari. În schimb, dacă asociații au optat pentru sistemul dualist, controlul gestiunii societății va fi asigurat de către auditori financiari și de către asociați, prin consiliul de supraveghere.

5.3. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Obligațiile societății față de terți se pot compensa cu obligațiile terților față de asociați:

- a) la societățile cu răspundere limitată
- b) la societățile în nume colectiv
- c) nu poate opera compensația.

2. Aporturile în creanțe, asimilate aporturilor în natura, sunt permise:

- a) la societatea cu răspundere limitată
- b) la orice formă de societate
- c) la societățile de persoane.

3. Asociații care se pot obliga la prestații în munca sunt:

- a) asociații comanditari
- b) asociații societăților cu răspundere limitată
- c) acționarii.

4. Dreptul de a obține dividendele stabilite prin hotărârea asociaților este:

- a) un drept real;
- b) un drept social;
- c) un drept de creanță.

5. Sunt fondatori ai societății:

- a) persoanele care semnează actul constitutiv;
- b) persoanele care au un rol determinant în constituirea societății;
- c) primii asociați.

6. Capitalul social al unei societăți pe acțiuni este de minimum:

- a) 90.000 lei
- b) 25.000 lei
- c) 200 lei.

7. Din capitalul social fac parte:

- a) aporturile asociaților
- b) creanțele aparținând societății
- c) patrimoniul societății.

8. Acțiunea în restituirea dividendelor fictive poate fi intentată de către:

- a) societate

- b) asociați
 - c) terți.
9. Drepturile transmise societății cu privire la bunurile constituite ca aport în natura pot fi:
- a) dreptul de proprietate
 - b) dreptul de uzufruct
 - c) dreptul de folosință.
10. Acțiunile sau părțile sociale dobândite de unul dintre soți în timpul casătoriei în schimbul aporturilor la o societate comercială sunt:
- a) bunuri comune
 - b) bunuri proprii ale asociatului
 - c) bunuri asupra cărora se exercită proprietatea pe cote-părți.

5.4. Bibliografie recomandată

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *„Suport de curs pentru disciplina Drept comercial, biblioteca electronică, 2026*
3. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019
4. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019
5. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
6. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020
7. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020
8. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
9. Codul civil, legislația specială - la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 6. Reguli generale privind modificarea societăților

6.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la modificarea actului constitutiv al societăților, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale acestor modificări.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

6.2. Conținut

Potrivit Legii nr. 31/1990 privind societățile, actul constitutiv poate fi modificat prin hotărârea adunării generale ori a Consiliului de administrație, respectiv Directoratului, adoptată în temeiul art. 114 alin. (1) din Lege, sau prin hotărârea instanței judecătorești în condițiile art. 223 alin. (3) și ale art. 226 alin. (2) din Lege [art. 204 alin. (1) din Lege]. Hotărârea adunării generale a asociațiilor reprezintă principalul mijloc de modificare a actului constitutiv și se ia în condițiile prevăzute de lege pentru adunarea generală extraordinară în cazul societății pe acțiuni și în comandită pe acțiuni (art. 115 din Lege). În cazul societăților de persoane și al societăților cu răspundere limitată, hotărârea se ia cu majoritatea absolută a asociațiilor și a părților sociale, în afară de cazul când în actul constitutiv se prevede altfel. Hotărârea instanței judecătorești, ca act modificator al societății, are un caracter excepțional și este prevăzută de lege în cazuri limitate. Astfel, modificarea actului constitutiv prin hotărâre judecătorească se poate face: 1) în cazul excluderii unui asociat – când excluderea unui membru la cererea unui asociat se pronunță de către instanța judecătorească, prin aceeași hotărâre se va dispune și cu privire la structura participării la capitalul social a celorlalți asociați [art. 223 alin. (3) din Lege]; 2) în cazul retragerii unui asociat - când fie nu există prevederi în actul constitutiv, fie nu se realizează acordul asociațiilor, datorită unor motive temeinice.

Actul modificator, respectiv hotărârea asociațiilor, poate avea forma înscrisului sub semnătură privată sau poate fi un act autentic. Forma autentică este obligatorie, potrivit legii, atunci când hotărârea asociațiilor are drept obiect: a) majorarea capitalului social prin subscrierea ca aport în natură a unui imobil; b) modificarea formei juridice a societății într - o societate în nume colectiv sau în comandită simplă; c) majorarea capitalului social prin subscripție publică [art. 204 alin. (2) din Lege].

Cererea de înregistrare mențiuni cu privire la modificarea actului constitutiv în registrul comerțului se depune, dacă legea nu prevede altfel, în termen de 15 zile de la data încheierii actului modificator. Temeiul înregistrării modificărilor în registrul comerțului îl reprezintă, de regulă, încheierea registratorului de registrul comerțului, dar, în cazurile de excludere și de retragere prevăzute de art. 223 alin. (3) și art. 226 alin. (2) din Legea nr. 31/1990 privind societățile, înregistrarea se va face în temeiul hotărârii judecătorești definitive pronunțate de către tribunal. Împotriva încheierii registratorului pronunțate se poate formula plângere în termen de 10 zile calendaristice, termen care începe să curgă în mod diferit, potrivit dispozițiilor Legii nr. 265/2022 privind registrul comerțului, respectiv de la comunicarea încheierii, de la data publicării încheierii în Buletinul electronic al registrului comerțului, dacă aceasta este anterioară comunicării sau, dacă încheierea nu este ridicată de la ghișeu în termenul de eliberare a documentației, solicitantul poate formula plângere în termen de 10 zile de la data publicării încheierii în Buletin. Totodată, orice persoană interesată, alta decât solicitantul, poate face plângere împotriva încheierii registratorului în termen de 10 zile calendaristice de la data publicării în Buletin ori în termen de 10 zile calendaristice de la data publicării înscrisurilor în Monitorul Oficial al României, acolo unde legea dispune astfel. Plângerea se depune la oficiul registrului comerțului, care o va menționa în registru și o va comunica tribunalului în 3 zile lucrătoare de la data depunerii. În caz contrar, la primul termen de judecată instanța va pune în vedere solicitantului ca până la următorul termen să facă dovada menționării în registrul comerțului a depunerii plângerii. Instanța competentă să soluționeze plângerile împotriva încheierii registratorului, precum și orice alte cereri legate de activitatea de înregistrare în registrul comerțului ori introduse, potrivit legii, de ONRC sau de orice persoane interesate este tribunalul în a cărui rază teritorială își are sediul social persoana juridică sau sucursala persoanei juridice. Plângerea nu este suspensivă de executare. Instanța soluționează plângerea în complet alcătuit dintr - un singur judecător, cu citarea părții și a oficiului registrului comerțului competent. Hotărârea prin care este

soluționată plângerea este executorie și este supusă numai apelului. Termenul de apel este de 15 zile de la comunicarea hotărârii. Actul modificator și notificarea cu privire la depunerea textului actualizat al actului constitutiv sunt trimise spre publicare, din oficiu, de către registrul comerțului la Monitorul Oficial [art. 204 alin. (5) din Lege].

În legătură cu dreptul de opoziție la modificarea actului constitutiv, legea prevede că acesta aparține creditorilor sociali, precum și oricărei persoane prejudiciate (art. 61 din Lege), iar prin acțiunea formulată se solicită instanței obligarea societății sau a asociaților la repararea prejudiciului cauzat de modificare. Opoziția se poate formula în termen de 30 de zile de la data publicării hotărârii asociaților sau a actului adițional modificator în Monitorul Oficial al României, Partea a IV - a, și se depune la oficiul registrului comerțului care, în termen de 3 zile de la data depunerii, o va menționa în registru și o va înainta instanței judecătorești competente.

Cele mai importante cazuri de modificare, în funcție de obiectul modificării, sunt următoarele: majorarea sau reducerea capitalului social, fuziunea și divizarea societăților, prelungirea duratei societăților și schimbarea formei de societate. Cele mai importante modificări se consideră că sunt cele care privesc însăși baza patrimonială a societății – majorarea, respectiv reducerea capitalului social.

Să ne reamintim

Cele mai importante cazuri de modificare, în funcție de obiectul modificării, sunt următoarele: majorarea sau reducerea capitalului social, fuziunea și divizarea societăților, prelungirea duratei societăților și schimbarea formei de societate.

6.3. Rezumat

Actul modificator, respectiv hotărârea asociaților, poate avea forma înscrisului sub semnătură privată sau poate fi un act autentic. Forma autentică este obligatorie, potrivit legii, atunci când hotărârea asociaților are drept obiect: a) majorarea capitalului social prin subscrierea ca aport în natură a unui imobil; b) modificarea formei juridice a societății într - o societate în nume colectiv sau în comandită simplă; c) majorarea capitalului social prin subscripție publică [art. 204 alin. (2) din Lege].

6.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

Cesiunea partilor sociale produce efecte fata de terțele persoane:

- a. din momentul incheierii contractului de cesiune;
- b. din momentul autentificarii actului aditional;
- c. din momentul publicarii actului aditional in Monitorul Oficial;
- d. din momentul inscrierii mentiunii in Registrul Comertului;
- e. din momentul efectuarii inregistrarii fiscale.

6.5. Bibliografie recomandată

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial I*, biblioteca electronică, 2026
3. Stanciu D. Cărpenaru, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019
4. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019
5. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
6. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020
7. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020
8. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
9. Codul civil, legislația specială - la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 7. Reguli generale privind dizolvarea societăților

7.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la dizolvarea societăților, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale acestui proces.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

7.2. Conținut

Dizolvarea societăților comerciale este un proces declansat de apariția unor cauze determinate de lege, de drept, prin hotărârea judecatorească sau prin voința asociaților, si prin care se determina lichidarea societăților comerciale.

Principalele cazuri de dizolvare. Legea nr. 31/1990 prevede cazurile de dizolvare a societăților comerciale în art. 227-229 si în art.237. Cauzele dizolvării societăților comerciale, asa cum sunt reglementate la momentul actual, pot fi clasificate în cauze generale de dizolvare (art. 227 si art. 237 din lege) si cauze specifice anumitor forme de societăți (art. 228-229 din lege).

Potrivit art. 227 si art. 237 din Legea nr. 31/1990, societățile comerciale se dizolva din urmatoarele *cazuri generale*: trecerea timpului stabilit pentru durata societății, imposibilitatea realizarii obiectului de activitate al societății sau realizarea acestuia, declararea nulității societății, hotărârea adunarii generale, hotărârea tribunalului, falimentul, societatea nu mai are organe statutare

sau acestea nu se mai pot întruni, societatea nu a depus la Registrul comerțului situațiile financiare anuale, societatea și-a încetat activitatea, nu are sediul social cunoscut ori asociații au disparut, respectiv nu au domiciliul ori reședința cunoscută, societatea nu și-a completat capitalul social, potrivit legii, alte cauze prevăzute de lege sau de actul constitutiv.

Potrivit art. 1930 NCC: „(1) Sub rezerva unor dispoziții legale speciale, contractul încetează și societatea se dizolvă prin:

- a) realizarea obiectului societății sau imposibilitatea neîndoielnică a realizării acestuia;
 - b) consimțământul tuturor asociaților;
 - c) hotărârea instanței, pentru motive legitime și temeinice;
 - d) împlinirea duratei societății, cu excepția cazului în care se aplică dispozițiile art. 1.931;
 - e) nulitatea societății;
 - f) alte cauze stipulate în contractul de societate.
- (2) Societatea care intra în dizolvare se lichidează.”

1) *Trecerea timpului stabilit pentru durata societății.* Actul constitutiv al societăților comerciale trebuie să prevadă în mod obligatoriu durata societății (art. 7 lit. h și art. 8 lit. j).

În doctrina s-a opinat că o societate al cărei act constitutiv nu prevede durata societății este nelegal constituită și oricare dintre asociați va putea cere dizolvarea acesteia.

Dacă societatea este constituită pe o durată de timp determinată, trecerea acestui termen determină dizolvarea de drept a societății. Acest efect poate fi înlăturat dacă, cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea duratei societății, asociații sunt consultați de către membrii consiliului de administrație, respectiv directorat, pentru eventuala prelungire a acesteia. În cazul în care consiliul de administrație, respectiv directoratul, nu îndeplinesc obligația de a convoca adunarea generală, asociații pot solicita tribunalului în a cărui rază teritorială se află sediul societății efectuarea convocării. Prin aceeași încheiere instanța va stabili ordinea de zi, data ținerii adunării generale și persoana care o va prezida (art. 119 alin. 3).

2) *Imposibilitatea realizării obiectului de activitate al societății sau realizarea acestuia.* Obiectul de activitate al societății trebuie precizat în actul constitutiv, atât în ceea ce privește obiectul principal de activitate, cât și obiectele de activitate secundare, în conformitate cu prevederile cuprinse în Clasificarea activităților din economia națională – C.A.E.N. Dacă se constată imposibilitatea realizării obiectului de activitate, precum și în situația în care acesta este îndeplinit, societatea va înceta să existe. Considerăm că aceasta este o situație extrem de rară, întâlnită mai ales la societățile cu obiect unic de activitate sau la societățile constituite pentru un scop determinat (pentru o anumită activitate, a cărei încetare determină inutilitatea asocierii). Pentru a evita dizolvarea, asociații pot modifica actul constitutiv prin completarea obiectului de activitate în condițiile art. 204 din lege.

3) *Declararea nulității societății.* În cazul constatării unor neregularități după înmatricularea societății, orice persoană interesată se poate adresa instanței cu o acțiune în anularea actului constitutiv, în condițiile art. 56. Dacă nu se înlătură cauza de nulitate până la punerea concluziilor pe fond la tribunal, la data la care hotărârea judecătorească de declarare a nulității a devenit irevocabilă, societatea încetează fără efect retroactiv și intra în lichidare. Potrivit art. 1932 NCC: „(1) Nulitatea societății poate rezulta exclusiv din încălcarea dispozițiilor imperative ale prezentului capitol, stipulate sub sancțiunea nulității, sau din nesocotirea condițiilor generale de validitate a contractelor, dacă legea specială nu prevede altfel. (2) Este considerată nescrisă orice clauză contractuală contrară unei dispoziții imperative din prezentul capitol a cărei încălcare nu este sancționată cu nulitatea societății.”

4) *Hotărârea adunării generale.* Adunarea asociaților exprimă voința acestora. Așa cum societatea a luat ființă prin *mutuus consensensus*, în mod simetric va înceta prin *mutuus dissensus*. Deoarece hotărârea se ia pe parcursul desfășurării activității, indiferent de motive, asociații trebuie să convoace adunarea generală extraordinară, singura care poate decide dizolvarea anticipată. Aceasta

atribuție nu poate fi delegată consiliului de administrație sau directoratului. Adunarea generală extraordinară va lua această hotărâre cu respectarea cvorumului și a majorității cerute de lege pentru acest tip de adunare. Hotărârea se depune la Registrul Comerțului și se publică în Monitorul Oficial. De asemenea, trebuie respectat dreptul de opoziție al oricărei persoane interesate, în condițiile art. 62 din lege. În cazul societăților de persoane și al societăților cu răspundere limitată, asociații pot hotărâ concomitent cu dizolvarea, în condițiile cerute de lege pentru modificarea actului constitutiv, și modul de lichidare a societății, dacă sunt de acord cu privire la modul de stingere a pasivului și cu privire la repartizarea și lichidarea patrimoniului social (art.235).

5) *Hotărârea tribunalului, la cererea oricărui asociat, pentru motive temeinice, precum neînțelegerile grave dintre asociați, care împiedică funcționarea societății.* Divergențele dintre asociați care fac imposibilă continuarea funcționării societății apar sub forma lipsei sau a dispariției elementului *affectio societatis*, atunci când interesul social ajunge să fie încălcat sau pus în umbra de interesele personale ale asociaților.

6) *Falimentul societății.* Societățile comerciale supuse procedurii insolvenței potrivit Legii nr. 85/2014, deoarece se afla în stare de insolvență sau insolvență iminentă, vor fi dizolvate și lichidate în vederea acoperirii creanțelor creditorilor sociali. Dizolvarea se va pronunța de tribunalul investit cu procedura falimentului.

7) *Societatea nu mai are organe statutare sau acestea nu se mai pot întruni.* Organele statutare ale societăților comerciale sunt adunarea generală a asociaților, administratorii și cenzorii (auditorii financiari). Dacă aceste organe nu sunt înființate potrivit Legii nr. 31/1990 sau nu își pot desfășura ședințele, însăși activitatea societății nu se mai poate realiza.

8) *Societatea nu a depus, în cel mult 6 luni de la expirarea termenelor legale, situațiile financiare anuale sau alte acte care, potrivit legii, se depun la Oficiul Registrului Comerțului.*

Situațiile financiare ale comercianților se depun la Registrul Comerțului pentru a se asigura un control asupra activităților acestora și pentru a se vedea evoluția economiei în ansamblu. Deoarece dispoziția citată nu este suficient de precisă, putem considera că este vorba despre acele acte pentru care legea nu prevede sancțiunea inopozabilității față de terți.

9) *Societatea și-a încetat activitatea, nu are sediul social cunoscut ori nu îndeplinește condițiile referitoare la sediul social sau asociații au dispărut ori nu au domiciliul cunoscut sau reședința cunoscută.* În această situație, inactivitatea societății justifică dizolvarea acesteia, cu condiția ca aceasta inactivitate să devină permanentă. Inactivitatea temporară trebuie anunțată organelor fiscale, înscrisă la Registrul comerțului și nu poate depăși 3 ani (art. 237 alin. 2).

10) *Societatea nu și-a completat capitalul social, în condițiile legii.* De la data expirării termenului prevăzut de lege, Oficiul Național al Registrului Comerțului va solicita tribunalelor dizolvarea acelor societăți care nu și-au îndeplinit obligația de majorare.

11) *Alte cauze prevăzute de lege sau de actul constitutiv* (nu s-a preschimbă certificatul de înmatriculare, numărul de asociați scade sub minimul legal, pierderea unei jumătăți din capitalul social etc.).

Modalitățile în care se poate face dizolvarea și efectele acesteia. În funcție de cauzele care au determinat dizolvarea, acest proces se poate realiza în trei modalități:

- de drept
- prin voința asociaților
- prin hotărâre judecătorească.

În cazul dizolvării prin hotărâre judecătorească, acțiunea poate fi introdusă la tribunal de către asociați, pentru motive temeinice, în temeiul art. 227 alin. 1 lit. e, dar și de către orice persoană interesată, inclusiv de către Registrul Comerțului, în temeiul art. 237 alin. 1. Orice persoană interesată poate face recurs în termen de 30 de zile de la publicarea hotărârii de dizolvare, cu respectarea procedurii prevăzute de art. 60 alin. 3 și 4. Pe data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de dizolvare, societatea comercială intră în lichidare.

Potrivit art. 1938 NCC: „În cazul în care contractul nu prevede altfel, societatea încetează și prin:

- a) moartea ori punerea sub tutelă specială a uneia dintre persoanele fizice asociate;
- b) încetarea calității de subiect de drept a uneia dintre persoanele juridice asociate;
- c) falimentul unui asociat.”

În toate cazurile dizolvarea societăților comerciale trebuie înscrisă în Registrul Comerțului și publicată în Monitorul Oficial, în afara de situația dizolvării societății ca urmare a trecerii timpului stabilit ca durată de funcționare a societății și va produce efecte numai după trecerea unui termen de 30 de zile de la publicare.

Potrivit art. 233, dizolvarea produce următoarele efecte:

- deschiderea procedurii lichidării (cu excepția fuziunii sau divizării totale, când dizolvarea se produce fără lichidare);
- directorii, administratorii, respectiv membrii directoratului nu mai pot efectua operațiuni comerciale noi, sub sancțiunea răspunderii personale și solidară pentru aceste operațiuni.

Deși legea prevede în sarcina societății dizolvate aceste limitări, societatea comercială își păstrează personalitatea juridică pentru operațiunile lichidării, până la terminarea acesteia.

Să ne reamintim

Potrivit art. 227 și art. 237 din Legea nr. 31/1990, societățile comerciale se dizolvă din următoarele *cazuri generale*: trecerea timpului stabilit pentru durata societății, imposibilitatea realizării obiectului de activitate al societății sau realizarea acestuia, declararea nulității societății, hotărârea adunării generale, hotărârea tribunalului, falimentul, societatea nu mai are organe statutare sau acestea nu se mai pot întruni, societatea nu a depus la Registrul comerțului situațiile financiare anuale, societatea și-a încetat activitatea, nu are sediul social cunoscut ori asociații au dispărut, respectiv nu au domiciliul ori reședința cunoscută, societatea nu și-a completat capitalul social, potrivit legii, alte cauze prevăzute de lege sau de actul constitutiv.

7.3. Rezumat

Modalitățile în care se poate face dizolvarea și efectele acesteia. În funcție de cauzele care au determinat dizolvarea, acest proces se poate realiza în trei modalități:

- de drept
- prin voința asociaților
- prin hotărâre judecătorească.

7.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

Dizolvarea unei societăți are ca efect lichidarea patrimoniului sau în cazul:

- a. fuziunii prin contopire a două societăți;
- b. fuziunii prin absorbția unei alte societăți;
- c. divizării totale;

- d. divizarii parțiale;
- e. hotărârile adunării generale a asociaților, a instanței de judecată ori în alte cazuri prevăzute de lege.

7.5. Bibliografie recomandată

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 1*, bibliotecă electronică, 2026
3. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019
4. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019
5. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
6. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020
7. Gheorghe Piperea – „Protecția consumatorilor în contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020
8. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
9. Codul civil, legislația specială - la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 8. Reguli generale privind lichidarea societăților

8.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la lichidarea societăților, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale acestei etape.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

8.2. Conținut

Lichidarea societăților comerciale presupune inventarierea bunurilor aparținând societății și vânzarea acestora la licitație publică, în scopul plății datoriilor sociale, și, în același timp, operațiunea inversă, de recuperare a creanțelor aparținând societății de la debitori, inclusiv de la asociații care nu au efectuat integral varsamentele.

Spre deosebire de lichidarea judiciară aplicată în cursul procedurii insolvenței, lichidarea patrimoniului societăților comerciale potrivit prevederilor Legii nr. 31/1990 se face, în toate cazurile,

în interesul asociațiilor și este obligatorie, în temeiul art. 233 alin. 1 și art. 237 alin. 6. Există două excepții de la obligativitatea lichidării: dizolvarea societăților fără lichidare în cazul fuziunii și al divizării și dizolvarea fără lichidare când nu s-a cerut numirea unui lichidator (art. 237 alin. 8). Mai mult, lichidarea este o consecință firească, ce se petrece în temeiul legii, deoarece nicio societate nu poate rămâne perpetuu în faza de dizolvare.

Activitatea lichidatorilor. Lichidatorii înlocuiesc activitatea membrilor consiliului de administrație, respectiv a membrilor directoratului și a directorilor legată de administrarea și gestionarea patrimoniului societăților comerciale aflate în faza lichidării. Lichidatorii sunt desemnați prin hotărârea asociațiilor, luată în condițiile cerute pentru modificarea actului constitutiv, sau prin hotărâre judecătorească pronunțată de registratorul, la cererea oricărei persoane interesate. Actul de numire a lichidatorilor, menționând puterile conferite acestora, se depune la Registrul Comerțului și se publică în Monitorul Oficial.

Din momentul numirii lichidatorilor se va trece la predarea gestiunii de la administratori la lichidatori, pe baza de inventar și bilanț, din acest moment lichidatorii fiind obligați să primească și să păstreze patrimoniul societății (art. 253 alin. 4). Din momentul intrării în funcție a lichidatorilor nici o acțiune nu se va putea exercita pentru societate sau în numele acesteia decât prin lichidatori.

Lichidatorii pot fi persoane fizice sau persoane juridice, în acest ultim caz urmând să se desemneze un reprezentant al persoanei juridice. Lichidatorii persoane fizice și reprezentanții permanenți ai lichidatorilor persoane juridice trebuie să aibă calitatea de lichidatori autorizați.

Potrivit art. 1941 alin. 1 NCC: „Lichidarea se face, dacă nu s-a prevăzut altfel în contractul de societate sau prin convenție ulterioară, de toți asociații sau de un lichidator numit de ei cu unanimitate. În caz de neînțelegere, lichidatorul este numit de instanța judecătorească, la cererea oricărui dintre asociați.”

Potrivit art. 1941 alin. 4 NCC: „Pot fi numiți lichidatori atât persoane fizice, cât și persoane juridice, care au statut de practicieni în insolvență.” Potrivit art. 1941 alin. 2 și 3 NCC: „(2) Lichidatorul numit de asociați poate fi revocat de asociați cu unanimitate de voturi. El poate fi, de asemenea, revocat pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate, de instanța judecătorească. (3) Lichidatorul numit de instanța judecătorească poate fi revocat numai de către aceasta, la cererea oricărei persoane interesate.”

Asociații pot hotărâ să confere lichidatorilor puteri speciale, dar hotărârile trebuie luate cu majoritatea cerută de lege pentru numirea lichidatorilor.

Potrivit legii, atribuțiile lichidatorilor sunt următoarele:

- să stea în judecată în numele societății;
- să execute și să termine operațiunile de comerț referitoare la lichidare;
- să vândă, la licitație publică, imobilele și orice avere mobilă a societății; vânzarea bunurilor se va putea face și în bloc, potrivit art. 255 alin. 1 lit. c;
- să facă tranzacții;
- să lichideze și să încaseze creanțele societății;
- să contracteze obligații cambiale, să facă împrumuturi neipotecare și să îndeplinească orice alte acte necesare (art. 255 alin. 1).

Potrivit art. 1944 NCC: „(1) Lichidatorii pot să încheie toate actele necesare lichidării și, dacă asociații nu au stipulat altfel, pot să vândă, chiar în bloc, bunurile sociale, să încheie convenții arbitrale și să facă tranzacții. (2) Ei reprezintă societatea în justiție, în condițiile prevăzute de lege. (3) Lichidatorii nu pot însă să inițieze noi operațiuni, sub sancțiunea de a răspunde personal și solidar pentru toate daunele ce ar putea rezulta.”

În cazul societăților care desfășoară activități cu impact asupra mediului și care beneficiază de o autorizație specială în acest sens, lichidatorii sunt obligați să efectueze și bilanțul de mediu.

Lichidatorii au aceeași răspundere ca și administratorii, bazată pe regulile de la mandat și pe dispozițiile speciale ale Legii nr. 31/1990. Controlul asupra activității lichidatorilor se exercită de

catre cenzori, respectiv de catre consiliul de supraveghere. Potrivit art. 1942 NCC: „Obligațiile si raspunderea lichidatorilor sunt reglementate de dispozițiile aplicabile administratorilor, în afara de cazul în care prin lege sau prin contractul de societate se dispune altfel.”

Deoarece societății îi sunt interzise operațiunile comerciale noi, încălcarea acestei restricții determina raspunderea personala si solidara a lichidatorilor pentru aceste operațiuni.

Lichidarea activului si a pasivului societăților comerciale

Lichidarea activului societăților presupune transformarea bunurilor aparținând acestora în bani, prin vânzare la licitație publica, si încasarea creanțelor de la debitorii sociali, inclusiv de la asociații care nu au efectuat integral varsamintele. În aceasta faza, lichidatorii se pot îndrepta prin acțiune si împotriva asociațiilor care raspund nelimitat si solidar ori împotriva celor care nu au efectuat integral varsamintele, cu condiția de a dovedi prin situația financiara anuala, ca fondurile de care dispune societatea nu sunt suficiente pentru acoperirea pasivului exigibil (art. 257).

Lichidarea pasivului societăților presupune plata datoriilor sociale catre creditori din sumele obținute ca urmare a lichidarii activului. Lichidatorii pot plati din banii proprii datoriile societății, dar nu vor putea exercita împotriva societății drepturi mai mari decât cele ale creditorilor platiți. Nu vor putea fi platite asociațiilor sume de bani în contul părții ce li s-ar cuveni din lichidare înainte de a fi platiți creditorii sociali. La cererea asociațiilor, sumele obținute din lichidarea activului vor putea fi consemnate la C.E.C. sau la o banca si se va putea face repartizarea acestora pe acțiuni si părți sociale, înainte de terminarea lichidarii, daca, în afara de sumele necesare plății datoriilor scadente sau care vor ajunge la scadența, mai ramâne un disponibil de cel puțin 10% (art. 256). Decizia lichidatorilor este supusa opoziției creditorilor sociali, în condițiile art. 62 din lege. Creditorii sociali se pot îndrepta împotriva lichidatorilor cu acțiunile care decurg din creanțele ajunse la termen, iar daca patrimoniul societății nu este suficient, se pot îndrepta si împotriva asociațiilor care nu au efectuat integral varsamintele (art. 259). În subsidiar, exista posibilitatea de a se îndrepta si împotriva asociațiilor care raspund nelimitat si solidar, daca acestia exista, în funcție de forma de societate.

Potrivit art. 1945 NCC: „Asociații sau, dupa caz, lichidatorul sunt ținuti a plati creditorii societății, a consemna sumele necesare pentru plata creanțelor exigibile la o data ulterioara, contestate sau care nu au fost înfașisate de creditori, si a înapoia cheltuielile ori avansurile facute în interesul social de unii asociați.”

Lichidarea nu-i libereaza pe asociați si nu împiedica declansarea procedurii falimentului.

Potrivit legii, atunci când un asociat raspunde nelimitat pentru obligațiile societății pe durata funcționarii acesteia, raspunderea sa pentru aceste obligații va fi nelimitata si în faza dizolvarii si, daca este cazul, a lichidarii societății, iar daca raspunderea asociatului este în limita aportului pe toata durata de funcționare a societății, aceeasi raspundere va exista si în faza de dizolvare si lichidare a acesteia (art. 237¹). În schimb, daca asociatul abuzeaza, în fraudă creditorilor de caracterul limitat al raspunderii sale si de personalitatea juridica distincta a societății, raspunderea acestuia va deveni nelimitata, în temeiul legii (art. 237¹ alin. 3 si 4).

Finalizarea lichidarii. Potrivit art. 260 alin. 1, lichidarea societăților comerciale trebuie finalizata în termen de 3 ani de la data dizolvarii, termenul putând fi prelungit pentru motive temeinice, prin hotarârea tribunalului, cu înca 2 ani. Daca în urma lichidarii se înregistreaza un beneficiu net, acesta va fi distribuit între asociați, conform prevederilor din actul constitutiv. Potrivit art. 1946 alin. 1 NCC: „Dupa plata datoriilor sociale, activul ramas este destinat rambursarii aporturilor subscribe si varsate de asociați, iar eventualul excedent constituie profit net, care va fi repartizat între asociați proporțional cu partea fiecaruia la beneficii, daca nu s-a prevazut altfel prin contractul de societate sau prin hotarâre a asociațiilor, si cu aplicarea, daca este cazul, a prevederilor art. 1.912 alin. (1).”

În urma lichidarii, societățile comerciale vor fi radiate din registrul comerțului, la cererea lichidatorului facuta în termen de 15 zile de la terminarea lichidarii, sub sancțiunea amenzii pentru fiecare zi de întârziere, sau din oficiu, de catre registratorului.

Prin radierea societăților comerciale din registrul comerțului încetează personalitatea juridică a acestora.

Să ne reamintim

Potrivit legii, atribuțiile lichidatorilor sunt următoarele:

- să stea în judecată în numele societății;
- să execute și să termine operațiunile de comerț referitoare la lichidare;
- să vândă, la licitație publică, imobilele și orice avere mobilă a societății; vânzarea bunurilor se va putea face și în bloc, potrivit art. 255 alin. 1 lit. c;
- să facă tranzacții;
- să lichideze și să încaseze creanțele societății;
- să contracteze obligații cambiale, să facă împrumuturi neipotecare și să îndeplinească orice alte acte necesare (art. 255 alin. 1).

8.3. Rezumat

Lichidarea activului societăților presupune transformarea bunurilor aparținând acestora în bani, prin vânzare la licitație publică, și încasarea creanțelor de la debitorii sociali, inclusiv de la asociații care nu au efectuat integral varsamentele.

Lichidarea pasivului societăților presupune plata datoriilor sociale către creditori din sumele obținute ca urmare a lichidării activului.

8.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Dizolvarea anticipată a societății poate fi hotărâtă de către:

- a) adunarea generală extraordinară
- b) adunarea generală ordinară
- c) administratorii societății, delegați special în acest scop.

2. Ca efect al dizolvării, societății îi este interzis:

- a) să efectueze operațiuni comerciale noi
- b) să convoace adunarea asociaților
- c) să intenteze acțiunea în răspundere împotriva administratorilor.

3. Societatea se poate dizolva prin:

- a) îndeplinirea obiectului de activitate
- b) hotărârea consiliului de administrație
- c) decesul unuia dintre asociați.

4. Atribuțiile lichidatorilor sunt:

- a) încasarea creanțelor societății
- b) încasarea dividendelor
- c) efectuarea de tranzacții.

5. Lichidarea societăților comerciale se efectuează:

- a) din inițiativa și în interesul asociaților
- b) din inițiativa și în interesul creditorilor
- c) din inițiativa și în interesul altor persoane.

6. Inactivitatea societății care determina dizolvarea societății este de cel puțin:
- 1an
 - 2 ani
 - 3 ani.
7. În mod excepțional, dizolvarea societății nu este urmata de lichidare:
- în cazul fuziunii si al divizarii
 - când nu s-a cerut numirea unui lichidator
 - nu exista asemenea excepții, lichidarea este obligatorie.
8. Lichidator autorizat poate fi:
- persoana fizica
 - persoana juridica
 - persoana fizica si persoana juridica.
9. Raspunderea lichidatorilor se întemeiaza pe regulile:
- contractului de mandat
 - contractului de munca
 - contractului de antrepriza.
10. Lichidarea trebuie finalizata în termen de:
- 2 ani de la data dizolvarii
 - 3 ani de la data dizolvarii
 - 3 ani de la lichidarea activului.

8.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023

2. Popa Sorana, Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 1, bibliotecă electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cârpenaru, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019

2. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019

3. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021

4. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020

5. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020

6. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012

7. Codul civil, Legea nr. 31/1990, legislația specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 9. Societatea cu răspundere limitată

9.1. Introducere

În cadrul acestei unitați sunt prezentate regulile speciale privind înființarea și funcționarea societății cu răspundere limitată.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

9.2. Conținut

1. Constituirea societății cu răspundere limitată

Societatea cu răspundere limitată este o societate comercială constituită de unul sau mai mulți asociați, persoane fizice și/sau persoane juridice, care pun în comun o valoare patrimonială în vederea desfășurării activității comerciale ce constituie obiectul de activitate al societății și împărțirii profitului rezultat și a caror răspundere pentru obligațiile sociale este în limita aportului.

Societatea cu răspundere limitată se înființează în temeiul actului constitutiv, încheiat cu respectarea condițiilor cerute de lege (art. 7, art. 11 și art. 36-45 din Legea nr. 31/1990).

Actul constitutiv al societății cu răspundere limitată trebuie să cuprindă clauzele obligatorii prevăzute de art. 7. Odată cu respectarea cerințelor comune fiecărei forme de societate comercială, societatea cu răspundere limitată prezintă anumite particularități, prezentate succint în cele ce urmează.

Societatea cu răspundere limitată poate avea ca asociați atât persoane fizice, cât și persoane juridice, asadar alte societăți comerciale. Numarul asociaților nu poate fi însă mai mare de 50 (art. 12), deoarece, în caz contrar, s-ar aduce atingere caracterului *intuituu personae* al asocierii.

Denumirea societății (firma) este formată dintr-o denumire proprie, la care se poate adăuga numele unuia sau al mai multor asociați, și va fi însoțită de mențiunea scrisă în întregime „societate cu răspundere limitată” sau „S.R.L.”

Capitalul social al societății cu răspundere limitată nou-înființate este de minimum 500 de lei și se divide în părți sociale egale. Părțile sociale nu pot fi reprezentate prin titluri negociabile art. 11 alin. 2). Administratorul care emite titluri negociabile reprezentând părți sociale ale unei societăți cu răspundere limitată va fi sancționat penal cu pedeapsa închisorii de la o luna la un an, alternativ cu pedeapsa amenzii (art. 275 alin. 1 pct. 4). De asemenea, societatea cu răspundere limitată nu poate emite obligațiuni (art. 200 din lege). În ceea ce privește aporturile asociaților, așa cum trebuie reglementate prin actul constitutiv, acestea pot fi în numerar sau în natura.

Aporturile în numerar sunt obligatorii la constituirea oricărei forme de societate, iar aporturile în natura sunt admise la toate formele de societate, implicit și la constituirea societății cu răspundere limitată (art. 16 alin. 1 și 2). Legea nu prevede un raport obligatoriu între aportul în natura și aportul în numerar, aceste proporții fiind lăsate la aprecierea asociaților.

Aporturile în natura trebuie să fie evaluabile din punct de vedere economic, iar varsământul se efectuează prin transmiterea către societate a drepturilor corespunzătoare și prin predarea efectivă către societate a bunurilor aflate în stare de utilizare, după efectuarea evaluării. Deși au regimul juridic al aporturilor în natura, aporturile în creanțe nu sunt admise la societățile cu răspundere limitată (art. 16 alin. 3).

Aporturile în industrie, fie sub forma prestațiilor în munca, fie sub forma prestării de servicii, nu pot constitui aport la formarea sau majorarea capitalului social.

Daca în momentul constituirii asociației încheie și statutul societății, acesta va respecta condițiile de forma cerute de lege pentru actul constitutiv, iar din punct de vedere al conținutului statutul dezvoltă clauzele actului constitutiv referitoare în special la funcționarea societății cu răspundere limitată.

În cazul înființării unei societăți cu răspundere limitată cu asociat unic se va întocmi numai statutul, deoarece nu sunt îndeplinite condițiile încheierii unui contract de societate – act juridic bilateral.

Formalitățile de înființare a societății cu răspundere limitată sunt cele reglementate ca reguli generale pentru toate tipurile de societăți comerciale.

2. Adunarea asociaților, administrarea și controlul gestiunii în societatea cu răspundere limitată

Potrivit art. 191 din Legea nr. 31/1990, hotărârile asociaților se iau în adunarea asociaților, care exprimă voința societății și poate decide în toate problemele cu care se confruntă societatea, în condiții de cvorum și majoritate diferite în funcție de implicațiile hotărârii adoptate, precum și în funcție de numărul de convocări.

Adunarea asociaților este obligată, în condițiile legii (art. 194), să efectueze următoarele activități principale:

- a) să aprobe situația financiară anuală și să stabilească repartizarea profitului net;
- b) să desemneze administratorii și cenzorii sau, după caz, auditorii interni, să îi revoce și să le dea descarcare de activitate, precum și să decida contractarea auditului financiar, atunci când acesta nu are caracter obligatoriu, potrivit legii;
- c) să decida urmarirea administratorilor și cenzorilor sau, după caz, a auditorilor interni pentru daunele pricinuite societății, desemnând și persoana însărcinată să o exercite;
- d) să modifice actul constitutiv.

Convocarea adunării asociaților se realizează de către administratori, cel puțin odată pe an sau ori de câte ori este necesar, iar ședința se desfășoară la sediul societății. Adunarea asociaților poate fi convocată și la cererea asociatului sau a asociaților care reprezintă cel puțin $\frac{1}{4}$ din capitalul social, arătându-se scopul convocării.

Administratorii vor convoca asociații prin scrisoare recomandată, dacă nu există alte prevederi în actul constitutiv, cu cel puțin 10 zile înainte de data fixată pentru adunare, în convocare arătându-se și ordinea de zi.

În adunarea asociaților, votul se exercită proporțional cu cota de participare la capitalul social a asociaților, potrivit principiului fiecare parte socială da dreptul la un vot (art. 193 alin. 1).

Hotărârile adunării generale se iau cu votul asociaților reprezentând majoritatea absolută a asociaților și a părților sociale, dacă actul constitutiv nu prevede altfel. Fac excepție hotărârile de modificare a actului constitutiv pentru care este necesar votul tuturor asociaților (art. 192). Prin actul constitutiv se poate prevedea ca votarea să se facă și prin corespondență.

Dacă adunarea legal constituită nu poate lua o hotărâre valabilă din cauza neîntrunirii majorității cerute de lege, va fi convocată o nouă adunare, care va putea lua hotărâri indiferent de numărul asociaților prezenți și de partea de capital pe care aceștia o reprezintă.

Legea nr. 31/1990 reglementează restricții în exercitarea dreptului de vot pentru asociații care au interese legate de aporturile în natura sau cu privire la anumite acte încheiate cu societatea. Dacă se discută asemenea probleme, asociații în cauză trebuie să se abțină de la vot (art. 193 alin. 2).

Hotărârile adunării asociaților sunt obligatorii pentru toți asociații, chiar dacă nu au luat parte la adunare sau au votat contra, aplicându-se prevederile art. 132 și urm. referitoare la societățile pe acțiuni.

Dreptul asociațiilor nemulțumiți de a ataca hotărârea adunării generale se exercita în termen de 15 zile de la publicarea hotărârii în Monitorul Oficial, iar dacă se invocă motive de nulitate absolută, acțiunea este imprescriptibilă (art. 132 alin. 2 și 3).

În cazul societăților cu răspundere limitată cu asociat unic, atribuțiile adunării generale a asociațiilor sunt exercitate de către acesta. Asociatul unic are obligația de a consemna în scris deciziile adoptate în exercitarea acestei atribuții (art. 1961 alin. 1 și 2).

Societatea cu răspundere limitată este administrată de către unul sau mai mulți administratori, asociați sau neasociați la societatea comercială. Administratorii sunt desemnați fie prin actul constitutiv, fie prin hotărârea adunării generale. Potrivit art. 77 alin. 1, asociații care reprezintă majoritatea absolută a capitalului social pot alege unul sau mai mulți administratori, fixându-le atribuțiile și durata mandatului, dacă actul constitutiv nu prevede altfel. Aceste prevederi trebuie corelate cu dispozițiile art. 192 care prevede că adunarea generală a asociațiilor decide cu votul majorității absolute a capitalului social, dar și a părților sociale.

Legea interzice cumulul calității de administrator la două societăți concurente sau având același obiect de activitate, precum și săvârșirea de către administratorul societății a unor acte de comerț în nume propriu sau al altei persoane, fără acordul prealabil al asociațiilor. Încalcarea acestei interdicții este sancționată cu revocarea din funcție și cu răspunderea pentru daune.

În cazul societății cu răspundere limitată cu asociat unic este permis cumulul calității de asociat unic cu cea de salariat (art. 1961 alin. 3).

În cazul pluralității de administratori, se vor aplica prevederile art. 75, 76, 77 alin. 1 și ale art. 79 referitoare la administrarea societăților în nume colectiv. Astfel, dreptul de a reprezenta societatea aparține fiecărui administrator, dacă actul constitutiv nu prevede altfel.

Modul de lucru al administratorilor este stabilit prin actul constitutiv.

Dacă actul constitutiv prevede că administratorii trebuie să lucreze împreună, decizia trebuie luată în unanimitate, în cazul unor divergențe urmând a decide asociații care dețin majoritatea absolută a capitalului social. Sunt exceptate actele urgente, a căror neîndeplinire poate cauza pagube societății; pentru acestea poate decide un singur administrator, dacă ceilalți se află în imposibilitate de prezentare.

În schimb, dacă actul constitutiv nu prevede modul de exercitare a mandatului, fiecare administrator poate lucra individual. Pentru operațiunile care depășesc limitele obișnuite ale comerțului, este nevoie de înștiințarea prealabilă a celorlalți administratori, sub sancțiunea răspunderii pentru daune. În cazul opoziției unuia dintre aceștia, vor decide asociații care dețin majoritatea capitalului social (art. 78 alin. 1 și 2).

Administratorii vor exercita atribuțiile prevăzute de lege pentru îndeplinirea obiectului de activitate al societății, în condițiile actului constitutiv. De asemenea, vor aduce la îndeplinire hotărârile adunării generale a asociațiilor.

În afara de aceste obligații, potrivit art. 198, administratorii vor ține un registru al asociațiilor, în care se vor înregistra părțile sociale deținute de către fiecare asociat, precum și transferurile acestora. În cazul nerespectării acestor obligații, administratorii vor fi răspunzători în mod solidar pentru daune.

Obligațiile și răspunderea administratorilor sunt reglementate, potrivit art. 72, de dispozițiile referitoare la mandat și de cele special prevăzute în această lege.

Dispozițiile privitoare la administrarea societăților pe acțiuni nu sunt aplicabile societăților cu răspundere limitată, indiferent dacă sunt sau nu supuse obligației de auditare (art. 1961 alin. 4).

Controlul gestiunii societății cu răspundere limitată se exercită, conform prevederilor art. 160 alin. 1 și 2, de către auditori financiari, persoane fizice sau persoane juridice. Societățile comerciale ale căror situații financiare anuale sunt supuse auditului financiar, potrivit legii sau potrivit deciziei asociațiilor, vor organiza auditul intern potrivit normelor elaborate de către Camera Auditorilor

Financiari din România.

Daca nici legea nu prevede obligația numirii auditorilor si nici asociații nu hotarasc acest lucru, adunarea asociaților va putea decide numirea cenzorilor. În cazul societăților cu raspundere limitata cu peste 15 asociați, numirea cenzorilor este obligatorie.

Atât cenzorii, cât si auditorii sunt numiți fie prin actul constitutiv, în temeiul art. 7 lit. e¹ din Legea nr. 31/1990, fie prin hotarârea asociaților.

La societățile cu raspundere limitata, unde nu este obligatorie numirea cenzorilor sau a auditorilor, controlul gestiunii societății se va efectua de catre oricare dintre asociați care nu sunt si administratori, în virtutea dreptului de control pe care îl au si asociații în societatea în nume colectiv (art. 199 alin 5). Asociații efectueaza controlul asupra activității administratorilor prin exercitarea dreptului de vot în adunarea generala, prin dreptul de a cerceta registrele asociaților, precum si registrele contabile ale societății. Mai mult, situațiile financiare anuale sunt supuse aprobării adunării generale, urmând a fi depuse si înregistrate la Registrul Comerțului, în termen de 15 zile de la data desfasurării adunării generale în care au fost aprobate (art. 201¹ alin. 1).

3. Modul de transmitere a părților sociale

Parțile sociale sunt distribuite asociaților în raport de cota de participare a acestora la formarea capitalului social, în condițiile actului constitutiv. Parțile sociale confera titularului calitatea de asociat la societatea cu raspundere limitata, în virtutea careia asociatul are dreptul sa exercite dreptul de vot în adunarea generala si are dreptul de a obține dividende daca societatea înregistreaza profituri.

Odata cu transmiterea părților sociale se realizeaza si transmiterea calității de asociat.

Potrivit art. 202 alin. 1, părțile sociale pot fi transmise între asociați. Deoarece legea nu precizeaza modul de transmitere a părților sociale, apreciem ca aceasta transmisiune se poate face cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, *inter vivos* sau *mortis causa*. Potrivit art. 1925 NCC: „Pierderea calității de asociat are loc prin cesiunea părților în societate, executarea silita a acestora, moartea, încetarea personalității juridice, falimentul, punerea sub tutelă specială judecatoreasca, retragerea si excluderea din societate.”

În cazul dobândirii părților sociale prin succesiune, daca în actul constitutiv nu exista o clauza de continuare cu mostenitorii, asociații vor fi obligați sa plateasca succesorilor asociatului contravaloarea părții sociale, conform ultimei situații financiare aprobate. Daca se continua activitatea societății împreuna cu mostenitorii trebuie sa nu se depaseasca numarul maxim de asociați prevazut pentru societatea cu raspundere limitata, în acest scop succesorii desemnându-si un reprezentant.

Contractele de cesionare a părților sociale, ca si transmisiunile *mortis causa* trebuie înregistrate la Registrul Comerțului, prin înscrierea de mențiuni, în condițiile legii, precum si în registrul de asociați al societății, ținut prin grija administratorilor.

Fața de terți, transmisiunea opereaza numai din momentul efectuării înregistrării în Registrul Comerțului.

4. Retragerea si excluderea asociatului din societate

Retragerea asociatului din societatea cu raspundere limitata este reglementata de dispozițiile art. 226 din Legea nr. 31/1990. Cazurile de retragere sunt prevazute limitativ de catre lege, fiind urmatoarele: prevederile actului constitutiv, acordul tuturor asociaților sau prin hotarârea tribunalului, pentru motive temeinice.

Daca asociatul se retrage din societate în condițiile actului constitutiv pentru ca nu este de acord cu modificarile aduse acestuia va raspunde pentru pierderi si va avea dreptul la beneficii pâna în ziua retragerii sale (art. 194 alin 2 raportat la art. 224). Potrivit art. 1927 NCC: „(1) Asociatul unei societăți cu durata determinata sau având un obiect care nu se poate înfaptui decât într-un anumit timp se poate retrage pentru motive temeinice, cu acordul majorității celorlalți asociați, daca prin contract nu se prevede altfel. (2) Daca acordul nu este întrunit, asociatul se poate adresa instanței, care, hotarând asupra retragerii, va aprecia legitimitatea si temeinicia motivelor, oportunitatea retragerii în

raport cu împrejurările și buna-credința a părților. În toate cazurile, asociatul este ținut să acopere daunele ce ar putea rezulta din retragerea sa.”

Repartizarea beneficiilor se va face conform actului constitutiv, la data prevăzută de acesta, nu la data retragerii asociatului. De asemenea, asociatul exclus va avea dreptul la contravaloarea aportului la capitalul social. Pentru operațiunile în curs de executare, asociatul retras nu este exonerat, suportând consecințele acestora până la terminarea lor (art. 225). Fața de terți, asociatul va rămâne obligat pentru operațiunile făcute de societate până în ziua rămânerii definitive a hotărârii de retragere.

Dacă asociatul se retrage din societate printr-o hotărâre judecătorească de retragere, instanța judecătorească ce pronunță hotărârea de retragere va stabili și structura participării la capitalul social a celorlalți asociați.

Drepturile asociatului retras, convenite în schimbul părților sociale deținute la societatea cu răspundere limitată, vor fi stabilite prin acordul asociaților sau de către un expert desemnat de către aceștia sau, în cazul unor neînțelegeri, de către tribunal (art. 226 alin. 3).

Excluderea asociatului din societatea cu răspundere limitată poate avea loc în condițiile art. 222 din Legea nr. 31/1990, dacă:

- a) asociatul exclus, pus în întârziere, nu efectuează aportul la care s-a obligat;
- b) asociatul administrator comite o fraudă în dauna societății sau se serveste de semnatura socială sau de capitalul social în folosul său sau al altora.

Asociatul exclus din cauza încălcării obligației de a efectua varsămintele în legătură cu aportul la care s-a obligat prin actul constitutiv, la termenele prevăzute de acesta, va suporta și plata despăgubirilor și a dobânzilor din momentul scadenței, ca orice debitor față de societate. De asemenea, dacă administratorul este de rea-credință și comite fraude ori săvârșeste fapte de comerț pentru sine sau pentru alții sub acoperirea societății, va răspunde pentru prejudiciul cauzat odată cu excluderea din societate.

Asociații mai pot fi excluși din societate în condițiile art. 206 alin. 1, care reglementează dreptul de opoziție al creditorilor particulari ai asociaților la hotărârea de prelungire a duratei societății. Potrivit acestor dispoziții, dacă se admite opoziția, asociații pot opta între renunțarea la prelungirea duratei societății și excluderea asociatului debitor al oponentului din societate.

Excluderea se decide prin hotărâre judecătorească, la cererea societății sau a oricărui asociat, în acest ultim caz urmând a se cita și societatea, nu numai asociatul pârât. Prin aceeași hotărâre, instanța se va pronunța asupra structurii capitalului în privința celorlalți asociați.

Hotărârea definitivă de excludere se menționează la Registrul Comerțului, iar dispozitivul se publică, la cererea societății, în Monitorul Oficial (art. 223). Potrivit art. 1928 NCC: „La cererea unui asociat, instanța judecătorească, pentru motive temeinice, poate hotărî excluderea din societate a oricărui dintre asociați.”

Asociatul exclus va avea dreptul la beneficii, la contravaloarea aportului și va suporta pierderile până în ziua excluderii sale, în condițiile art. 224-225 din lege, prezentate anterior pentru asociatul retras din societate. Potrivit art. 1929 NCC: „(1) Un asociat care își pierde calitatea altfel decât prin cesiune sau executarea silită a părților sale în societate poate obține valoarea părților sale de la data încetării calității de asociat, iar ceilalți asociați sunt ținuți să îi plătească imediat ce aceasta a fost stabilită, cu dobânda legală de la data încetării calității de asociat. (2) În cazul în care părțile nu convin asupra valorii părților de interes, aceasta se va stabili de către instanța în condițiile art. 1.901 alin. (3).”

Deoarece dreptul de a solicita excluderea aparține doar societății sau asociaților, aceasta sancțiune devine ineficientă în cazul societății cu răspundere limitată cu asociat unic. Credem că ar fi necesară o reglementare legislativă a acestei situații, în paralel cu modificarea cazurilor de dizolvare a societăților comerciale.

5. Dizolvarea si lichidarea societății cu raspundere limitata

Cazurile generale de dizolvare, prevazute de art. 227 din Legea nr. 31/1990, sunt aplicabile si societăților cu raspundere limitata.

În plus, pentru societatea cu raspundere limitata exista si cazuri speciale de dizolvare, prevazute de art. 229, referitoare la falimentul, incapacitatea, excluderea, retragerea sau decesul unuia dintre asociați, când, datorita acestor cauze, numarul asociaților s-a redus la unul singur. Fac excepție societățile cu raspundere limitata al caror act constitutiv conține o clauza de continuare a activității cu mostenitorii sau când asociatul ramas hotaraste continuarea activității sub forma societății cu raspundere limitata cu asociat unic.

În cazul societăților cu raspundere limitata cu asociat unic, daca se încalca prevederile art. 14 alin. 1 si 2, care instituie interdicția pentru persoanele fizice si juridice de a fi asociați unici la mai mult de o societate comerciala, iar pentru societățile comerciale cu asociat unic – interdicția ca asociatul unic sa fie tot o societate cu asociat unic, Legea nr. 314/2001 privind reglementarea situației unor societăți comerciale a instituit un caz special de dizolvare. Potrivit legii, dizolvarea societății va fi ceruta de catre Ministerul Finanțelor, ca reprezentant al statului, de catre Camera de Comerț si Industrie sau de catre orice persoana interesata. Societățile care sunt vizate de lege au fost supuse dizolvării de drept si radierii din Registrul Comerțului din oficiu, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a legii.

Lichidarea societății cu raspundere limitata se face cu respectarea dispozițiilor generale ale Legii nr. 31/1990 si a prevederilor actului constitutiv.

În cazul societății cu raspundere limitata cu asociat unic, potrivit art. 236 - în prezent abrogat - dizolvarea societății se facea fara lichidarea patrimoniului si fara repartizarea activului net, deoarece, în temeiul legii, opera transmisiunea universala a patrimoniului de la societate la asociatul unic, acesta din urma fiind obligat nelimitat față de creditorii sociali. Legea nr. 441/2006 a abrogat expres art. 236, astfel încât consideram ca lichidarea societăților cu raspundere limitata cu asociat unic se va face potrivit regulilor generale.

Legea nr. 31/1990 conține anumite prevederi speciale în legatura cu lichidarea societăților cu raspundere limitata, în art. 262-263, din Capitolul II.

Asociații, în lipsa prevederilor în actul constitutiv, sunt îndreptați sa aleaga, cu unanimitate de voturi, lichidatorii patrimoniului societății . Daca nu se întruneste votul tuturor asociaților, numirea lichidatorilor se va efectua de catre instanța judecatoreasca, la cererea oricarui administrator sau asociat, data cu citarea părților. Împotriva hotărârii se poate face apel, în termen de 15 zile de la pronunțare.

Lichidatorii sunt obligați ca, la terminarea lichidării, sa întocmeasca situația financiara si propunerea de repartizare a activului net.

Situația financiara se înregistreaza la Registrul Comerțului si se publica pe pagina de internet a acestuia, conform prevederilor art.185 alin.3, apoi se notifica asociaților, împreuna cu proiectul de repartizare.

Asociații nemulțumiți de modul de repartizare pot face opoziție în 15 zile de la notificarea situației financiare de lichidare si a proiectului de repartizare.

Pe data ramânerii definitive a sentinței de soluționare a opoziției sau la data expirării termenului de efectuare a opoziției, situația financiara de lichidare se considera aprobata si lichidatorii sunt liberați (art. 263 alin. 4).

Să ne reamintim

În cazul societăților cu raspundere limitata cu asociat unic, la decesul acestuia, când în actul constitutiv nu exista clauza de continuare cu mostenitorii sau nu exista mostenitori acceptanți, iar actul constitutiv nu prevede nici o cauza de dizolvare, nu sunt aplicabile dispozițiile art. 229 din Legea

nr. 31/1990, deoarece acestea se refera la dizolvarea societăților cu raspundere limitata prin decesul unuia dintre asociați, când, datorita acestei cauze, numarul asociaților s-a redus la unul singur. Se vor aplica în aceasta situație prevederile art. 237 alin. 1 lit. a din Legea nr. 31/1990, conform carora „la cererea oricarei persoane interesate, precum si a Oficiului Național al Registrului Comerțului, tribunalul va putea pronunța dizolvarea societății în cazurile în care: a) societatea nu mai are organe statutare sau acestea nu se mai pot întruni”.

Pentru societatea cu raspundere limitata exista si cazuri speciale de dizolvare referitoare la falimentul, incapacitatea, excluderea, retragerea sau decesul unuia dintre asociați, când, datorita acestor cauze, numarul asociaților s-a redus la unul singur. Fac excepție societățile cu raspundere limitata al caror act constitutiv conține o clauza de continuare a activității cu mostenitorii sau când asociatul ramas hotaraste continuarea activității sub forma societății cu raspundere limitata cu asociat unic.

9.3. Rezumat

Societatea cu raspundere limitata se înființeaza prin act constitutiv, inclusiv în cazul în care este vorba despre un asociat unic. În cazul societății în nume colectiv, actul constitutiv se încheie în forma autentica si va cuprinde mențiunile prevazute de lege.

În timp ce la societatea cu raspundere limitata asociații raspund pentru obligațiile sociale în limita aportului lor, la societatea în nume colectiv raspunderea este nelimitata si solidara.

În cazul societății în nume colectiv, deciziile se iau de catre asociați, cu respectarea principiului majorității, întrucât nu exista o adunare a asociaților.

Retragerea si excluderea asociaților din aceste societăți se realizeaza în condiții specifice, având în vedere caracterul intuitu persoane al asocierii.

Dizolvarea si lichidarea au loc în cazurile generale prevazute de lege pentru toate formele de societate, precum si în situații special reglementate pentru aceste forme de societăți.

9.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Numarul minim de asociați pentru înființarea unei societăți cu raspundere limitata este de:
 - a) unul
 - b) doi
 - c) cinci.
2. La constituirea societății cu raspundere limitata nu sunt admise:
 - a) aporturile în natura
 - b) aporturile în creanțe
 - c) aporturile în industrie.
3. Adunarea asociaților va putea fi convocata la cererea asociaților care dețin:

- a) $\frac{1}{4}$ din capitalul social
 - b) $\frac{1}{2}$ din capitalul social
 - c) $\frac{3}{4}$ din capitalul social.
4. Acțiunea în anularea hotărârii adunării generale poate fi intentată:
- a) în termen de 15 zile de la publicarea hotărârii în Monitorul Oficial
 - b) este imprescriptibilă, dacă motivele sunt de nulitate absolută
 - c) este imprescriptibilă, dacă motivele sunt de nulitate relativă.
5. Legea interzice cumulul funcției de administrator:
- a) în mai mult de 2 societăți concurente
 - b) la mai mult de 3 consilii de administrație
 - c) la mai mult de 5 consilii de administrație.
6. În cazul pluralității de administratori:
- a) este obligatorie înființarea consiliului de administrație
 - b) se aplică prevederile actului constitutiv
 - c) administratorii pot lucra individual.
7. Natura juridică a funcției de administrator este aceea a:
- a) contractului de mandat
 - b) contractului de muncă
 - c) contractului de comision.
8. La societățile cu răspundere limitată:
- a) numirea cenzorilor este obligatorie
 - b) numirea auditorilor este facultativă
 - c) numirea cenzorilor și a auditorilor este facultativă.
9. Excluderea asociatului din societate are loc:
- a) dacă acesta nu a efectuat varsămintele
 - b) dacă a folosit capitalul social în folos propriu
 - c) dacă nu a participat la sesiunile adunării generale.
10. Asociații se pot retrage din societatea cu răspundere limitată
- a) când nu sunt de acord cu modificările actului constitutiv
 - b) când nu și-au primit dividendele
 - c) când nu au fost numiți în funcții de conducere.

9.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Support de curs pentru disciplina Drept comercial 1*, bibliotecă electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019
3. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
4. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020
5. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020
6. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
7. Codul civil, Legea nr. 31/1990, legislația specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 10. Societatea pe acțiuni

10.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la societatea pe acțiuni, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale acesteia.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

10.2. Conținut

1. Constituirea societății pe acțiuni

Societatea pe acțiuni poate fi definită ca fiind *acea forma de societate comerciala constituita de catre asociati persoane fizice si/sau persoane juridice, care, în schimbul participarii la formarea capitalului social, dobândesc titluri de valoare negociabile, denumite acțiuni, scopul asocierii fiind desfasurarea unei activități comerciale în vederea maximizării profitului si al împărțirii acestuia.*

Societatea pe acțiuni cunoaște două modalități de constituire, și anume: constituirea simultană și constituirea continuată (prin subscripție publică).

Societatea pe acțiuni se înființează prin contract de societate și statut, încheiate sub forma înscrisului unic, denumit act constitutiv (art. 5 din Legea nr. 31/1990). Actul constitutiv trebuie semnat de către toți asociații sau numai de către fondatori, în cazul societății pe acțiuni constituită prin subscripție publică.

Potrivit art. 8 din lege, actul constitutiv al societății pe acțiuni va cuprinde:

a) datele de identificare ale fondatorilor; numărul minim de acționari prevăzut de lege este de cel puțin 2 (art. 10 alin. 3); dacă societatea are un singur asociat pe o perioadă mai mare de 9 luni, orice persoană interesată poate solicita instanței judecătorești dizolvarea societății. Societatea aflată în această situație mai poate fi salvată, dacă, până la rămânerea irevocabilă a hotărârii judecătorești de dizolvare, numărul minim de asociați este completat;

b) forma, denumirea și sediul social.

Firma societății pe acțiuni se compune dintr-o denumire proprie, de natură a o deosebi de firma altor societăți, și va fi însoțită de mențiunea scrisă în întregime „societate pe acțiuni” sau „S.A.”

Actele care provin de la societate trebuie sa cuprinda denumirea si forma societății, numarul de înmatriculare în Registrul Comerțului, sediul social, capitalul social, inclusiv capitalul social varsat;

c) obiectul de activitate al societății, cu precizarea domeniului si a activității principale;

d) capitalul social subscris si cel varsat si, în cazul în care societatea are un capital autorizat, cuantumul acestuia.

Capitalul social al societății pe acțiuni nu poate fi mai mic de 90.000 de lei; Guvernul va putea modifica, cel mult o data la 2 ani, valoarea minima a capitalului social, ținând seama de rata de schimb, astfel încât acest cuantum sa reprezinte echivalentul în lei al sumei de 25.000 de euro.

Capitalul social al societății pe acțiuni constituita prin subscriere integrala si simultana se va varsa în proporție de cel puțin 30% în momentul constituirii, diferența urmând a fi varsata astfel:

- pentru acțiunile emise în schimbul unui aport în numerar, în termen de 12 luni de la înmatricularea societății;

- pentru acțiunile emise în schimbul aportului în natura, în termen de cel mult 2 ani de la înmatriculare (art. 9);

e) natura si valoarea bunurilor constituite ca aport în natura, numarul de acțiuni acordate pentru acestea si numele, sau, dupa caz, denumirea persoanei care le-a adus ca aport.

Aporturile în creanțe nu sunt permise la societățile pe acțiuni constituite prin subscripție publica, iar aporturile în munca nu sunt permise deloc la societățile pe acțiuni;

f) numarul si valoarea nominala a acțiunilor, cu specificarea daca sunt nominative sau la purtator.

Valoarea unei acțiuni trebuie sa fie de cel puțin 0,1 lei (art. 93 din lege).

f1) Daca sunt mai multe categorii de acțiuni, actul constitutiv trebuie sa arate numarul, valoarea nominala si drepturile conferite fiecărei categorii de acțiuni.

f2) Orice restricții cu privire la transferul de acțiuni;

g) datele de identificare ale primilor membri ai consiliului de administrație, respectiv ale primilor membri ai consiliului de supraveghere.

g1) Puterile conferite administratorilor si, dupa caz, directorilor, si daca ei urmeaza sa le exercite împreuna sau separat.

În contractul de societate pot fi desemnate ca administratori atât persoane fizice, cât si persoane juridice, cetățeni români sau straini, asociați sau neasociați, dar trebuie sa se respecte prevederile legale cu privire la numire si la cumulul de calități;

h) datele de identificare ale primilor cenzori sau a primului auditor financiar.

În cazul societății pe acțiuni constituita prin subscripție publica, cenzorii/auditorii sunt desemnați de catre adunarea constitutiva;

i) clauze privind conducerea, administrarea, funcționarea si controlul gestiunii societății de catre organele statutare, numarul membrilor consiliului de administrație sau modul de stabilire a acestui numar.

Prin actul constitutiv, societățile pe acțiuni nou înființate vor opta pentru unul din cele doua sisteme de administrare prevazute de lege.

i) Puterile de reprezentare conferite administratorilor si, dupa caz, directorilor, respectiv membrilor directoratului, si daca ei urmeaza sa le exercite împreuna sau separat;

j) durata societății.

Societățile pe acțiuni se pot înființa pentru o durata de timp stabilita prin actul constitutiv sau pe timp nelimitat.

k) modul de distribuire a beneficiilor si de suportare a pierderilor.

l) sediile secundare – sucursale, agenții, reprezentanțe sau alte asemenea unitați fara personalitate juridica -, atunci când se înființeaza odata cu societatea, sau condițiile pentru înființarea lor ulterioara, daca se are în vedere o atare înființare;

m) orice avantaj special acordat, în timpul înființării societății sau pâna la momentul în care societatea este autorizata sa își înceapa activitatea, oricarei persoane care a participat la constituirea societății

ori la tranzacții conducând la acordarea autorizației în cauza, precum și identitatea beneficiarilor în cauza;

n) quantumul total sau estimativ al cheltuielilor de constituire;

o) modul de dizolvare și lichidare a societății.

Statutul societății pe acțiuni va fi actul care dezvoltă prevederile contractului în ceea ce privește organizarea și funcționarea societății pe acțiuni, în special.

Societatea pe acțiuni se constituie potrivit regulilor generale analizate, formalitățile fiind în esența aceleasi pentru constituirea simultana, ca si pentru constituirea prin subscripție publica.

Societatea pe acțiuni devine persoana juridica din momentul înmatricularii la Registrul Comerțului (art. 41 alin. 1).

2. Funcționarea societății pe acțiuni. Sisteme de administrare

Organul de deliberare si decizie al societății pe acțiuni este adunarea generala a acționarilor. Aducerea la îndeplinire a hotărârilor adunarii si savârsirea de fapte de comerț în numele societății revin administratorilor, iar controlul gestiunii societății pe acțiuni se realizeaza de catre cenzori/auditori financiari, dar si de catre consiliul de supraveghere (în sistem dualist).

Societatea pe acțiuni este administrata, potrivit dispozițiilor Legii nr. 31/1990, de catre unul sau mai mulți administratori, persoane fizice sau persoane juridice, care pot face toate operațiunile cerute pentru aducerea la îndeplinire a obiectului de activitate al societății, afara de restricțiile aratate în actul constitutiv (art. 70 din lege).

În cazul pluralității de administratori, prin actul constitutiv al societății pe acțiuni acționarii trebuie sa aleaga unul din cele doua sisteme de administrare prevazute de lege: sistemul unitar (art. 137 – 1521) sau sistemul dualist (art. 153- 15311) .

Daca societatea pe acțiuni este administrata de un singur administrator, acestuia i se vor aplica dispozițiile legale referitoare la consiliul de administrație care nu presupun pluralitatea de administratori (art. 137 alin. 3).

Sistemul unitar de administrare. În acest sistem administratorii sunt desemnați prin actul constitutiv sau prin hotărârea adunarii generale a acționarilor, luata în condițiile de cvorum si majoritate cerute de lege pentru adunarea ordinara. Daca se desemneaza mai mulți administratori, numarul acestora trebuie sa fie întotdeauna impar. Nu este exclus sa fie numit si un singur administrator, cu excepția societăților pe acțiuni ale caror situații financiare anuale fac obiectul unei obligații legale de auditare care sunt administrate de cel puțin 3 administratori.

Acționarii si membrii actuali ai consiliului de administrație vor nominaliza candidații pentru funcția de administrator, în condițiile legii.

Potrivit art. 137¹ alin. 3, în cazul societăților pe acțiuni calitatea de administrator este incompatibila cu cea de salariat al societății. Daca administratorii au fost desemnați dintre salariații societății, contractul individual de munca se suspenda pe perioada mandatului de administrator.

Administratorii astfel desemnați vor lucra împreuna, în cadrul consiliului de administrație, care se întruneste cel puțin o data la 3 luni. Consiliul de administrație poate fi convocat de catre presedintele consiliului, care stabileste ordinea de zi. Convocarea poate fi facuta si la solicitarea motivata a doi dintre administratori sau a directorului general.

Consiliul de administrație este însărcinat cu îndeplinirea actelor necesare si utile legate de realizarea obiectului de activitate si are urmatoarele competențe de baza:

- stabilirea direcțiilor principale de activitate si de dezvoltare a societății;
- stabilirea sistemului contabil si de control financiar si aprobarea planificarii financiare;
- numirea si revocarea directorilor si stabilirea remunerației lor;
- supravegherea activității directorilor;
- pregatirea raportului anual, organizarea sedințelor adunarii generale a acționarilor si aducerea la îndeplinire a hotărârilor acesteia;
- introducerea cererii pentru declansarea procedurii insolvenței, potrivit Legii nr. 85/2014;
- alte atribuții delegate de adunarea generala, în temeiul art. 114 (mutarea sediului societății, schimbarea obiectului secundar de activitate al societății, înființarea sau desființarea sediilor secundare ale societății, majorarea capitalului social).

Consiliul de administrație poate delega o parte din aceste atribuții catre directori, cu excepția competențelor de baza si a atribuțiilor delegate consiliului de catre adunarea generala potrivit art. 114. Directorii sunt desemnați dintre administratori sau din afara membrilor consiliului de administrație (art. 143 alin. 2).

De asemenea, conducerea societății poate fi delegată de către consiliul de administrație unuia sau mai multor directori, numind pe unul dintre ei director general. Director general al societății poate fi și președintele consiliului de administrație. Potrivit legii, dacă situația financiară a societății pe acțiuni este supusă obligației de auditare, delegarea conducerii societății este obligatorie (art. 143 alin. 4). Directorii sunt responsabili cu luarea tuturor măsurilor aferente conducerii societății, în limitele obiectului de activitate.

Consiliul de administrație reprezintă societatea în raport cu terți și în justiție prin președintele sau (art. 143² alin. 1).

Puterile de reprezentare a societății pot fi delegate unuia sau mai multor administratori, care vor lucra împreună sau separat, conform împuternicirii.

Membrii consiliului de administrație trebuie să-și îndeplinească mandatul cu prudență și diligență, precum și cu loialitate și să pastreze informațiile confidențiale și secretele de afaceri, inclusiv după încetarea funcției, în condițiile stabilite de contract (art. 144¹ alin. 1 și 4).

Remunerația directorilor, obținută în temeiul contractului de mandat, este asimilată din punct de vedere fiscal veniturilor din salarii și se impozitează potrivit legislației în materie.

Răspunderea administratorilor se angajează pentru modul de îndeplinire a atribuțiilor prevăzute de art. 72 și art. 73 din lege, în condițiile analizate. Administratorii mai sunt răspunzători în mod indirect pentru faptele săvârșite de către salariații societății asupra cărora trebuie să exercite supravegherea, precum și pentru faptele săvârșite de către administratorii imediat precedenți (art. 144²). Aceste prevederi au fost de asemenea analizate în capitolul consacrat regulilor generale aplicabile fiecărei forme de societate comercială.

Administratorii sunt răspunzători față de creditorii societății în cazul declansării procedurii insolvenței, în condițiile Legii nr. 85/2014 acești creditorii având posibilitatea intentării unei acțiuni civile în răspundere împotriva administratorilor.

Sistemul dualist de administrare. Dacă prin actul constitutiv, în forma inițială sau prin modificări ulterioare, se decide adoptarea acestui sistem, administrarea societății pe acțiuni se va realiza de către un directorat și de către un consiliu de supraveghere (art. 153).

Sociațiile pe acțiuni care optează pentru sistemul dualist de administrare nu sunt supuse controlului gestiunii de către cenzori, ci de către auditori financiari.

Consiliul de supraveghere este desemnat prin actul constitutiv sau prin hotărârea adunării generale a acționarilor la propunerea acționarilor sau dintre membrii existenți ai consiliului. Consiliul este format dintr-un număr impar de membri (3-11 membri), se întrunește cel puțin o dată la 3 luni, fiind convocat de către președintele consiliului, inclusiv la inițiativa a 2 dintre membrii săi ori ai directoratului (art. 153¹¹). Deciziile vor fi consemnate în procesul-verbal al ședinței, semnat de către președintele de ședință și de un membru al consiliului.

Membrii consiliului de supraveghere nu pot fi concomitenți și membri ai directoratului ori salariați ai societății.

Drepturile și obligațiile membrilor consiliului de supraveghere sunt stabilite conform regulilor de la mandat și ale dispozițiilor Legii nr. 31/1990. În privința acestora se vor aplica, asadar, prevederile art. 144¹, ale art. 144² alin. 1 și 5, ale art. 144³⁻⁴ și ale art. 150.

Consiliul de supraveghere are următoarele atribuții principale:

- exercită controlul permanent asupra conducerii societății de către directorat;
- numește și revocă membrii directoratului;
- verifică conformitatea cu legea, cu actul constitutiv și cu hotărârile adunării generale a operațiunilor de conducere a societății;
- raportează cel puțin o dată pe an adunării generale a acționarilor cu privire la activitatea de supraveghere desfășurată;
- poate convoca, în situații excepționale, justificate de interesul societății, adunarea generală a acționarilor.

Consiliul de supraveghere nu poate exercita atribuții de conducere a societății.

În exercitarea atribuțiilor sale, consiliul de supraveghere poate crea comitete consultative, formate din cel puțin 2 membri ai consiliului, pentru efectuarea de investigații și elaborarea de recomandări pentru consiliu. La societățile pe acțiuni supuse obligației legale de auditare, crearea acestor comitete este obligatorie. Comitetele astfel înființate vor înainta consiliului, în mod regulat, rapoarte cu privire la activitatea lor (art. 153¹⁰ alin. 1 și 4).

Directoratul este desemnat și își exercită atribuțiile sub controlul consiliului de supraveghere (art. 153¹ alin. 2 și art. 153² alin. 1). Membrii directoratului nu pot fi concomitent membri ai consiliului de supraveghere. Directoratul exercită conducerea exclusivă a societății și îndeplinește actele necesare și utile pentru realizarea obiectului de activitate al societății, cu excepția celor rezervate de lege consiliului de supraveghere și adunării generale a acționarilor (art. 153¹). De asemenea, directoratul reprezintă societatea în raporturile cu terții și în justiție.

Membrii directoratului își vor exercita atribuțiile potrivit regulilor de la mandat, dispozițiile prevăzute de lege cu privire la consiliul de administrație fiindu-le aplicabile în mod corespunzător (art. 153² alin. 6).

Administratorii, membrii directoratului și ai consiliului de supraveghere sunt desemnați pe o durată de cel mult 4 ani, în condițiile actului constitutiv, cu excepția primilor membri ai consiliului de administrație și ai consiliului de supraveghere, al căror mandat nu poate depăși 2 ani.

Mandatul trebuie acceptat în mod expres.

Persoanele care nu pot fi fondatori nu pot avea nici calitatea de administratori, directori, membri ai directoratului sau ai consiliului de supraveghere. Aceste condiții legate de onorabilitatea administratorilor au scopul de a proteja siguranța circuitului comercial, nu numai interesele particulare ale asociațiilor. Directorii și membrii directoratului sunt obligați inclusiv să nu facă concurența societății.

Legea nr. 31/1990 limitează cumulul calității de administrator sau de membru al consiliului de supraveghere la cel mult 5 mandate la societăți cu sediul în România. Dacă se încalca aceste prevederi ale legii, administratorul sau acel membru al consiliului de supraveghere trebuie să demisioneze din funcțiile care depășesc cumulul admis, în termen de o lună de la apariția situației de incompatibilitate, în caz contrar pierzând mandatele care depășesc maximumul stabilit de lege, și va răspunde pentru daune.

Remunerația membrilor consiliului de administrație sau ai consiliului de supraveghere este stabilită prin actul constitutiv sau prin hotărârea adunării generale.

Deciziile în cadrul consiliului de administrație, ale directoratului sau ale consiliului de supraveghere se iau în prezența a cel puțin jumătate dintre membri, dacă prin actul constitutiv nu se prevede un număr mai mare și cu votul majorității membrilor prezenți, cu excepția deciziilor privind numirea și revocarea președinților acestor organe, când este nevoie de votul majorității membrilor acestora (art. 153²⁰ alin. 1 și 2).

Actul constitutiv poate prevedea că, în cazuri excepționale, justificate prin urgența situației și prin interesul societății, deciziile consiliului de administrație sau ale directoratului pot fi luate prin votul unanim exprimat în scris al membrilor, fără a fi necesară întrunirea organului respectiv (art. 153²¹ alin. 1). Sunt exceptate deciziile referitoare la situațiile financiare anuale și la capitalul autorizat.

Pentru celelalte drepturi și obligații ale persoanelor însărcinate cu administrarea societății pe acțiuni, inclusiv acțiunea în răspundere, rămân valabile regulile generale expuse deja în capitolul special destinat funcționării societăților comerciale.

3. Acțiunile și obligațiunile emise de societatea pe acțiuni

Acțiunile reprezintă titluri de valoare, care încorporează dreptul proprietarului lor de a fi recunoscut ca acționar și ca titular al unei fracțiuni din capitalului social.

Acțiunile pot fi, în funcție de categoriile de drepturi conferite, ordinare sau preferențiale.

Potrivit legii, acțiunile vor fi nominative.

Acțiunile nominative au în cuprinsul lor înscris numele titularului și domiciliul acestuia. Pot fi emise în forma materială, pe suport de hârtie, sau în formă dematerializată, prin înscriere în registrul acționarilor societății.

Acțiunile preferențiale cu dividend prioritar fără drept de vot se emit în condițiile actului constitutiv și conferă titularului dreptul la un dividend prioritar prelevat asupra beneficiului distribuibil la exercițiului financiar, înaintea oricărei alte prelevări, precum și drepturile recunoscute titularilor de acțiuni ordinare, inclusiv dreptul de a participa la adunarea generală, cu excepția dreptului de vot. În schimb, titularii acestor acțiuni pot constitui adunarea specială, pe probleme specifice.

Acțiunile pot fi emise cu respectarea următoarelor condiții:

- 1) acțiunile se pot emite numai după înmatricularea societății (art. 93 alin. 2 lit. b);
- 2) societatea nu poate emite acțiuni mai mici decât valoarea nominală stabilită de lege (art. 93 alin. 1);
- 3) nu pot fi emise noi acțiuni în vederea majorării capitalului social mai înainte de a fi achitate complet cele din emisiunea precedentă (art. 92 alin. 3);
- 4) acțiunile emise de societățile pe acțiuni, prin oferta publică de valori mobiliare, sunt reglementate de Legea nr. 297/2004 privind piața de capital.

Acțiunile emise de societățile pe acțiuni conferă titularilor anumite drepturi. Astfel, acționarii au dreptul de a participa și de a vota în adunarea generală – cu restricțiile arătate în privința titularilor de acțiuni preferențiale -, dreptul de a fi informați de către administratori cu privire la activitatea societății și la gestiunea acesteia, dreptul de a primi dividende și dreptul asupra unei părți corespunzătoare cu participarea la capital în cazul lichidării societății (dacă se înregistrează un activ net distribuibil acționarilor).

Acțiunile pot fi transmise între acționari sau către persoane din afara societății, în condițiile legii și ale actului constitutiv. Astfel, legea limitează dobândirea de către societate a propriilor acțiuni, iar prin voința acționarilor, pot fi prevăzute clauze de agreement sau clauze de preemțiune.

Dreptul de proprietate asupra acțiunilor nominative emise în formă materială se transmite prin declarație făcută în registrul acționarilor și prin mențiunea făcută pe titlu, semnată de către cedent și de cesionar, personal sau prin mandatar.

Dacă acțiunile în formă dematerializată sunt tranzacționate pe o piață reglementată sau printr-un sistem alternativ de tranzacționare, vor fi aplicate prevederile referitoare la piața de capital.

Subscriitorii și cesionarii ulteriori sunt răspunzători solidar de plată acțiunilor timp de 3 ani, de la data când s-a menționat transmiterea acțiunilor (art. 98 alin. 3).

Acțiunile pot face obiectul garanției reale mobiliare sau pot fi grevate de un drept de uzufruct, situație în care uzufructuarul exercită dreptul de vot în adunarea generală ordinară, iar nudul proprietar – în adunarea generală extraordinară (art. 124 alin. 1).

Dobândirea propriilor acțiuni de către societate nu este permisă, potrivit art. 103 din lege.

Obligațiunile emise de societate. În cazul în care societatea pe acțiuni are nevoie de capital la un moment dat poate apela la o instituție de credit, poate decide majorarea capitalului social sau poate emite obligațiuni.

Obligațiunile sunt titluri de valoare, din categoria titlurilor de credit, emise de către societate în schimbul sumelor de bani împrumutate, care încorporează îndatorirea societății de a rambursa aceste sume și de a plăti dobânzile aferente.

Obligațiunile pot fi nominative și se transmit prin cesiune sau la purtător, când se transmit prin simplă tradițiune.

Obligațiunile pot fi emise ca urmare a hotărârii adunării generale extraordinare, luată în condițiile prevăzute de art. 115.

Valoarea nominală a unei obligațiuni nu poate fi mai mică de 2,5 lei (art. 167 din lege).

Obligațiunile din aceeași emisiune trebuie să fie de valoare egală, acordând deținătorilor drepturi egale.

Obligațiunile pot fi emise în forma materială, pe suport de hârtie, sau în forma dematerializată, prin înscriere în cont.

Prospectul de emisiune trebuie să fie accesibil publicului, de exemplu, prin publicare într-un cotidian de difuzare națională, prin publicare în format electronic sau dacă poate fi obținut de orice potențial investitor pe suport de hârtie de la sediul ofertantului sau al intermediarului etc.

Odată publicată, oferta devine obligatorie. La expirarea duratei stabilite, oferta devine caducă.

Nerespectarea dispozițiilor legale referitoare la realitatea, exactitatea și acuratețea informațiilor conținute în prospectul de oferta angajează răspunderea ofertantului, a membrilor consiliului de administrație sau a administratorului unic ori a fondatorilor, în cazul subscripției publice.

Acțiunea în despăgubire poate fi intentată în 6 luni de la cunoașterea deficienței, dar nu mai târziu de 1 an de la închiderea ofertei publice (art. 182).

Subscripția obligațiunilor se va face pe exemplarele prospectului de emisiune, iar valoarea obligațiunilor subscrise trebuie să fie integral varsată.

Obligațiunile se rambursează de către societatea emitentă, de regulă, la scadență. În mod excepțional, rambursarea anticipată poate avea loc prin tragere la sorți, la o sumă superioară valorii lor nominale, stabilită de societate și anunțată public cu cel puțin 15 zile înainte de data tragerii la sorți (art. 176 alin. 1 și 2).

Obligațiunile convertibile pot fi preschimbate în acțiuni, în condițiile stabilite în prospectul de oferta publică.

4. Dizolvarea și lichidarea societății pe acțiuni

Cazurile generale de dizolvare sunt prevăzute de Legea nr. 31/1990 în art. 227 și art. 237, asupra cărora nu mai insistăm.

În afara acestor cazuri de dizolvare prevăzute de lege pentru toate formele de societate comercială, societatea pe acțiuni se dizolvă în trei cazuri speciale:

1) *în situația în care, datorită unor pierderi, activul net al societății s-a diminuat la mai puțin de jumătate din valoarea capitalului social subscris*, consiliul de administrație, respectiv directoratul, trebuie să convoace adunarea generală extraordinară pentru a decide dacă societatea trebuie dizolvată; adunarea poate decide, în loc de dizolvare, reducerea capitalului social în limita pierderilor, cu respectarea prevederilor legate de capitalul social minim.

2) *reducerea valorii activului patrimonial sub minimul legal de 90.000 lei* (art. 10). Potrivit art. 10 alin. 2, cu excepția cazului în care societatea este transformată într-o societate cu altă formă, capitalul social al societăților pe acțiuni nu poate fi redus sub minimul legal decât dacă valoarea sa este adusă la un nivel cel puțin egal cu minimul legal prin adoptarea unei hotărâri de majorare a capitalului social în același timp cu hotărârea de reducere a capitalului.

3) *reducerea numărului de acționari sub limita legală de 2 acționari* (art. 10 alin. 3). În cazul în care societatea are mai puțin de 2 acționari pe o perioadă mai lungă de 9 luni, orice persoană interesată poate solicita instanței dizolvarea societății. Societatea nu va fi dizolvată dacă, până la rămânerea irevocabilă a hotărârii judecătorești de dizolvare, numărul minim de acționari prevăzut de lege este reconstituit.

Societatea pe acțiuni se lichidează în condițiile generale prevăzute de Legea nr. 31/1990, analizate anterior.

Să ne reamintim

Administrarea societăților pe acțiuni se poate realiza în sistem unitar – Consiliu de administrație – sau în sistem dualist – Consiliu de supraveghere și Directorat.

Obligațiunile sunt titluri de valoare, din categoria titlurilor de credit, emise de către societate în schimbul sumelor de bani împrumutate, care încorporează îndatorirea societății de a rambursa aceste sume și de a plăti dobânzile aferente. Obligațiunile pot fi nominative și se transmit prin cesiune sau la purtător, când se transmit prin simpla tradițiune. Valoarea nominală a unei obligațiuni nu poate fi mai mică de 2,5 lei. Obligațiunile pot fi emise în formă materială, pe suport de hârtie, sau în formă dematerializată, prin înscriere în cont.

10.3. Rezumat

Acțiunile pot fi emise cu respectarea următoarelor condiții:

- 1) acțiunile se pot emite numai după înmatricularea societății (art. 93 alin. 2 lit. b);
- 2) societatea nu poate emite acțiuni mai mici decât valoarea nominală stabilită de lege (art. 93 alin. 1);
- 3) nu pot fi emise noi acțiuni în vederea majorării capitalului social mai înainte de a fi achitate complet cele din emisiunea precedentă (art. 92 alin. 3);
- 4) acțiunile emise de societățile pe acțiuni, prin oferta publică de valori mobiliare, sunt reglementate de Legea nr. 297/2004 privind piața de capital.

To do:

Răspundeți la următoarea întrebare: „Care este valoarea minimă a unei acțiuni, conform Legii nr. 31/1990?”

Organul de deliberare și decizie al societății pe acțiuni este adunarea generală a acționarilor. Aducerea la îndeplinire a hotărârilor adunării și săvârșirea de fapte de comerț în numele societății revin administratorilor, iar controlul gestiunii societății pe acțiuni se realizează de către cenzori/auditori financiari, dar și de către consiliul de supraveghere (în sistem dualist).

Sistemul unitar de administrare. În acest sistem administratorii sunt desemnați prin actul constitutiv sau prin hotărârea adunării generale a acționarilor, luată în condițiile de cvorum și majoritate cerute de lege pentru adunarea ordinară. Dacă se desemnează mai mulți administratori, numărul acestora trebuie să fie întotdeauna impar. Nu este exclus să fie numit și un singur administrator, cu excepția societăților pe acțiuni ale căror situații financiare anuale fac obiectul unei obligații legale de auditare care sunt administrate de cel puțin 3 administratori.

Sistemul dualist de administrare. Dacă prin actul constitutiv, în formă inițială sau prin modificări ulterioare, se decide adoptarea acestui sistem, administrarea societății pe acțiuni se va realiza de către un directorat și de către un consiliu de supraveghere (art. 153).

Acțiunile reprezintă titluri de valoare, care încorporează dreptul proprietarului lor de a fi recunoscut ca acționar și ca titular al unei fracțiuni din capitalului social.

Acțiunile pot fi, în funcție de categoriile de drepturi conferite, ordinare sau preferențiale. La rândul lor, acțiunile ordinare, sunt nominative sau la purtător, în funcție de modul de transmitere.

Acționarii stabilesc felul acțiunilor prin actul constitutiv; în caz contrar, acțiunile vor fi nominative.

Obligațiunile sunt titluri de valoare, din categoria titlurilor de credit, emise de către societate în schimbul sumelor de bani împrumutate, care încorporează îndatorirea societății de a rambursa aceste sume și de a plăti dobânzile aferente.

Obligațiunile pot fi nominative și se transmit prin cesiune sau la purtător, când se transmit prin simpla tradițiune.

Societatea pe acțiuni se dizolvă în trei cazuri speciale (în afara cazurilor generale de dizolvare):

- 1) în situația în care, datorita unor pierderi, activul net al societății s-a diminuat la mai puțin de jumătate din valoarea capitalului social subscris,
- 2) reducerea valorii activului patrimonial sub minimul legal de 90.000 lei
- 3) reducerea numărului de acționari sub limita legală de 2 acționari.

10.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Societățile pe acțiuni se pot înființa în următoarele moduri:
 - a) constituire simultană
 - b) constituirea continuată
 - c) constituirea instantanee.
2. La societățile pe acțiuni nu sunt permise:
 - a) aporturile în muncă
 - b) aporturile în natură
 - c) aporturile în numerar.
3. În sistem dualist, societățile pe acțiuni sunt administrate de către:
 - a) Consiliul de Supraveghere
 - b) Consiliul director
 - c) Directorat.
4. Consiliul de administrație se întrunește:
 - a) lunar
 - b) o dată la 3 luni
 - c) o dată la 5 luni.
5. În relațiile cu terții, societatea pe acțiuni administrată în sistem dualist este reprezentată de:
 - a) Consiliul de Supraveghere
 - b) Directorat
 - c) directorul general.
6. Administratorii și membrii Consiliului de Supraveghere nu pot cumula decât cel mult:
 - a) 2 mandate
 - b) 3 mandate
 - c) 5 mandate.
7. Societățile pe acțiuni trebuie să aibă minimum:
 - a) 5 asociați
 - b) 3 asociați
 - c) 2 asociați.
8. Valoarea nominală a unei acțiuni este de:
 - a) 0,1 lei
 - b) 0,2 lei
 - c) 0,3 lei.
9. Dreptul de proprietate cu privire la acțiunile la purtător se transmite prin:
 - a) cesiune
 - b) tradițiune
 - c) notificare.
10. Obligațiunile emise de către societatea pe acțiuni sunt:
 - a) titluri de valoare
 - b) fracțiuni ale capitalului social

c) fracțiuni reprezentând un împrumut.

10.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Support de curs pentru disciplina Drept comercial 1*, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019
3. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
4. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020
5. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020
6. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
7. Codul civil, Legea nr. 31/1990, legislația specială – la zi.

10.6. Temă de control: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați administrarea societăților pe acțiuni”

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 11. Societatea în comandită pe acțiuni

11.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la societatea în comandită pe acțiuni, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale funcționării acesteia.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

11.2. Conținut

1. Constituirea societății în comandita pe acțiuni

Societatea în comandita pe acțiuni poate fi definită ca fiind *acea forma de societate constituită de către două sau mai multe persoane fizice sau juridice prin punerea în comun a unei valori patrimoniale, în schimbul careia dobândesc acțiuni, asocierea vizând savârșirea de activități de producție, comerț sau prestări servicii în scopul repartizării profitului obținut, pentru obligațiile sociale asociației raspunzând diferit – asociații comanditari, în limita aportului, iar asociații comanditați, nelimitat și solidar.*

Constituirea societății în comandita se realizează conform regulilor generale, cu unele aspecte specifice ale actului constitutiv. Astfel, potrivit prevederilor art. 8, actul constitutiv trebuie să prevadă datele de identificare a fondatorilor, cu menționarea asociațiilor comanditați. Asociații pot fi atât persoane fizice, cât și persoane juridice, cu condiția existenței unui asociat comanditar și a unui asociat comanditat. Prin subscrierea capitalului, aceștia vor dobândi calitatea de acționar.

Firma societății în comandita pe acțiuni se compune dintr-o denumire proprie, de natură a o deosebi de firma altor societăți, și va fi însoțită de mențiunea scrisă în întregime „societate în comandita pe acțiuni”. Dacă numele unui asociat comanditar figurează în firma societății, răspunderea acestuia va fi nelimitată și solidară (art. 34).

2. Modalități de constituire

Societatea în comandita pe acțiuni se înființează în aceleași condiții ca și societatea pe acțiuni și în aceleași modalități, prin constituire simultană sau prin subscripție publică.

Formalitățile legate de constituire trebuie să respecte cerințele legate de publicitate și de înmatricularea societății în Registrul Comerțului. Din momentul înmatricularii, societatea dobândește personalitate juridică deplină.

Societatea în comandita pe acțiuni este reglementată de dispozițiile referitoare la societățile pe acțiuni, cu excepția art. 153 – 1551 referitoare la sistemul dualist de administrare.

3. Funcționarea societății în comandita pe acțiuni

Adunările generale ale acționarilor se întrunesc și au atribuțiile prevăzute de lege pentru societățile pe acțiuni.

În calitate de administratori pot fi numiți unul sau mai mulți asociați comanditați (art. 18 alin. 1). Dacă sunt desemnați mai mulți administratori, acestora li se vor aplica dispozițiile legii referitoare la consiliul de administrație.

Asociații comanditați sunt ținuți să respecte prevederile art. 80-83, referitoare la interdicția de a folosi fondurile sau bunurile aparținând societății, fără consimțământul prealabil scris al celorlalți asociați, în folosul propriu sau al altei persoane, precum și la obligația de a nu face concurența societății.

Dacă aportul la capitalul social aparține mai multor persoane, acestea sunt obligate solidar față de societate și trebuie să-și desemneze un reprezentant comun pentru exercitarea drepturilor decurgând din acest aport (art. 83).

Potrivit art. 85 din lege, asociații comanditați sunt obligați nelimitat și solidar pentru operațiunile îndeplinite în numele societății de persoanele care o reprezintă.

Asociații comanditari pot încheia operațiuni în contul societății numai pe baza unei procuri speciale pentru operațiuni determinate, dată de reprezentanții societății și înscrisă în Registrul comerțului. În caz contrar, comanditarul devine răspunzător față de terți nelimitat și solidar, pentru toate obligațiunile societății contractate de la data operațiunii încheiate de el (art. 89).

Administratorii pot fi revocați de adunarea generală a acționarilor, în condițiile de cvorum și majoritate stabilite de lege pentru adunarea generală extraordinară.

Cu aceeași majoritate, adunarea generală poate alege alta persoană în locul administratorului revocat, decedat sau care a încetat exercitarea mandatului său. Numirea trebuie aprobată și de ceilalți administratori, dacă sunt mai mulți (art. 189 alin. 3).

Administratorul revocat ramâne raspunzator fața de terți în mod nelimitat pentru obligațiile pe care le-a contractat în timpul administrației sale, putând exercita acțiunea în regres împotriva societății.

Administratorul desemnat în locul ramos vacant poate fi ales dintre asociații comanditari, deoarece, în temeiul legii, din momentul alegerii, devine asociat comanditat (art. 189 alin. 4).

Asociații comandați, daca au calitatea de administrator, nu pot lua parte la deliberarile adunarilor generale pentru alegerea cenzorilor sau, dupa caz, a auditorului financiar, chiar daca poseda acțiuni ale societății.

4. Dizolvarea si lichidarea societății în comandita pe acțiuni

Cazurile generale de dizolvare prevazute în art. 227 si art. 237 se aplica si societății în comandita pe acțiuni. De asemenea, societatea mai poate fi dizolvata, potrivit art. 229, în cazul în care, datorita falimentului, incapacității, excluderii, retragerii sau decesului unuia dintre asociați, numarul asociaților s-a redus la unul singur, în actul constitutiv nu exista o clauza de continuare cu mostenitorii sau nu exista mostenitori acceptanți, iar asociatul ramos nu decide schimbarea formei de societate.

Să ne reamintim

Societatea în comandita pe acțiuni poate fi definita ca fiind *acea forma de societate constituita de catre doua sau mai multe persoane fizice sau juridice prin punerea în comun a unei valori patrimoniale, în schimbul careia dobândesc acțiuni, asocierea vizând savârsirea de activități de producție, comerț sau prestări servicii în scopul repartizării profitului obținut, pentru obligațiile sociale asociații raspunzând diferit – asociații comanditari, în limita aportului, iar asociații comandați, nelimitat si solidar.*

11.3. Rezumat

Constituirea societății în comandita se realizeaza conform regulilor generale, cu unele aspecte specifice ale actului constitutiv. Astfel, potrivit prevederilor art. 8, actul constitutiv trebuie sa prevada datele de identificare a fondatorilor, cu menționarea asociaților comandați. Asociații pot fi atât persoane fizice, cât si persoane juridice, cu condiția existenței uni asociat comanditar si a unui asociat comanditat. Prin subscrierea capitalului, acestia vor dobândi calitatea de acționar.

Firma societății în comandita pe acțiuni se compune dintr-o denumire proprie, de natura a o deosebi de firma altor societăți, si va fi însoțita de mențiunea scrisa în întregime „societate în comandita pe acțiuni”. Daca numele unui asociat comanditar figureaza în firma societății, raspunderea acestuia va fi nelimitata si solidara (art. 34).

Societatea în comandita pe acțiuni se înființeaza în aceleasi condiții ca si societatea pe acțiuni si în aceleasi modalități, prin constituire simultana sau prin subscripție publica.

Formalitățile legate de constituire trebuie sa respecte cerințele legate de publicitate si de înmatricularea societății în Registrul Comerțului. Din momentul înmatricularii, societatea dobândește personalitate juridica deplina.

Societatea în comandita pe acțiuni este reglementata de dispozițiile referitoare la societățile pe acțiuni, cu excepția art. 153 – 155 referitoare la sistemul dualist de administrare.

11.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Societatea în comandita pe acțiuni se înființează:
 - a) prin subscripție publică
 - b) prin constituire simultană
 - c) prin decizia instanței judecătorești.
2. În cazul pluralității de administratori la societățile în comandita pe acțiuni se înființează:
 - a) Consiliul de Supraveghere
 - b) Directoratul
 - c) Consiliul de administrație.
3. Dreptul de a reprezenta societatea în comandita pe acțiuni aparține:
 - a) asociaților comandați
 - b) asociaților comanditari
 - c) atât asociaților comandați, cât și asociaților comanditari.
4. Capitalul social minim pentru înființarea unei societăți pe acțiuni este:
 - a) de 90.000 lei
 - b) de 200 lei
 - c) cel hotărât de asociați.
5. Asociații unei societăți în comandita pe acțiuni pot fi:
 - a) numai persoane fizice
 - b) numai persoane juridice
 - c) atât persoane fizice, cât și persoane juridice.
6. Numărul minim de acționari la o societate în comandita pe acțiuni este de:
 - a) 1
 - b) 2
 - c) 5.
7. Administratorii societății în comandita pe acțiuni sunt desemnați:
 - a) prin actul constitutiv
 - b) prin hotărârea adunării generale a acționarilor
 - c) prin votul unanim al asociaților.
8. În cazul înlocuirii unui administrator la societatea în comandita pe acțiuni numirea de către adunarea generală a noului administrator trebuie aprobată și de :
 - a) ceilalți administratori
 - b) Consiliul de Supraveghere
 - c) asociații comanditari.
9. Societatea în comandita pe acțiuni se dizolvă dacă singurul asociat comanditar este:
 - a) supus procedurii insolvenței
 - b) condamnat penal
 - c) asociat la o altă societate în comandita pe acțiuni.
10. Verificarea gestiunii societății în comandita pe acțiuni este efectuată de către:
 - a) cenzori
 - b) auditori
 - c) asociații comandați.

11.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 1*, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019
3. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
4. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020
5. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020
6. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
7. Codul civil, Legea nr. 31/1990, legislația specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 12. Societatea în nume colectiv

12.1. Introducere

În cuprinsul acestui capitol sunt prezentate cunoștințele referitoare la societatea în nume colectiv, precum și conceptele, principiile și legitățile fundamentale ale funcționării acesteia.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

12.2. Conținut

1. Constituirea societății în nume colectiv

Societatea în nume colectiv este acea forma de societate constituită printr-un contract de societate de către două sau mai multe persoane pe baza deplinei încrederi și în scopul desfășurării unei activități comerciale generatoare de profit, obligațiile sociale fiind garantate cu patrimoniul societății și, în subsidiar, cu răspunderea nelimitată și solidară a asociaților.

Societatea în nume colectiv se înființează printr-un contract de societate, denumit act constitutiv, în condițiile prevăzute de lege pentru înființarea societăților comerciale.

Contractul de societate în nume colectiv se încheie în forma autentică, potrivit prevederilor art. 5 alin. 6 și prezintă unele particularități. Astfel, în calitate de asociați pot semna actul constitutiv

atât persoane fizice, cât și persoane juridice. Deoarece legea nu distinge și se referă generic la „asociați” (art. 3 alin. 2, art. 5 alin. 6 și art. 7), putem desprinde concluzia participării ca asociate la societatea în nume colectiv și a societăților comerciale, indiferent de forma de organizare. Aceste societăți vor avea, ca și asociații persoane fizice, o răspundere nelimitată și solidară, fără ca prin aceasta să se modifice răspunderea asociaților persoane fizice care compun societățile în cauză. Acești asociați vor avea răspunderea reglementată de lege pentru forma de societate din care fac parte. Potrivit art. 7, actul constitutiv al societății în nume colectiv trebuie să prevadă denumirea sau firma societății. Firma este numele sau, după caz, denumirea sub care un comerciant își exercită comerțul și sub care semnează; firma unei societăți în nume colectiv trebuie să cuprindă numele a cel puțin unuia dintre asociați, cu mențiunea „societate în nume colectiv”, scrisă în întregime; dacă numele unei persoane straine de societate figurează, cu consimțământul său, în firma unei societăți în nume colectiv, aceasta devine răspunzătoare nelimitat și solidar de toate obligațiile societății.

Contractul de societate trebuie să arate, de asemenea, capitalul social, cu menționarea aportului fiecărui asociat, în numerar sau în natură, valoarea aportului în natură și modul evaluării.

Deoarece legea nu stabilește un plafon minim al capitalului social, în cazul societății în nume colectiv această valoare va fi stabilită potrivit voinței asociaților.

În privința aporturilor asociaților, legea nu cuprinde restricții, aporturile putând fi atât în numerar – obligatorii la toate formele de societate -, în natură sau în industrie. Aportul în industrie este permis și chiar necesar în considerarea calităților personale ale fiecărui asociat.

Aporturile în creanțe determină obligarea asociatului până în momentul în care societatea va obține plata sumei pentru care au fost aduse (art. 84).

Capitalul social se divide în părți de interes, care nu sunt titluri negociabile, fiind similare mai degrabă părților sociale, și care pot fi cesionate în condiții speciale.

Răspunderea nelimitată și solidară a asociaților rezultă din lege, nu din prevederile actului constitutiv. Astfel, în temeiul art. 3 alin. 2, creditorii societății se vor îndrepta mai întâi împotriva acesteia pentru obligațiile ei și, numai dacă societatea nu le plătește în termen de cel mult 15 zile de la data punerii în întârziere, se vor putea îndrepta împotriva acestor asociați. Însă, dacă există deja o hotărârea judecătorească împotriva societății, în temeiul art. 85 alin. 2, aceasta va fi opozabilă fiecărui asociat. Asociații răspund în aceste condiții cu toate bunurile lor mobile și imobile, prezente și viitoare.

2. Formarea voinței sociale, administrarea și controlul gestiunii în societatea în nume colectiv

Voința societății se exprimă prin intermediul asociaților, dar Legea nr. 31/1990 nu reglementează în privința acestor societăți o adunare generală. Potrivit art. 77 alin. 1, hotărârile privind viața societății sunt luate de către asociații care reprezintă majoritatea absolută a capitalului social.

Dacă sunt îndeplinite condițiile de majoritate, asociații pot hotărâ în următoarele probleme:

- numirea administratorilor, stabilirea puterilor acestora, a duratei însărcinării și a remunerației acestora, dacă prin actul constitutiv nu se prevede altfel;
- revocarea administratorilor sau limitarea puterilor acestora, cu excepția cazului în care administratorii au fost numiți prin actul constitutiv;
- soluționarea divergențelor ivite în exercitarea mandatului administratorilor, conform art. 76 alin. 1 și art. 78 alin. 2;
- aprobarea situației financiare anuale (art. 86 alin. 1);
- introducerea acțiunii în răspunderea administratorilor.

Hotărârile care implică modificarea actului constitutiv se vor lua cu unanimitatea voturilor asociaților.

Asociații, care se afla într-o stare de conflict de interese față de societate, nu pot participa la deliberări și nu pot vota în temeiul părților de interes deținute sub sancțiunea plății de despăgubiri (art. 79).

Votul asociațiilor la societatea în nume colectiv se exprima, în condițiile actului constitutiv, de regula proporțional cu părțile de interes deținute. Se vor aplica în aceasta privință dispozițiile legale referitoare la societatea cu răspundere limitată. În mod similar, hotărârile asociațiilor pot fi anulate de către instanța de judecată, la cererea unuia dintre asociați.

Administrarea societății în nume colectiv se realizează de către unul sau mai mulți administratori, asociați sau neasociați, persoane fizice sau persoane juridice.

Administratorii pot fi desemnați prin actul constitutiv, în condițiile art. 7, sau prin hotărârea asociațiilor, conform art. 77, luată cu majoritate absolută de voturi.

Dacă sunt mai mulți administratori, dreptul de a reprezenta societatea aparține fiecăruia dintre ei, în afara de stipulație contrară în actul constitutiv (art. 75).

Modul de lucru este cel stabilit tot prin actul constitutiv: dacă actul constitutiv prevede că administratorii trebuie să lucreze împreună, deciziile se vor lua în unanimitate, în cazul unor divergențe urmând a hotărî asociații care dețin majoritatea absolută a capitalului social; actele urgente pot fi îndeplinite de către un singur administrator, cu înștiințarea celorlalți, pentru evitarea producerii unei pagube; dacă actul constitutiv nu prevede modul de lucru, fiecare administrator poate lucra individual; pentru operațiunile care depășesc limitele obișnuite ale comerțului este necesară înștiințarea prealabilă a celorlalți administratori, iar dacă se înregistrează o opoziție, aceasta va fi soluționată de către asociații care dețin majoritatea capitalului social (art. 76 – 78 din lege).

Obligațiile și răspunderea administratorilor sunt reglementate de regulile de la mandat și de dispozițiile speciale ale Legii nr. 31/1990.

Controlul gestiunii societății se realizează de către asociați, fiecare având dreptul de control asupra activității economico-financiare a societății dacă nu exercită concomitent și atribuțiile de administrator (art. 199 alin. 5).

3. Cesiunea părților de interes ale asociațiilor

Părțile de interes sunt fracțiuni ale capitalului social al societății în nume colectiv, dobândite de către asociați în schimbul efectuării aporturilor. Potrivit art. 87, cesiunea aportului de capital social este posibilă dacă a fost permisă prin actul constitutiv. Datorită caracterului *intuitus personae* al societății în nume colectiv, cesiunea este admisă în condiții restrictive, stabilite prin voința asociațiilor.

Deoarece Legea nr. 31/1990 nu reglementează cesiunea părții de interes, aceasta va fi asimilată cesiunii de creanță, careia i se aplică dreptul comun în materie, și anume prevederile Codului civil.

Astfel, contractul de cesiune, încheiat în formă autentică datorită necesității înregistrării cesiunii la Registrul Comerțului, trebuie notificat societății. Notificarea este necesară deoarece asociații sunt îndreptați să cunoască persoana cesionarului care va fi asociat al societății în locul cedentului, luând locul acestuia.

Încheierea contractului trebuie însoțită de remiterea titlului, iar din momentul înregistrării la Registrul Comerțului va produce efecte față de terți.

Potrivit legii, cesiunea nu-l liberează pe asociatul cedent de ceea ce mai datorează societății din aportul său de capital, deoarece, în limita capitalului social subscris, asociatul devine debitor față de societate.

Fața de terți, cedentul are o poziție similară cu cea a asociatului exclus sau retras din societate, deoarece rămâne obligat față de terți pentru operațiunile asumate de către societate până în momentul cesiunii și până la terminarea acestora (art. 87 alin. 3 și art. 225).

4. Retragerea și excluderea asociațiilor din societate

Legea nr. 31/1990 prevede, în art. 226, că retragerea asociatului din societatea în nume colectiv este posibilă:

- a) în cazurile prevăzute în actul constitutiv;
- b) cu acordul tuturor celorlalți asociați;
- c) în lipsa unor prevederi în actul constitutiv sau când nu se realizează acordul unanim, asociatul se poate retrage pentru motive temeinice, în baza unei hotărâri a tribunalului, supusă numai recursului,

în termen de 15 zile de la comunicare; cu aceeași ocazie instanța se va pronunța și asupra structurii capitalului social corespunzătoare participării fiecărui asociat.

Daca, în urma retragerii unui asociat din societate, rămâne un singur asociat, dizolvarea societății poate fi evitată numai dacă asociatul rămas hotărăște schimbarea formei de societate în societate cu răspundere limitată cu asociat unic.

Drepturile asociatului retras se stabilesc prin acordul asociaților, la nevoie cu ajutorul unui expert, în caz de divergențe urmând a decide instanța de judecată (art. 226 alin. 3).

Datorită specificului societății în nume colectiv, asociații au prin lege o serie de obligații și, corelativ acestora, societatea le conferă drepturi specifice. Astfel, potrivit art. 65 alin. 2, asociatul este obligat să verse capitalul social subscris la data stabilită în contract, sub sancțiunea plății de dobânzi pentru întârziere, dacă aportul neefectuat este în numerar. De asemenea, asociații sunt obligați să nu aducă atingere patrimoniului societății, în sensul de a nu-l folosi în interes propriu, în caz contrar beneficiile obținute urmând a se restitui societății, iar dacă s-a cauzat un prejudiciu, se vor plăti despăgubiri (art. 80). Asociații sunt obligați și să nu facă acte de concurență societății, prin operațiuni în nume propriu sau în contul altei persoane în cadrul unor societăți concurente sau având același obiect de activitate, fără consimțământul prealabil al celorlalți asociați (art. 82).

Drepturile de care beneficiază asociații la societățile în nume colectiv sunt drepturi derivând din calitatea de asociat, dar și drepturi rezultând din caracterul *intuitu personae* al asocierii (dreptul de a participa la luarea deciziilor și de a vota în acest sens, dreptul la o cota parte din beneficii – în condițiile actului constitutiv, dreptul de a folosi fonduri ce aparțin societății pentru cheltuieli făcute sau care se vor face în interesul societății (art. 81 alin. 1 și 2) ori pentru cheltuieli particulare, cu acordul asociaților (art. 81 alin. 3); ca efect al dizolvării și lichidării, asociaților li se restituie contravaloarea aporturilor).

Asadar, asociații societății în nume colectiv pot fi excluși din societate pentru faptele prevăzute de art. 222 alin. 1, prin hotărâre judecătorească pronunțată la cererea societății sau a oricărui asociat, și anume dacă:

- a) asociatul, pus în întârziere, nu efectuează aportul la care s-a obligat;
- b) asociatul cu răspundere nelimitată este în stare de faliment sau a devenit legalmente incapabil;
- c) asociatul cu răspundere nelimitată se amestecă fără drept în administrație ori contravine dispozițiilor art. 80 și 82 (care prevăd condițiile în care asociații pot folosi fondurile aparținând societății);
- d) asociatul administrator comite fraudă în dauna societății sau se serveste de semnatura socială sau de capitalul social în folosul său sau al altora.

Excluderea nu exonerează răspunderea asociatului pentru pierderile înregistrate de societate până la momentul hotărârii judecătorești definitive și da dreptul la beneficii a caror repartizare se va face conform prevederilor actului constitutiv (art. 224-225).

Dispoziitivul hotărârii de excludere se publică în Monitorul Oficial, iar hotărârea judecătorească se menționează la Registrul Comerțului pentru opozabilitate față de terți.

Dacă prin excludere societatea rămâne cu un singur asociat, societatea nu va fi dizolvată dacă asociatul rămas decide schimbarea formei juridice a societății în societate cu răspundere limitată cu asociat unic.

5. Dizolvarea și lichidarea societății în nume colectiv

Cazurile generale de dizolvare sunt cele prevăzute de art. 227 și art. 237 din Legea nr. 31/1990.

Potrivit art. 229, societățile în nume colectiv se dizolvă prin falimentul, incapacitatea, excluderea, retragerea sau decesul unuia dintre asociați, când, datorită acestor cauze, numărul asociaților s-a redus la unul singur, iar acesta din urmă nu decide schimbarea formei de societate în societate cu răspundere limitată cu asociat unic sau când există în actul constitutiv o clauză de continuare a activității cu mostenitorii.

Dacă un asociat decedează și nu există o convenție contrară, societatea trebuie să plătească mostenitorilor partea ce li se cuvine, conform ultimului bilanț aprobat, în termen de 3 luni de la

notificarea decesului asociatului. Mostenitorii si asociații pot decide ca împreuna sa continue activitatea, situație în care nu se mai datoreaza aceste sume. Mostenitorii vor ramâne raspunzatori pâna la publicarea schimbarilor intervenite, în condițiile art. 224 din lege.

Dizolvarea societăților în nume colectiv datorita reducerii numarului de asociați trebuie publicata în Monitorul Oficial si menționata la Registrul Comerțului.

Lichidarea societății în nume colectiv se efectueaza potrivit regulilor generale deja prezentate si potrivit dispozițiilor speciale ale Legii nr. 31/1990.

Astfel, conform art. 262, numirea lichidatorilor în societatea în nume colectiv va fi facuta prin votul unanim al asociaților daca actul constitutiv nu prevede altfel. În cazul în care exista opoziții, numirea lichidatorilor se va face prin hotarâre judecatoreasca, la cererea oricarui asociat sau a oricarui administrator. Hotarârea judecatoreasca de numire a lichidatorilor poate fi atacata cu recurs în termen de 15 zile de la pronunțare.

Lichidarea se finalizeaza cu întocmirea situației financiare si a proiectului de repartizare de catre lichidatori. Situația financiara a societății se va înregistra si publica pe pagina de internet a Registrului Comerțului.

Publicitatea asigura dreptul de opoziție al asociaților nemulțumiți de modul de repartizare a activului net, acestia putând exercita aceasta cale de atac în termen de 15 zile de la publicare. Pentru soluționarea opoziției, problemele legate de lichidare vor fi separate de cele ale repartizării, față de care lichidatorii pot ramâne straini (art. 263 alin. 3), deoarece repartizarea activului net se realizeaza în condițiile actului constitutiv sau prin hotarârea asociaților.

Dupa expirarea termenului de efectuare a opoziției sau dupa ramânerea irevocabila a hotarârii prin care s-a soluționat opoziția, lichidatorii vor fi eliberați de raspunderea ce le revine ca urmare a aprobarii situației financiare de lichidare si repartizare în acest mod.

Să ne reamintim

Asociații se pot retrage din societatea în nume colectiv în cazurile prevazute în actul constitutiv, cu acordul tuturor celorlalți asociați sau, în lipsa unor prevederi în actul constitutiv ori când nu se realizeaza acordul unanim, asociatul se poate retrage pentru motive temeinice, în baza unei hotarâri a tribunalului.

Asociații pot fi exclusi din societatea în nume colectiv daca, pusi în întârziere, nu efectueaza aportul la care s-au obligat, daca asociatul cu raspundere nelimitata este în stare de faliment sau a devenit legalmente incapabil, daca asociatul cu raspundere nelimitata se amesteca fara drept în administrație ori contravine dispozițiilor art. 80 si 82 (care prevad condițiile în care asociații pot folosi fondurile aparținând societății) ori în situația în care asociatul administrator comite fraudă în dauna societății sau se serveste de semnatura sociala sau de capitalul social în folosul sau sau al altora.

12.3. Rezumat

În timp ce la societatea cu raspundere limitata asociații raspund pentru obligațiile sociale în limita aportului lor, la societatea în nume colectiv raspunderea este nelimitata si solidara.

În cazul societății în nume colectiv, deciziile se iau de catre asociați, cu respectarea principiului majorității, întrucât nu exista o adunare a asociaților.

Retragerea si excluderea asociaților din aceste societăți se realizeaza în condiții specifice, având în vedere caracterul intuitu persoane al asocierii.

Dizolvarea si lichidarea au loc în cazurile generale prevazute de lege pentru toate formele de societate, precum si în situații special reglementate pentru aceste forme de societăți.

12.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Societatea în nume colectiv face parte din categoria:
 - a) societăților de persoane
 - b) societăților de capitaluri
 - c) societăților cu caracter mixt.
2. Numarul minim de asociați pentru înființarea unei societăți în nume colectiv este de :
 - a) 1
 - b) 2
 - c) 3 sau mai mulți.
3. Asociații societății în nume colectiv pot fi:
 - a) numai persoane fizice
 - b) numai persoane juridice
 - c) persoane fizice si/sau juridice.
4. Actul constitutiv al societății în nume colectiv se încheie:
 - a) în forma autentica
 - b) în forma înscrisului sub semnatura privata
 - c) în forma stabilita de asociați.
5. Capitalul social minim al societății în nume colectiv este de:
 - a) 200 lei
 - b) cel stabilit de asociați
 - c) 25.000 lei.
6. Aporturile la constituirea societății pot fi:
 - a) în natura
 - b) în numerar
 - c) în industrie.
7. Asociații unei societăți în nume colectiv raspund:
 - a) nelimitat si solidar
 - b) limitat la valoarea aportului
 - c) conjunct.
8. Controlul gestiunii societății în nume colectiv se realizeaza de catre:
 - a) fiecare dintre asociați
 - b) experți contabili
 - c) cenzori.
9. Retragerea asociaților din societatea în nume colectiv se face:
 - a) cu acordul unanim al asociaților
 - b) cu acordul instanței de judecata, indiferent de motiv
 - c) prin voința unilaterală a asociaților.
10. Drepturile cuvenite asociatului retras din societatea în nume colectiv se stabilesc:
 - a) prin hotărârea instanței de judecata
 - b) de catre asociați
 - c) prin actul constitutiv.

12.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 1*, bibliotecă electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019
3. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
4. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020
5. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020
6. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
7. Codul civil, Legea nr. 31/1990, legislația specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 13. Societatea în comandită simplă

13.1. Introducere

În această unitate de învățare sunt prezentate regulile speciale privind înființarea și funcționarea aplicabile societății în comandita simplă.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

13.2. Conținut

1. Constituirea societății în comandita simplă

Societatea în comandita simplă este o entitate constituită pe baza deplinei încrederi existente între asociați (persoane fizice și/sau juridice) și care beneficiază de personalitate juridică, în cadrul asocierii răspunderea asociaților comanditari fiind în limita aportului, iar răspunderea asociaților comandați fiind nelimitată și solidară, iar capitalul social se divide în părți de interes.

Societatea în comandita simplă se constituie pe baza actului constitutiv, noțiune prin care desemnăm contractul de societate.

Actul constitutiv al societății în comandita simpla trebuie sa cuprinda elementele obligatorii prevazute de Legea nr. 31/1990 în art. 7 si trebuie încheiat în forma autentica.

Referindu-se la asociați, art. 7 din lege prevede ca actul constitutiv trebuie sa cuprinda datele de identificare ale asociaților comanditari si comanditați.

Asadar, asociații pot fi persoane fizice sau persoane juridice si, deoarece legea nu precizeaza un numar minim de asociați, putem interpreta dispozițiile art. 7 în sensul existenței a cel puțin doi asociați – un asociat comanditar si un asociat comanditat.

Firma unei societăți în comandita simpla trebuie sa cuprinda numele a cel puțin unuia dintre asociații comanditați, cu mențiunea „societate în comandita”, scrisa în întregime. Daca numele unei persoane straine de societate figureaza, cu consimțământul sau, în firma unei societăți în comandita simpla, aceasta devine raspunzatoare nelimitat si solidar de toate obligațiile societății. Aceeasi regula se va aplica si comanditarului al carui nume figureaza în firma societății în comandita simpla.

Societatea în comandita simpla se înființeaza cu respectarea condițiilor generale obligatorii pentru toate formele de societate comerciala si dobândește personalitate juridica din momentul înmatricularii în Registrul Comerțului.

2. Formarea voinței sociale, administrarea si controlul gestiunii în societatea în comandita simpla

În privința modului de luare a deciziilor, ca si la societatea în nume colectiv, legea nu reglementeaza în privința societății în comandita simpla o adunare generala a asociaților.

Deciziile cu privire la activitatea societății se iau de catre toți asociații, comanditați si comanditari. Asociații vor decide cu majoritate absoluta a capitalului social în privința alegerii si revocarii administratorilor, cu excepția acelor administratori numiți prin actul constitutiv, fixarea puterilor si a remunerației acestora, rezolvarea divergențelor ivite între administratori (art.77), aprobarea situației financiare (art. 86) si exercitarea acțiunii în raspundere a administratorilor (art. 86).

Unanimitatea voturilor este necesara pentru modificarea actului constitutiv.

Potrivit art. 79, asociatul care are într-o anumita operațiune interese contrare față de cele ale societății – fie în nume propriu, fie în numele altei persoane – trebuie sa se abțină de la deliberari si de la exercitarea dreptului de vot cu privire la aceasta operațiune.

Votul asociaților se exercita potrivit principiului general al cotei de participare la formarea capitalului social, daca prin actul constitutiv nu se prevede altfel.

Deciziile asociaților care sunt nelegale sau contravin actului constitutiv pot face obiectul acțiunii în anulare, adresata instanței judecatoresti de catre oricare dintre asociați care au lipsit sau au votat împotriva respectivei hotărâri.

Administrarea societății în comandita simpla se realizeaza de catre unul sau mai mulți asociați comanditați. Asociații comanditați sunt singurii împuterniciți sa reprezinte societatea în raporturile cu terții datorita raspunderii nelimitate si solidare pentru obligațiile asumate de catre societate. Aceasta prevedere este o masura de protecție acordata de lege terților. Dreptul de a reprezenta societatea aparține fiecarui administrator, daca prin actul constitutiv nu se prevede altfel (art. 75).

Daca prin contractul de societate au fost desemnați mai mulți administratori care sa lucreze împreuna, deciziile acestora trebuie luate în unanimitate, iar daca exista divergențe, vor decide asociații care dețin majoritatea absoluta a capitalului social (art. 76 alin. 1).

Administratorii sunt obligați sa lucreze în limitele mandatului conferit prin actul constitutiv sau prin hotărârea asociaților.

Comanditarii pot încheia anumite operațiuni determinate în contul societății numai în baza unei procuri speciale, data de reprezentanții societății si înscrisa la Registrul Comerțului (art. 89).

Actele încheiate cu depasirea limitelor împuternicirii sau în lipsa acesteia îi vor obliga pe comanditarii respectivi față de terți în mod nelimitat si solidar.

Controlul gestiunii societății în comandita simpla se efectueaza de catre asociații care nu au si calitatea de administrator. Acest drept aparține si asociaților comanditari, deoarece, potrivit

prevederilor art. 89 alin. 2 și 3, comanditarii pot face acte de supraveghere și au dreptul de a obține o copie a situațiilor financiare anuale, de a verifica registrele contabile și documentele justificative.

Asociații comanditari pot îndeplini și funcții în administrația internă a societății, cu condiția să nu-și depășească atribuțiile intrând în raporturi juridice cu terții.

Asociații comandați beneficiază de anumite drepturi speciale, prevăzute de lege. Astfel, au dreptul de a folosi fonduri aparținând societății în folosul său sau al altei persoane, cu consimțământul prealabil și scris al celorlalți asociați (art. 80-81). Asociatul care preia din fondurile societății mai mult decât suma fixată va răspunde pentru daune.

Totodată, asociații comandați sunt obligați să nu ia parte, ca asociați cu răspundere nelimitată, în alte societăți concurente sau cu același obiect de activitate și să nu facă operațiuni comerciale, în același tip de comerț sau în altul asemănător, în nume propriu sau al altei persoane, fără consimțământul prealabil al asociaților (art. 82).

Asociații societăților în comandita simplă sunt obligați, ca prin actele lor, să nu aducă atingere patrimoniului societății.

Obligațiile sociale asumate sunt garantate cu patrimoniul social și cu răspunderea nelimitată și solidară a asociaților comandați; asociații comanditari răspund în limita aportului.

Răspunderea asociaților comandați are adesea un caracter subsidiar; creditorii sociali vor urmări în primul rând societatea, și numai în cazul în care nu-și satisfac astfel creanțele se pot îndrepta și împotriva asociaților comandați, hotărârea judecătorească obținută împotriva societății fiindu-le opozabilă în temeiul art. 85 alin. 2 din lege.

3. Cesiunea părților de interes

Se realizează în aceleași condiții ca și la societățile în nume colectiv, fiind necesar în acest scop consimțământul prealabil al asociaților, fie prin actul constitutiv, fie printr-o decizie luată cu unanimitate de voturi (art. 87 din lege).

Cedentul va rămâne în continuare obligat față de societate pentru efectuarea varsamentelor.

Față de terți cedentul va fi răspunzător în condițiile art. 225, pentru operațiunile efectuate de societate sau în curs de efectuare în momentul cesiunii.

Regulile generale referitoare la cesiune se vor aplica și acestui tip de societăți.

4. Retragera și excluderea asociatului din societatea în comandita simplă are loc în condițiile art. 226 și, respectiv, ale art. 226 din Legea nr. 31/1990, așa cum au fost analizate anterior pentru societatea în nume colectiv.

5. Dizolvarea și lichidarea societății în comandita simplă

În afara cauzelor generale prevăzute de art. 227 pentru dizolvarea oricărei forme de societate comercială, societatea în comandita simplă se dizolvă, potrivit art. 229, în cazul falimentului, incapacității, excluderii, retragerii sau decesului singurului asociat comandat sau comanditar.

Societatea nu se dizolvă dacă în actul constituit există o clauză de continuare cu moștenitorii acceptanți sau dacă asociatul rămas decide schimbarea formei societății în societate cu răspundere limitată cu asociat unic.

Lichidarea societății în comandita simplă se face cu respectarea condițiilor generale, dar și a prevederilor specifice acestei forme de societate (art. 262-263).

Să ne reamintim

Societatea în comandita simplă este o entitate constituită pe baza deplinei încrederi existente între asociați (persoane fizice și/sau juridice) și care beneficiază de personalitate juridică, în cadrul asocierii răspunderea asociaților comanditari fiind în limita aportului, iar răspunderea asociaților comandați fiind nelimitată și solidară, iar capitalul social se divide în părți de interes.

13.3. Rezumat

Actul constitutiv al societății în comandita simplă trebuie să cuprindă elementele obligatorii prevăzute de Legea nr. 31/1990 în art. 7 și trebuie încheiat în formă autentică. Referindu-se la asociați, art. 7 din lege prevede că actul constitutiv trebuie să cuprindă datele de identificare ale asociaților comanditari și comandați.

În privința modului de luare a deciziilor, ca și la societatea în nume colectiv, legea nu reglementează în privința societății în comandita simplă o adunare generală a asociaților.

Administrarea societății în comandita simplă se realizează de către unul sau mai mulți asociați comandați.

Controlul gestiunii societății în comandita simplă se efectuează de către asociații care nu au și calitatea de administrator.

13.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Actul constitutiv al societății în comandita simplă trebuie să fie:

- a) act autentic
- b) act sub semnatura privată
- c) act unilateral.

2. Asociații comandați răspund:

- a) în limita aportului
- b) nelimitat și solidar
- c) divizibil.

3. În calitate de administratori ai societății în comandita simplă pot fi numiți:

- a) numai asociații comanditari
- b) numai asociații comandați
- c) atât asociații comanditari, cât și asociații comandați.

4. Hotărârea de modificare a actului constitutiv al societății în comandita simplă se ia:

- a) cu unanimitate de voturi
- b) cu majoritate absolută
- c) cu majoritate simplă.

5. Controlul gestiunii societății în comandita simplă se efectuează de către:

- a) cenzori
- b) auditori
- c) asociații comanditari.

6. Asociații comandați pot folosi fondurile societății în comandita simplă:

- a) în interes propriu, cu consimțământul prealabil scris al celorlalți asociați
- b) în interesul altor persoane, cu consimțământul prealabil scris al celorlalți asociați
- c) necondiționat și fără consimțământul celorlalți asociați.

7. Capitalul social al societății în comandita simplă se divide în:

- a) părți sociale
- b) părți de interes
- c) acțiuni.

8. Asociații societății în comandita simplă pot cesiona către terți fracțiunile din capitalul social deținute:

- a) numai cu consimțământul prealabil și unanim al celorlalți asociați
- b) cu consimțământul celorlalți asociați
- c) fără consimțământul celorlalți asociați.

9. În cazul pluralității de administratori, în societatea în comandita simplă:

- a) este obligatorie constituirea consiliului de administrație

- b) se înființează un consiliul director
 - c) dreptul de a reprezenta societatea aparține fiecărui administrator.
10. În societatea în comandita simplă, asociații comanditari:
- a) nu pot încheia operațiuni în numele societății
 - b) pot reprezenta societatea în relațiile cu terții
 - c) pot încheia operațiuni în numele societății în baza unei procuri speciale.

13.5. Bibliografie recomandată

<p>Bibliografie obligatorie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023 6. Popa Sorana, <i>„Suport de curs pentru disciplina Drept comercial 1</i>, biblioteca electronică, 2026
<p>Bibliografie generală:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019 2. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019 3. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021 4. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020 5. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020 6. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012 7. Codul civil, Legea nr. 31/1990, legislația specială – la zi.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 14. Grupul de Interes Economic

14.1. Introducere

Această unitate de învățare prezintă regulile specifice de înființare și funcționare a grupurilor de interes economic.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

14.2. Conținut

1. Constituirea Grupului de interes economic (G.I.E.)

Grupul de interes economic este expresia cea mai elaborată a libertății contractuale în materia instituțiilor dreptului comercial. Preluată din dreptul francez, instituția Grupului de interes economic este reglementată la noi prin Legea nr. 161/2003.

Potrivit definiției legale, *Grupul de interes economic – G.I.E. – reprezintă o asocieră între două sau mai multe persoane fizice sau juridice, constituită pe o perioadă determinată, în scopul înlésnirii sau dezvoltării activității economice a membrilor sai, precum și al îmbunătățirii rezultatelor activității respective* (art. 118 din lege).

Grupul de interes economic este persoana juridică cu scop patrimonial, care poate avea calitatea de comerciant sau necomerciant și nu poate fi compus din mai mult de 20 de membri.

Activitatea grupului se raportează la activitatea economică a membrilor sai, fiind însă un accesoriu al acestei activități.

Potrivit legii, Grupul nu poate:

- exercita, în mod direct sau indirect, o activitate de administrare ori de supraveghere a activității membrilor sai sau a unei alte persoane juridice, în special în domeniile personalului, finanțelor și investițiilor;
- să dețină acțiuni, părți sociale sau de interes, în mod direct sau indirect, la una dintre societățile comerciale membre; deținerea de acțiuni, părți sociale sau de interes în alta societate comercială este permisă doar în măsura în care aceasta este necesară pentru îndeplinirea obiectivelor grupului și dacă se face în numele membrilor;
- să angajeze mai mult de 500 de persoane;
- să fie folosit de către o societate comercială în scopul creditării, în alte condiții decât cele prevăzute expres de Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a unui administrator ori director al societății comerciale sau a soțului, rudelor sau afinilor până la gradul IV inclusiv ai administratorului sau ai directorului respectiv; de asemenea, dacă operațiunea de creditare privește o societate civilă sau comercială la care una dintre persoanele anterior menționate este administrator sau director ori deține, singură sau împreună cu una dintre persoanele sus-menționate, o cota de cel puțin 20% din valoarea capitalului social subscris;
- de asemenea, nu poate fi folosit de către o societate comercială în scopul transmiterii de bunuri, în alte condiții decât cele prevăzute expres de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la și de la administratorul sau directorul societății comerciale ori soțul, rudele sau afinii până la gradul IV inclusiv ai administratorului sau directorului respectiv; de asemenea, dacă operațiunea privește o societate civilă sau comercială la care una dintre persoanele anterior menționate este administrator sau director ori deține, singură sau împreună cu una dintre persoanele sus-menționate, o cota de cel puțin 20% din valoarea capitalului social subscris, cu excepția cazului în care una dintre societățile comerciale respective este filiala celeilalte;
- G.I.E. nu poate să fie membru al altui grup de interes economic sau grup european de interes economic;
- nu poate emite acțiuni, obligațiuni sau alte titluri negociabile.

Membrii grupului răspund nelimitat și solidar pentru obligațiile grupului, în lipsa unei stipulații contrare cu terții cocontractanți.

Răspunderea membrilor grupului, în afara de o stipulație contrară în actele încheiate cu terții, nu înlătura răspunderea grupului, ci are un caracter subsidiar. Potrivit legii, creditorii grupului se vor îndrepta mai întâi împotriva acestuia pentru obligațiile lui și, numai dacă acesta nu le plătește în termen de 15 zile de la data punerii în întârziere, se vor putea îndrepta împotriva membrilor grupului.

Grupul de interes economic se înființează pe baza de contract autentic, semnat de toți membrii sai, denumit act constitutiv. În afara de forma autentică prevăzută de lege, considerăm, alături de alți autori, că actul constitutiv al G.I.E. trebuie să respecte condițiile de validitate ale actului juridic.

Actul constitutiv trebuie sa conțină urmatoarele clauze obligatorii:

- denumirea (precedata de mențiunea „grup de interes economic” sau, prescurtat, „G.I.E.”), sediul, eventual, emblema;
- datele de identificare ale membrilor, C.N.P./C.U.I., domiciliul, respectiv cetățenia acestora;
- obiectul de activitate al grupului, cu precizarea domeniului și a activității principale, precum și a naturii comerciale sau necomerciale a activității;
- capitalul subscris și cel varsat, cu menționarea aportului fiecarui membru și a modului de varsare a acestuia, valoarea aportului în natura și a modului de evaluare, în cazul în care grupul se constituie cu capital;
- durata grupului;
- membrii grupului care reprezintă și administrează grupul sau administratorii nemembri, modul în care acestia își exercită atribuțiile;
- clauze privind controlul gestiunii;
- sediile secundare sau condițiile privind înființarea lor ulterioară;
- modul de dizolvare și lichidare a grupului.

Membrii fondatori ai grupului trebuie să îndeplinească condițiile de moralitate prevăzute de lege și să nu mai fi fost condamnați penal, potrivit Legii nr. 31/1990, precum și pentru infracțiunile prevăzute de Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale și de către Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor.

Potrivit legii, Grupul de interes economic se poate constitui cu sau fără capital. Deși membrii grupului pot afecta scopului acestuia anumite valori patrimoniale, drepturile lor nu pot fi reprezentate prin titluri negociabile, orice clauză fiind lovită de nulitate (art.121).

Grupul nu poate avea drept scop obținerea de profituri pentru sine, deoarece se constituie în scopul înlăturării sau dezvoltării activității economice a membrilor săi, iar dacă se obțin profituri, acestea vor fi distribuite între membrii săi cu titlu de dividende, potrivit actului constitutiv sau, în lipsa de astfel de prevederi, în cote egale.

Modificările aduse actului constitutiv al grupului se vor realiza în condițiile cerute pentru încheierea sa, inclusiv menționarea în Registrul Comerțului și publicitatea prin Monitorul Oficial.

Pot fi cooptați noi membri prin votul unanim al membrilor grupului.

La autentificarea actului constitutiv trebuie prezentată dovada disponibilității firmei și, eventual, a emblemei, precum și dovada sediului. Sediul grupului se va stabili:

- a) fie la locul în care se afla administrația centrală a grupului;
- b) fie la locul în care se afla administrația centrală a unuia dintre membrii grupului sau, în cazul unei persoane fizice, activitatea principală a acesteia, dacă grupul exercită o activitate la locul menționat.

Grupul de interes economic se înmatriculează în termen de 15 zile de la data autentificării actului constitutiv, în registrul comerțului în a cărui rază teritorială își va avea sediul grupului.

Din momentul înmatriculării, grupul dobândește personalitate juridică. Grupul de interes economic va dobândi și calitatea de comerciant numai dacă va savârși acte de comerț.

În cazul încălcării cerințelor legale de constituire a grupului de interes economic, potrivit art. 133-135, trebuie făcută distincția între cazurile de nelegalitate. Astfel, în cazul nedeplinirii cererii de înmatriculare în termenul legal, membrii grupului pot efectua ei înșiși această formalitate, după prealabilă somare a reprezentantului sau a fondatorilor grupului. Dacă actul constitutiv nu cuprinde mențiunile legale, poate fi evitată respingerea cererii numai prin îndreptarea acestor nelegalități. În schimb, pentru neregularitățile constatate după înmatriculare, există dreptul de a intenta o acțiune în regularizare recunoscut oricărei persoane interesate. Acțiunea se prescrie în 6 luni de la înmatriculare.

Fondatorii, reprezentanții grupului și primii membri ai organelor de conducere, administrare și control răspund nelimitat și solidar pentru prejudiciul cauzat datorită acestor neregularități.

Nulitatea grupului de interes economic poate fi declarată de tribunal dacă:

- 1) lipsește actul constitutiv sau acesta nu a fost încheiat în forma autentică;

- 2) toți fondatorii au fost, potrivit legii, incapabili la data constituirii grupului;
- 3) obiectul de activitate este ilicit sau contrar ordinii publice;
- 4) lipsește încheierea registrului de înmatriculare a grupului;
- 5) lipsește autorizația legală administrativă de constituire a grupului, atunci când aceasta este obligatorie;
- 6) actul constitutiv nu prevede denumirea, sediul sau obiectul de activitate.

Nulitatea nu va fi declarată dacă se înlătură cauza de nulitate mai înainte de punerea concluziilor pe fond la tribunal, cu excepția caracterului ilicit ori contrar ordinii publice a obiectului de activitate.

Dacă se declară nulitatea grupului, prin aceeași hotărâre se vor numi și lichidatorii, iar nulitatea va produce efecte numai pentru viitor. Hotărârea se va publica în Monitorul Oficial.

Astfel cum putem observa, Legea nr. 161/2003 preia în integralitate dispozițiile Legii nr. 31/1990 referitoare la constituirea societăților comerciale.

2. Funcționarea Grupului de interes economic

Organele prin care Grupul de interes economic își desfășoară activitatea sunt adunarea generală a membrilor grupului și administratorii acestuia.

Adunarea generală este organul decizional al Grupului de interes economic și se întrunește la inițiativa oricărui administrator sau la solicitarea oricărui membru, convocată fiind de către administratori.

Membrii grupului vor putea, de asemenea, dacă nici unul dintre ei nu se opune, să țină o adunare generală și să ia orice hotărâre de competența adunării, fără respectarea formalităților cerute pentru convocarea acesteia.

Hotărârile se iau, în lipsa unor prevederi în actul constitutiv, cu unanimitate de voturi.

Pentru modificarea actului constitutiv este necesar votul unanim în timp ce, pentru aprobarea situației financiare anuale și pentru angajarea răspunderii administratorilor este suficientă majoritatea voturilor.

Administratorii grupului sunt persoane fizice, obligațiile și răspunderea fiind stabilite potrivit regulilor de la mandat și dispozițiilor legii, sau persoane juridice, iar drepturile și obligațiile acestora sunt stabilite pe baza unui contract de administrare.

Administratorii pot face toate operațiunile necesare îndeplinirii obiectului de activitate, iar puterea de reprezentare trebuie să li se acorde în mod expres, ca și posibilitatea de a-și substitui o altă persoană în exercitarea acestor puteri.

Administratorii sunt răspunzători în mod solidar pentru:

- existența registrelor cerute de lege și corectă lor ținere;
- exacta îndeplinire a hotărârilor adunării generale;
- stricta îndeplinire a îndatoririlor pe care legea și actul constitutiv le impun.

Controlul gestiunii grupului se realizează de către membrii acestuia datorită dreptului de a consulta documentele grupului. În urma acestor consultări, îl pot sesiza pe administrator, acesta fiind obligat să răspundă, în termen de 15 zile. Dacă administratorul nu răspunde la sesizare, membrii grupului se pot adresa instanței pentru stabilirea daunelor cominatorii.

Membrii grupului pot fi excluși, în condițiile art. 177 din lege, din cauza neefectuării aportului, a incapacității, falimentului, amestecului fără drept în administrarea grupului sau din cauza comiterii unei fraude împotriva grupului ori în situația admiterii opoziției creditorilor personali ai unui membru al grupului împotriva hotărârii de prelungire a duratei acestuia.

Legea reglementează posibilitatea retragerii membrilor grupului în cazurile prevăzute de actul constitutiv sau prin acordul unanim al membrilor grupului. Pentru motive temeinice, retragerea poate fi decisă și de către instanța de judecată, în condițiile art. 183.

3. Dizolvarea și lichidarea Grupului de interes economic

Grupul de interes economic se dizolvă în următoarele situații:

- a) expirarea termenului stabilit pentru durata grupului;

- b) imposibilitatea realizării obiectului de activitate al grupului sau realizarea acestuia;
- c) declararea nulității grupului;
- d) hotărârea adunării membrilor adoptată cu votul unanim al acestora, cu excepția situației în care actul constitutiv dispune altfel;
- e) hotărârea tribunalului, pentru motive temeinice, cum ar fi neînțelegerile grave dintre membri, care împiedică funcționarea grupului, precum și la cererea oricărei autorități publice competente;
- f) declararea falimentului grupului;
- g) alte cauze prevăzute de lege sau de actul constitutiv.

În cazul decesului unui membru, grupul va plăti partea ce se cuvine mostenitorilor, dacă nu se decide continuarea activității cu mostenitorii acceptanți.

Dizolvarea grupului determină declansarea lichidării, cu excepția fuziunii sau divizării.

Până la preluarea funcției de către lichidatori, administratorii își continuă mandatul. Actul de numire a lichidatorilor, inclusiv sentința pronunțată de instanța de judecată, se menționează la Registrul Comerțului și se publică în Monitorul Oficial.

Lichidatorii nu pot plăti membrilor grupului nici o sumă în contul părților de interes deținute înainte de a fi plătiți creditorii grupului.

Să ne reamintim

Grupul de interes economic – G.I.E. – reprezintă o asocieră între două sau mai multe persoane fizice sau juridice, constituită pe o perioadă determinată, în scopul înlesnirii sau dezvoltării activității economice a membrilor săi, precum și al îmbunătățirii rezultatelor activității respective.

G.I.E. poate funcționa cu sau fără capital social și are calitatea de comerciant numai dacă săvârșeste fapte de comerț.

To do:

Enumerați 3 cauze care determină nulitatea G.I.E.

14.3. Rezumat

Grupul de interes economic este persoana juridică cu scop patrimonial, care poate avea calitatea de comerciant sau necomerciant și nu poate fi compus din mai mult de 20 de membri.

Activitatea grupului se raportează la activitatea economică a membrilor săi, fiind însă un accesoriu al acestei activități.

Adunarea generală este organul decizional al Grupului de interes economic și se întrunește la inițiativa oricărui administrator sau la solicitarea oricărui membru, convocată fiind de către administratori.

Administratorii grupului sunt persoane fizice, obligațiile și răspunderea fiind stabilite potrivit regulilor de la mandat și dispozițiilor legii, sau persoane juridice, iar drepturile și obligațiile acestora sunt stabilite pe baza unui contract de administrare.

Controlul gestiunii grupului se realizează de către membrii acestuia datorită dreptului de a consulta documentele grupului.

14.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Capitalul social minim al Grupului de interes economic (GIE) este:

- a) 500 euro

- b) 25.000 euro
- c) nu este obligatoriu.
- 2. GIE poate avea ca asociați:
 - a) persoane fizice
 - b) persoane fizice
 - c) atât persoane fizice, cât și persoane juridice.
- 3. Numarul maxim de membri ai GIE este de :
 - a) 500
 - b) 400
 - c) 20.
- 4. Unui GIE îi este interzis:
 - a) să emită acțiuni
 - b) să desfășoare activități comerciale
 - c) să dețină bunuri în proprietate.
- 5. Raspunderea membrilor grupului în raporturile cu terții este:
 - a) subsidiară
 - b) nelimitată și solidară
 - c) conjunctă.
- 6. GIE se înființează prin:
 - a) act autentic
 - b) înscris sub semnatura privată
 - c) hotărâre judecătorească.
- 7. Raspunderea administratorilor GIE este:
 - a) solidară
 - b) divizibilă
 - c) subsidiară.
- 8. Membrii GIE pot fi excluși:
 - a) din cauza comiterii unei fraude împotriva grupului
 - b) din cauza insolvenței
 - c) din cauza unor datorii mari.
- 9. Controlul gestiunii GIE se realizează de către:
 - a) membrii grupului
 - b) auditori financiari
 - c) cenzori.
- 10. GIE se dizolvă prin hotărârea membrilor adoptată:
 - a) cu majoritate simplă de voturi
 - b) cu 2/3 din voturi
 - c) în unanimitate.

14.5. Bibliografie recomandată

Bibliografie obligatorie:

1. Sorana Popa, „Drept comercial. Teorie și practică judiciară”, Editura Universul Juridic, București, 2023
2. Popa Sorana, *Support de curs pentru disciplina Drept comercial 1*, biblioteca electronică, 2026

Bibliografie generală:

1. Stanciu D. Cărpenu, „Tratat de drept comercial român”, Ediția a VI-a, actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2019
2. Smaranda Angheni, „Drept comercial/Tratat”, Editura C.H. Beck, București, 2019
3. Vasile Nemes, „Drept comercial”, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2021
4. Gheorghe Piperea, „Drept comercial român/Teoria generală, întreprinderea și insolvența”, Editura C.H. Beck, București, 2020
5. Gheorghe Piperea – „Protectia consumatorilor in contractele comerciale”, Editura C.H. Beck, București, 2020
6. Sorana Popa, „Drept comercial. Curs pentru învățământul IFR/ID”, Editura Universul Juridic, București, 2012
7. Codul civil, Legea nr. 31/1990, legislația specială – la zi.